

**A CSEPEL
VAS- ÉS
FÉMMŰVEK
MUNKÁSAI**

**TÁRSADALOMTUDOMÁNYI
INTÉZET**

A CSEPEL VAS- ÉS FÉMMŰVEK MUNKÁSAI

Az MSZMP Csepel Vas- és Fémművek Bizottsága
és az MSZMP Központi Bizottsága Társadalomtudományi Intézete
közös kezdeményezésére készítette
az Intézet munkásosztály kutatócsoportja

Vezető: Illés János

Az anyagot összeállította:
Kemény István és Kozák Gyula

A tanulmány elkészítésében közreműködtek:

Vigh Lajos

Tóth Ernő

Kovács Ödön

Kárpáti László

Velinszky János

Cseh-Szombati László

ELŐSZÓ

Amikor a modern munkásosztály és mozgalma megjelent a társadalom színterén, két — egymástól elválaszthatatlan — jegyet hozott magával: a jövőreirányultságot és a valóság tiszteletét. Ezt tartjuk szem előtt akkor is, amikor bevezetjük az olvasót egy sajátos, a munkásosztály nagy múltú, történeti jelentőségű csapatáról szóló írás tanulmányozásába.

Ma már közhelyszámba megy az a megállapítás, hogy az elmúlt negyedszázad alatt gyökeresen megváltozott társadalmunk arculata. Ezek a változások a legmélyrehatóbban a legnagyobb dolgozó osztályt: a munkásságot érintették.

Magyarország a felszabadulás előtt is bérmunkás-többségű ország volt, a népesség jóval több mint fele a nincstelen proletariátnak tartozott. Ez a proletariátus magán viselte az ellenforradalmi rendszer politikai elnyomásának, a gazdasági kizsákmányolásnak és kiszolgáltatottságnak, a társadalmi demokráziának hiányának minden terhét, nyomasztó hatását; egy elkésve fejlődött, a fejlődésben megrekedt ország gazdasági, társadalmi és kulturális elmaradottságának súlyos jegyeit. Hogy mit jelentett a munkássors ebben a korszakban, arra a mai munkások közül már nem túl sokan emlékeznek; a ma dolgozó ipari munkásságunk alig egyötöde élte át többé-kevésbé felnőtt fővel a Horthy-korszakot, s annak is csupán utolsó esztendeit.

A Horthy-korszakbeli összképen nem változtat alapján az a körülmény sem, hogy az akkori, azóta sokat — és joggal — emlegetett elmaradottságot ma már reálisabban szemléljük, mint 15—20 évvel ezelőtt. Magyarország a kelet-, közép-európai kis országok között fejlettségi tekintetben egyáltalán nem állt az utolsó helyen. Ez a magyar munkásságnak (pontosabban: a munkásság egy részének) arculatán, összetételén, szakmai és szakképzettségi

szintjén, kulturális színvonalában is megmutatkozott. S bár ezek a vonások a fasizmus viszonyai között csak részben, sőt a harmincas évektől csökkenő mértékben tudtak a társadalmi és politikai élet felszínén érvényesülni, alapot nyújtottak az új korszakban megnyíló új lehetőségek számára.

A munkásság felszabadulás utáni fejlődését két, a mi körülményeink között egymással szorosan összefüggő tényező alakította: az új politikai viszonyok, s az ösztönzést jórészt ezekből merítő nagy gazdasági átalakulások. Eredményük: új szerkezetű, korszerűbb magyar társadalom, sok szempontból új arculatú, nagyobb és modernebb munkásosztály.

Idézzünk néhány jellemző szám adatot. A felszabadulás előtt a népesség több mint fele a mezőgazdaságból élt — ma kevesebb mint 30%-a; a magyar társadalom, legalábbis összetételét tekintve, ipari társadalommá alakult. Akkor a keresők 55%-a volt proletár — ma kb. 60-a tartozik a tágabb értelemben vett munkásság soraiba. 1945 előtt 100 proletárból 40 mezőgazdasági és ugyanannyi ipari munkás volt — ma 60 az ipari és csupán 15 a mezőgazdasági munkás. Huszonöt év alatt ipari munkásságunk létszáma megduplázódott, s ma több mint másfél milliót alkot. A felszabadulás előtt a keresők egyötöde, ma egyharmada tartozik közéjük.

E nagy mennyiségi növekedés, tudjuk, nem volt egyenletes ütemű. De az adatok egymagukban is érzékeltetik a mezőgazdaságból az iparba, a faluból a régi és új városokba áramlás, a belső átrétegződések, tömeges foglalkozáscserék, s a velük járó életforma-változások roppant méreteit. Az iparosodás nagy társadalmi alapfolyamatai, amelyek a fejlettebb országokban már jóval korábban, lassabban és fokozatosabban zajlottak le, s még távolról sem fejeződtek be a felszabadulás előtti Magyarországon, az elmúlt 25 évben teljesedtek ki. Időben későn, sűrítetten, igen gyors ütemben.

E nagy mennyiségi fejlődésnek a munkásságra gyakorolt hatását fokozta egy másik — ütemét, méreteit és irányát tekintve szocialista típusú — folyamat is: megszűnt a munkásság kaszt-szerű elzártsága és társadalmi kirekesztettsége, előrehaladt térfoglalása. Divatos szóval: a társadalmi mobilitás ebből a szempontból is erőteljesen fokozódott. Jó százezerre tehető azoknak

a — főleg régi — ipari munkásoknak a köre, akik a társadalom közéleti, értelmiségi, hivatalnoki posztjaira kerültek. Az állami, politikai, gazdasági élet különböző szintű vezetői között ma negyedmillió a volt munkásoknak, vagy a munkásszülők gyermekeinek a száma; az ipari vállalatok vezetőinek — gyáregységig bezáróan — 50%-a korábban munkás volt. Ha mindehhez hozzávesszük, hogy az iskolai tanulóévek hosszabbodása is korlátozta a munkásság saját soraiból eredő utánpótlásának a forrását, képet alkothatunk nemcsak az ipari munkásságba való beáramlásnak, hanem a régi munkásgárda kicserélődésének hatalmas méreteiről is. Mai ipari munkásságunk körében több mint negyedmillióra tehető azoknak a száma, akik közvetlenül, saját életük folyamán váltották fel a paraszti munkát ipari munkával; az otthoni munkát végző nők tömeges beáramlásával 10%-kal emelkedett az ipari nőmunkások aránya; tíz- és tízezer volt iparos és egyéb foglalkozású vált ipari munkássá ebben a korszakban.

Mindez együtt járt más, mennyiségi, de részben minőségi változásokkal is. A felszabadulás előtt a magyar ipari munkásság egyharmada kisipari munkás volt; ma 95%-uk gyárban dolgozik. De gyáripárunk nemcsak mennyiségileg terebélyesedett. Lényegében módosult szerkezete, s bár távolról sem kielégítő mértékben, technikai-gépi ellátottsága is a modernizálódás, a specializálódó tömegtermelés, a nehézipari korszerűbb ágai, a gépipar, utóbb a vegyipar irányába. Száz- és százazrek nemcsak munkahelyet cseréltek: átalakult szakmai arculatuk is.

A régi magyar ipar jellegzetes munkasalakja, a sokoldalú, s még ha gyárban dolgozott is, nagyjából kézműves képzettségű, „ezermester” szakmunkás mindenesetre — talán több területen túl gyorsan is — eltűnőben van. A munkás és a gép kapcsolata közvetlenebbé válik, a munkás technikai ismeretszintje emelkedik, de egyúttal alkalmazkodik az új tömegtermelés egyoldalúbb követelményeihez.

Ezt tekintetbe véve is elmondhatjuk: sokat fejlődött az ipari munkásság szakképzettsége, miközben a szakképzettség jellege is módosult. Különösképpen akkor domborodik ki ez, ha a szakképzettség alakulását együtt vizsgáljuk a munkásság nagy létszámemelkedésével. A régi, a felszabadulás előtti magyar ipar

kitűnt a szakmunkások viszonylag magas arányával. Bár a gyár-
iparban rohamosan csökkent számarányuk (1913 és 1943 között
43%-ról 30% alá), a csökkenést részben ellensúlyozza a túlnyo-
mórászt szakmunkásokat foglalkoztató kisipar nagy szerepe. Ezt
is beleértve, a felszabadulás előtt az egész ipari munkásság közel
fele — részben korszerűtlenebb arculatú — szakmunkás volt. Az
elmúlt 25 évben a hatalmasan megnőtt gyár-
iparban a szakmun-
kások száma is rohamosan emelkedett. Arányuk ma 43% (a
betanítottaké 40; a teljesen tanulatlanoké mintegy 18%). S ha
még igaz is (meg kell jegyeznünk), hogy a nagy mennyiségi növe-
kedés, egyes munkásrétegek hiányos ipari tapasztalata stb. kö-
vetkezményeként a mai szakmunkások egy részének szakkép-
zettsége még sok kívánnivalót hagy maga után (egynegyedük
például három évnél rövidebb szakmai tanulás alapján nyert
képesítést), bátran elmondhatjuk: ipari munkásságunk a maga
egészében szakképzettségének degradációja nélkül élte át óriási
létszámnövekedését; új munkások százezrei számára pedig a ne-
gyedszázad szakképzettségük jelentős emelkedésével járt együtt.

Még plasztikusabban domborodik ki a mennyiségi és minőségi
fejlődés akkor, ha ipari munkásságunk mai kulturális színvona-
lát vetjük össze a negyedszázad elöttivel. Természetesen itt is
tartózkodnunk kell egyoldalú általánosítástól. A magyar ipari
munkás — főleg a szakmunkás — a korabeli színhez képest nem
volt kulturálisan annyira elmaradott, ahogyan azt régebben
nemegyszer beállították. Igaz, széles — és a két világháború kö-
zött gyorsan szélesedő — alsó, tanulatlan, a legsúlyosabb lét-
bizonytalanságban élő rétegei, elzárva nemcsak a művelődéstől,
hanem annak igényétől is — alacsonyabb kulturális színvonalon
ásottak. Nálunk azonban a munkásság körében (sőt, a paraszti
nincstelenek körében) sem kellett a felszabadulás után nagyszá-
bású analfabetizmus elleni kampányt hirdetni: az ipari munká-
sok között elenyésző volt az írni-olvasni nem tudók száma. Mel-
lettük viszont jelentős számban találhattuk meg az önerőből mű-
velődő, kulturált, főleg szervezett munkás nagyszerű típusát; a
munkások iskolázottsága egyébként, bár lassan és vontatottan,
a két háború között is emelkedett. De a negyedszázad alatt meg-
tett út adatai e téren különösen impozánsak: amíg a felszabadu-
lás előtt ipari munkásságunk alig egyötöde végezte el a nyolc

osztályt (illetve annak megfelelőt), ma a kétszeresére nőtt munkásság több mint 50%-a. (A 25 éven aluliak több mint 70, a 26 éven felüliek 40%-a — ami egyben azt a szomorú tényt is jelzi, hogy a fiatal munkásaink egynegyede nem végzi el az általános iskolát.) Az utóbbi években emellett gyorsan nő a középiskolai végzettségű ipari munkások száma és aránya is: ez a réteg ma megközelítheti a 10%-ot. A legfeljebb öt alsófokú osztályt végzetek aránya már csak — de még mindig — 14%.

Az eddig említett tények csak a legáltalánosabb körvonalakkal jelzik a fejlődés múlthoz viszonyított eredményeit. A múlttal való összevetés egyébként is csak egyik fontos, de nem kizárólagos szempontja a vizsgálódásnak. Még fontosabbak a mai és a holnapi követelmények.

Ha innen tekintjük ipari munkásságunk negyedszázados fejlődését és mai állapotát, óriási — s a korábbiaknál még bonyolultabb — problémák és tennivalók tornyosulnak előttünk. Társalmunknak, s benne a munkásságnak a nagy iparosodási folyamatot nemcsak gyors ütemben, hanem sűrítetten kell átélnie.

A magyar munkás nem ismételheti meg ugyanazt az utat, amelyet más, fejlettebb országok munkásai korábban végigjártak. Nemcsak társadalmunk szocialista-humanista követelményei tiltják ezt; a gyorsuló idő, a kor igénye sem ad rá lehetőséget. Másként kifejezve: a mi széles körű iparosodásunk korszaka egybeesik azzal a nagy fordulattal, amelyet a „technikai-tudományos forradalom” kezdetének szokás nevezni. Ez a világjelenség, a legfejlettebb országokból jövő „kihívás” nálunk ma főként mint a jövő döntő követelménye jelentkezik.

Ennek jegyében már ma is új igények támadnak a dolgozó-alkotó emberrel szemben. Ezek nem csupán — és egyre kevésbé — mennyiségi követelmények. Utat tör a minőség, a hatékonyság, a munkás sokoldalú technikai-kulturális képzettsége, a mind hatalmasabb értékeket képviselő modern eszközök hozzáértő kezelése egyre nélkülözhetlenebb. A modern munkásnak — József Attila szavaival élve — az új gépek „névét” is tudnia kell. Közgazdászok százai jutnak el újra annak felismeréséhez, hogy egy társadalom fejlettségét, gazdagságát végső soron a dolgozó népességben megtestesülő alkotóképesség és ténylegesen realizált emberi munka színvonala határozza meg.

Mai ipari munkásságunk arculatát, készségeit és képességeit az a korszak formálta, amely súlyos örökségeket leküzdve, az országot — szerkezetét tekintve — ipari országgá alakította, de még távolról sem fejlett ipari országgá. A szakemberek ezt úgy fejezik ki, hogy nálunk „az marban lekötött munkaerő hatékonysága alacsony fokú”.

Munkásosztályunk ma a gyors formálódás, átalakulás állapotában van — s lesz a jövőben is. Számottevő része szakképzettséggel rendelkezik; megjelentek s gyorsan növekednek körében a magasan képzett, igényes, fejlett kultúrájú, új munkásosztály friss hajtásai, a technikusok, a fizikai és a szellemi munkát magasabb fokon egyesítő munkások csoportja. Az iparban dolgozó technikusok száma csakhamar eléri a százazretet. A másik oldalon viszont munkások százezrei még csak most alkalmazkodnak az új ipari munka feltételeihez.

Ipari munkásságunk továbbfejlődését e vonatkozásban sok szempontból az dönti el, hogy milyen ütemben képes stabilizálódni az elmúlt évtizedek tömeges és gyors társadalmi átrétegződése után, hogyan és milyen ütemben tudja „megemészteni” ezeket a mindennapi életet mélyen érintő átalakulásokat; s ezzel párhuzamosan, mennyire képes előre haladni a mennyiségből a minőségbe, a nagy történelmi igazságszolgáltatással is együtt járó nivellálódásból a differenciálódás, ezen keresztül egy új, magasabb szintű társadalmi egyenlőség igényébe. Ezek nem rövid lélegzetű feladatok. Megoldásuk semmiképpen sem a munkásokon múlik, hanem a helyes gazdaságpolitika megvalósításán, a technikai haladás, az életszínvonal, a demokratikus társadalmi légkör és közérzet egészséges fejlődésén.

A Csepel Vas- és Fémművek története a magyar iparfejlődés és a magyarországi ipari munkásság kialakulásának tipikus példáját adja. Nem véletlen tehát, hogy a magyar ipartörténet már hosszabb idő óta foglalkozik vele, s nem véletlen, hogy a szervezett munkásmozgalomnak is hagyományos, régi bázisa.

Az első csepeli munkások egyrészt külföldről, másrészt a Csepel környező falvakból kerültek ki. Külföldről jött a szakmunkások nagy többsége, parasztokból lettek a gyári napszámosok. A külföldről jött mesterek, szakmunkások és a parasztokból lett kisegítő-napszámosok csoportjait — kezdetben — presztízsből,

jövedelemben, kultúrában, neveletésben éles különbségek választották el egymástól. A gyári munkamegosztásra a műhelyrendszer, a kézműipari jelleg nyomta rá a bélyegét. A szakmunkás a gyár korai történeti korszakában kisipari módszerrel tanulta meg a szakmát, s valóban is úgy értett hozzá, mint az önálló kisiparos. A két világháború közötti időszak második felében, a harmincas és a negyvenes években már átalakult struktúrát mutat a csepeli munkásság. Új technika jelent meg, hátterbe szorul a munkások szakmai autonómiája, egyre nagyobb arányba kerül a betanított munkás típusa. A származás szerinti összetétel is megváltozik: a külföldről jöttek már meghonosodtak, csökkentek a korábbi éles határvonalak, de a munkásság osztályzártsága továbbra is megmaradt.

A magyar társadalom 1945-ben meginduló alapvető megváltozása, a népi demokratikus forradalom folyamatában kialakuló szocialista fejlődés felbontotta ezt az osztályzártságot.

A mai csepeli munkásság, a tömeges társadalmi átrétegződése csillapodása után átmeneti állapotban van a régi műhelyrendszer és a jövő automatizált technikája között. A nem régen parasztból munkássá lettek átmeneti életformában élnek a falu és a város között, a paraszti és a munkáslét között. A mai csepeli munkás legtipikusabb képviselője a szakmunkás-képesítéssel rendelkező gépkezelő bizonyos általános műveltségű, magát folyamatosan továbbképező, egyre inkább nagyobb arányban szellemi munkát is végző munkás között.

A Csepel Vas- és Fémművek társadalmi szervezetei egyre inkább igénylik az új módszerek alkalmazását gyári munkástársadalmuk részletesebb, alaposabb megismerésében. Így került sor 1969-ben egy részletes, konkrét szociológiai felmérés megvalósítására, amelynek eredményeit itt csak jelezni lehet.

E tanulmány célja, hogy szociológiai módszerekkel nyújtson egy korlátozott keresztmetszeti képet a Csepel Vas- és Fémművek munkásairól, megvilágítsa belső rétegződését, jellemezze az egyes rétegeket és feltárja azokat az okokat, amelyek a rétegek kialakulását megmagyarázzák; összehasonlítsa a rétegeket egymással és a társadalom többi rétegével; bemutassa a rétegek demográfiai, kulturális, politikai sajátosságait; a rétegek közötti különbségeket olyan kérdésekben, mint a társadalmi eredet, szü-

letési hely, a munkahelyi mozgékonyaság, a kereseti és jövedelmi viszonyok, a lakásviszonyok, az iskolai képzettség, a könyvekkel, rádióval, televízióval való ellátottság stb. Különös gonddal tanulmányoztuk az egyes rétegek perspektíváját és pályafutását, azt, hogy ők maguk és leszármazottaik mivé lesznek, hova tartoznak, milyen társadalmi rétegek tagjaivá válnak.

A fenti célkitűzéseket csak reprezentatív adatfelvétellel közelíthettük meg. Még a munkások keresete sem vizsgálható a bérlisták alapján, legalábbis megnyugtató módon nem, mert az egyes rétegek és csoportok keresetének átlaga és szóródása ezen a módon nem tisztázható. Az egy főre jutó jövedelemről a bérlisták már semmiféle felvilágosítást nem nyújtanak. Viszonylag kis keresetű munkás jövedelmi helyzete kedvezőbb lehet nagyobb keresetű társánál, ha családjában több a kereső, kevesebb az eltartott, vagy a többi családtag jobban keres. Még inkább így áll a helyzet a lakásviszonyokkal, az iskolai képzettséggel, a társadalmi eredettel.

A fenti célkitűzések határozták meg a vizsgálat körét és a megkérdezettek kiválasztását is. A munkásság belső rétegződésének, urbanizációs fokainak, a teljes pályafutásnak kutatása szükségessé tette, hogy a fizikai állományba sorolt dolgozókon kívül vizsgálatunkat terjesszük egyrészt a takarítókra, ipari örökre, portásokra, gyári mentőkre, a vállalati étkezdék szakácsaira, felszolgálóira, mosogatóira, a küldöncökre, a hivatalsegédre, a csoportvezetőkre, az üzemi meósokra és technikusokra.

Kiosztott kérdőívünket a munkások — névtelenül — maguk töltötték ki. Ez az eljárás növelte a válaszok megbízhatóságát, ugyanakkor az volt a hátránya, hogy a munkások sokszor — véletlenül — hagytak kérdéseket megválaszolatlanul. Az is előfordult, hogy félreértették a kérdéseket, és így válaszuk feldolgozhatatlannak bizonyult. Azt tapasztaltuk, hogy a munkások érdeklődéssel fogadták a vizsgálatot, és szívesen válaszoltak a kérdésekre. Ezt mutatja, hogy 8750 kiadott kérdőívből; 8154-et vagyis 93,2%-ot kitöltve kaptunk vissza. Az egyes kérdésünkre adott választást arány is kedvező, biztosítja adataink megbízhatóságát.

Vizsgálatunkat 1969 januárjában és februárjában készítettük elő. A kérdőívek kitöltésére 1969 február végén került sor. A gépi

feldolgozást a Csepel Vas- és Fémművek Gépi Adatfeldolgozó Vállalata végezte, 1969 áprilisában.

Felmérésünk tényanyagát elemzésünk nem meríti ki, ezért az összegyűjtött tények elemzésére szeretnénk visszatérni. Felmérésünk — s ebből következően a felmérés alapján készített tanulmány — felderítő, tájékozódó jellegű. Bár a magyar munkásság kutatását hosszú idővel ezelőtt kezdtük el, a tanulmány még nem jelentheti az évek során át végzett kutatások összegezését. Nem e problémák lezárására és végleges megoldására, hanem felvetésére törekedtünk. Tényanyagunk minden bizonynyal hiányos, és megközelítésünk is csak egy a lehetséges megközelítések közül.

Adatfelvételünk a Csepel Vas- és Fémművek Pártbizottságával végzett közös munka. A Pártbizottság vállalta a felmérés költségeinek nagy részét, a kérdőívek kinyomtatásával, kódolásával, gépi adatfeldolgozásával kapcsolatos terheket. Segítségünkre sietett munkatársainak értékes tanácsaival és fáradhatatlan szervező munkájával is. Ezek nélkül nem végezhetjük volna el munkánkat.

Köszönettel tartozunk a Csepel Vas- és Fémművek Gépi Adatfeldolgozó Központ* vezetőjének, Kárpáti Lászlónak és Velinszky János matematikusnak, a páratlan gyorsaságért, amellyel az adatfeldolgozás munkáját szervezték és a rugalmasságért, amellyel kívánságainkat igyekeztek teljesíteni. Tanácsaival és bírálatával igen nagy segítséget nyújtott Cseh-Szombathy László. Köszönettel tartozunk mindazoknak, akik a számításokban és a táblázatok elkészítésében közreműködtek. Az MSZMP Központi Bizottsága Társadalomtudományi Intézete „munkásosztály” témacsoport munkatársainak, akik ezt a tanulmányt kéziratban olvasták, megvitták és segítettek kijavítani számos hibáját.

Illés János—Lackó Miklós

* A Gépi Adatfeldolgozó Központ neve és természetesen feladatköre a vizsgálat óta eltelt időben megváltozott. Az új név: Tudományos Információs Központ.

I. ÉLETKOR ÉS CSALÁDI KÖRÜLMÉNYEK

Életkor szerint a tröszt munkásait 7, nagyjából egyforma csoportra oszthatjuk: a 25 éven aluli, a 25—29 éves, a 30—34 éves, a 35—39 éves, a 40—44 éves, a 45—49 éves és a 49 éven felüli munkások csoportjára. A munkások életkor szerinti megoszlását az 1. táblázat szemlélteti.

1. táblázat

A nemek százalékos megoszlása életkor szerint

Életkor	Férfi	Nő	Együtt
25 éven aluli	15,2	18,8	16,1
25—29 éves	14,7	12,7	14,1
30—34 éves	13,8	13,5	13,8
35—39 éves	13,0	15,2	13,6
40—44 éves	12,6	15,9	13,5
45—49 éves	12,7	14,2	13,1
49 évnél idősebb	18,0	9,7	15,8
<i>összesen:</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>

A férfiak és a nők életkori megoszlása csaknem azonos. Nagyobb eltérés csak az 50 évnél idősebb korosztálynál tapasztalható, a nyugdíjazás különböző korhatára miatt (54 éven felüli férfiak 11,3, a nők 2,6%-a).

A Csepel Művek munkásai a magyar gyáripari munkásokhoz viszonyítva korösszetételben idősebbek. 25 éven aluli Csepelen a munkások 16,1%-a, 25 éves és annál fiatalabb az állami iparban dolgozó munkások 30%-a*, 44 éven felüli a csepeliek 28,9, illetve az ország munkásainak 21,1%-a. Ennek oka abban rejlik, hogy

* Az állami iparban foglalkoztatott munkások létszámösszetétele, munkakörülményei és bérarányai. KSH 1971. 23. old.

Csepelen igen nagy szerepet játszik a kohászat, s a kohászati üzemekben országosan is a csepelihez hasonló arányszámokat találunk.

Az egyes szakmák kormegoszlása a Csepel Vas- és Fémművekben is eltér egymástól. Négy csoportot különböztethetünk meg. Az első csoportba tartoznak a „fiatalok szakmái”, amelyekben a 25 éven aluliak aránya eléri vagy felülmúlja az országos átlagot. Csepelen ilyen az esztergályos, a szerszámkészítő és a villanyszerelő szakma. A második csoportba két szakmát sorolhatunk, a maróst és a géplakatos. Ezekben a szakmákban a 25 éven aluliak aránya magasabb, mint a csepeli átlag, de nem éri el az országosat. A harmadik csoportba tartozó hat szakmában (asztalos, hengerész, kovács, öntő, gépforgalmazó, olvasztár) a 25 éven aluliak aránya a gyári átlag körül van. Végül a negyedik csoportba tartozó hét szakmában (köszörűs, forrasztár, hegesztő, beállító lakatos, fémcsiszoló, darus, kemencekezelő) rendkívül alacsony a 25 éven aluliak aránya, jelentősen elmarad még a Csepelen tapasztalható arány mögött is. Ezeket a szakmákat az „öregek szakmáinak” is nevezhetjük (lásd a 2. táblázatot).

A 25 éven aluliak százalékos aránya

az egyes szakmákba?

2. táblázat

Szakma	Százalék	
I. 1. Esztergályos	27,1	} „fiatalok” szakmái
2. Szerszámkészítő	27,0	
3. Villanyszerelő	25,3	
II. 4. Marós	19,2	
5. Géplakatos	17,8	
III. 6. Asztalos	16,7	
7. Hengerész	16,5	
8. Kovács	16,1	
9. Öntő	14,7	
10. Gépforgalmazó	13,9	
11. Olvasztár	13,8	
IV. 12. Köszörűs	11,8	} „öregek” szakmái
13. Forrasztár	9,5	
14. Hegesztő	8,9	
15. Beállító lakatos	8,0	
16. Fémcsiszoló	7,8	
17. Darus	7,0	
18. Kemencekezelő	4,4	

Az életkori megoszlás ilyen alakulása egyrészt az iparpolitika és a munkaerő-kereslet változásaira, másrészt pedig az elmúlt évtizedek társadalmi átalakulására vezethető vissza. A szakmáknak a fiatalok aránya alapján adódó sorrendje csaknem azonos azzal a sorrenddel, amelyet Budapesten születettek aránya szerint kapunk. Az első csoportba tartozó szakmákban igen sok a Budapesten született fiatal, akik iskoláik elvégzése után ipari tanulóként tanulják ki a szakmát és azután állnak munkába. A negyedik csoport szakmaiban viszont kevés az ilyen fiatal; és igen magas a faluról jött munkások száma, akik átképzőként tanulták ki a szakmát. Egyetlen kivétel a beállító lakatos. Ebben a szakmában alig akad faluról jött átképzős, mégis alacsony a fiatalok aránya. Ennek az a magyarázata, hogy beállító lakatosi feladattal általában a tapasztaltabb munkásokat bízzák meg. Az egyes szakmák életkori megoszlásának eltérése olyan demográfiai jelenség, amelyben kifejeződik a munkásság belső rétegződése és társadalmi struktúránk átalakulása.

Családi állapot szerint a csepeli munkások 76%-a házas, 6%-a elvált vagy külön él, 16%-a nőtlen vagy hajadon és 2%-a özvegy. Nagyobb részük 25 éven alul, döntő többségük 30 éven alul házasodik. A 14—19 évesek 91,5%-a, a 20—24 évesek 53%-a, de a 25—29 éveseknek már csak 20%-a nőtlen vagy hajadon.

II. BELSŐ RÉTEGZŐDÉS

A magyar társadalom rétegződésével foglalkozó eddigi kutatások a munkásság rétegekre bontásában a hagyományos mintát követték: szak-, betanított és segéd munkásokat különböztettek meg. Vizsgálatunkban igyekeztünk tovább bontani ezt az osztályozást, mindenekelőtt a segéd munkások viszonylatában. A rakodó- és szállítómunkásokat, takarítókat, hivatalsegégeket, portásokat, öröket és hasonlókat a Központi Statisztikai Hivatal 1963. évi vizsgálata a segéd munkások közé sorolta, a gyári nomenklátúra viszont a nem fizikai állományúak között tartja nyilván. Elkülönítésüket mi is szükségesnek éreztük.

Vizsgálatunkat kiterjesztettük a művezetőkre és a technikusokra is, akiket a Központi Statisztikai Hivatal 1963. évi felvétele a középszintű szakemberek közé sorol.

A munkaköri besorolás önmagában nem mutatja meg, milyen helyet foglalnak el a dolgozók a társadalmi munkamegosztásban. Szakmunkások, betanított és segéd munkások között számottevő különbségek vannak: keresetben, jövedelemben, lakásviszonyokban, fogyasztásban, kultúrában. De csaknem ugyanilyen eltérések találhatók a szakmunkások egyes csoportjai, a bányász és a nyomdász, a kőműves és a műszerész között. Vizsgálatunkban ezért két irányból igyekeztünk megközelíteni a társadalmi munkamegosztásban elfoglalt helyet: a munkakör és a szakma szempontjából.

A társadalmi munkamegosztásban elfoglalt hely ismerete nem elég a munkásságot alkotó rétegek körülhatárolásához, e rétegek közös és eltérő vonásainak és egymáshoz való viszonyának jellemzéséhez. A jelenben mindig tovább él a múlt: a mai társadalmi rétegeket nemcsak a társadalmi munkamegosztás jelenlegi rendje alakítja, hanem a régi munkamegosztás is. A munkás-

ság belső szerkezete csak akkor érthető, ha ismerjük történetét is. Ahogy a kifejlődött személyiséget fejlődése — ebben saját múltja, amely kialakította — határozza meg, ugyanúgy a magyar munkásság belső szerkezetének és szellemi arculatának kialakulásában is döntő az a társadalmi átalakulás, amelyet egyes rétegei átéltek.

A társadalmi munkamegosztás jelenlegi és a múltból továbbélő rendjének a társadalmi rétegekre gyakorolt együttes hatása az életformában fejeződik ki. Az életforma jellemző vonásai: *a lakóhely*, az a külső környezet, amely körülhatárolja és megszabja lehetőségeit; *a lakás*, az az állandó és szilárd keret, amely egybefoglalja és amelyben elhelyezkedik; *a tárgyi kultúra*, vagyis mindaz, amit a réteg tagjai rendszeresen használnak, fogyasztanak, kezelnek, amihez szokásaikat, élményeiket kapcsolják; *a társadalmi státusok*, amelyek az életformával térben és időben összeegyeztethetők, a családok életébe beilleszthetők és egymással összeférnek, más státusokat viszont kizárnak; *a közvetlen környezet társadalmi ellenőrzése*, amely a réteg tagjainak magatartását szabályozza, és amely elítélésekben, helytelenítésekben, megszólásokban mutatkozik meg; *a nevelés*, amely az adott társadalmi csoporthoz tartozók magatartását egymás számára érthetővé és ismerőssé, mások számára idegenné és szokatlanná teszi. Mindezeknek megvan a saját történetük, és e történet által teljesek és meghatározottak. Más annak az életformája, aki mindig falun vagy mindig városban élt (az időben természetesen az állandó lakóhely is változik), mint azé, aki faluról költözött a városba. A státusok egymásutánisága az életformának elkerülhetetlen jellegzetessége: a gyerekből férj vagy feleség lesz, az ipari tanulóból szakmunkás stb. De alapvetően más azoknak az életformája, akik életük során azonos társadalmi rétegen, tehát a parasztságon vagy munkásságon belül maradnak, mint azoké, akik más rétegre kerülnek át.

Ezeket a vonásokat három módszer együttes alkalmazásával tárhatjuk fel. E három módszer: a reprezentatív mintán alapuló kérdőíves felmérés; a réteg életének szisztematikus és tartós megfigyelésen alapuló leírása és elemzése; végül vélemények gyűjtése és elemzése a réteg tagjainak körében a réteg szerkezetéről, szokásrendjéről, életszemléletéről. E három módszer kö-

zül mi az elsőt használtuk, ezért tanulmányunkban nem törekedhettünk teljességre. A legtöbb, amit elérhettünk: tájékoztunk a terepen, és ezzel előkészítettük a további, mélyebb kutatásokat.

Az életformára jellemző vonásokat igyekeztünk történetiségükben megragadni, amennyire ezt az egyszerű kikérdezés módszerei lehetővé teszik.

1. MUNKAKÖR ÉS SZAKMA

A munkakör (beosztás) szempontjából a megkérdezetteket hat csoportra osztottuk (lásd a 3. táblázatot).

3. táblázat

A megkérdezettek százalékos megoszlása munkakör szerint

Megnevezés	Százalékban
Szaktanácsadók	34,8
Betanított munkások	36,2
Segédmunkások	10,8
Művezetők	2,6
Technikusok	0,8
Egyéb személyzet	14,8

Ha csak a fizikai munkásokat vesszük figyelembe, akkor a következő képet kapjuk: szaktanácsadók 42,6 betanított munkások 44,2, segédmunkások 13,2%.

Ez nagyjából megfelel a magyar gyáriparban uralkodó megoszlásnak. Az 1969. szeptember 30-i állapot szerint az állami iparban a munkások 42,2%-a volt szaktanácsadó, 38,8%-a betanított munkás és 19%-a segédmunkás. Ezen belül a kohászatban a szaktanácsadók aránya az átlagosnál kisebb, a betanított munkásoké az átlagosnál nagyobb, a segédmunkások aránya az átlagosnál kisebb. Magától értetődik, hogy a szaktanácsadók aránya ennél jóval magasabb a gépgyártásban vagy a műszeriparban.

Ezek az eltérések megtalálhatók a csepeli trösztön belül is. A különböző szakmákban nagyon eltérő a szak-, a betanított és a segédmunkás aránya. Az alábbiakban 18 szakmán belül ismeretjük a szakmunka arányait (lásd a 4. táblázatot). A szakmákat

A csoportvezetők és szakmunkások aránya a különböző szakmákban

Szakma	Csoportvezető	Szakmunkás
	százalékban	
I. 1. Asztalos	3	97
2. Géplakatos	6	92
3. Esztergályos	2	92
4. Szerszámkészítő	6	89
5. Villanyszerelő	8	87
6. Hegesztő	1	85
II. 7. Marós	1	76
8. Beállító lakatos	11	73
9. öntő	4	61
10. Kovács	24	63
11. Fémesiszoló	—	61
12. Kőszőrűs	—	55
III. 13. Hengerész	4	45
14. Olvasztár	5	42
15. Forrasztár	2	40
IV. 16. Darus	3	21
17. Kemence kezelő	3	14
18. Gépformázó	—	8

a szakképzés aránya szerinti sorrendben rendeztük el és *négy csoportot különböztettünk meg: magas (I.), az átlagosnál magasabb (II.), átlagos (III.) és átlagon aluli (IV.) szakképzettség szerint.*

2. TÁRSADALMI EREDET

A csepeli munkások származás szerinti összetételét is szakmák szerint érdemes vizsgálni. A magyar munkásságra általánosságban jellemző, hogy származás tekintetében alapvető különbség van a szak-, illetőleg a betanított és a segédmunkások között. A magyar szakmunkásoknak 36%-a paraszt- és 58%-a munkás-

* Az egyszerűség kedvéért többször használjuk a „parasztzármazású”, „paraszi eredetű”, pályáját „parasztként kezdő” kifejezéseket. Ide vesszük az előző generáció, illetőleg a mezőgazdaság kollektivizálása előtti korszak mezőgazdasági fizikai dolgozóit, tehát az önálló gazdákat, a mezőgazdasági munkásokat, cselédeket, napszámosokat.

származású, míg a betanított munkások 60%-a paraszt- és 32%-a munkásszármazású, a segédmunkásoknak pedig 68%-a paraszt- és 28%-a munkásszármazású.** E jelenség magyarázata, az elmúlt két évtizedben végbement társadalmi átalakulás, amelynek során nagy paraszti tömegek váltak munkássá és számukra a legkönnyebben elérhető a segéd- és a betanított munka volt.

Egészen más a budapesti munkások származás szerinti összetétele. Budapesten parasztszármazású a szakmunkások 24%-a; a betanított munkások 34%-a; a segédmunkások 43%-a. A csepeli arányszámok közel állnak ehhez (lásd az 5. táblázatot).

5. táblázat

Parasztszármazásúak aránya a különböző munkakörökben a Csepel Vas- és Fémművekben

Munkakörök	Százalékban
Szakmunkás	23,7
Betanított munkás	39,2
Segédmunkás	37,8
Hivatalsegéd	26,3
Takarító	45,1
Csoportvezető	23,2
Üzemtechnikus	6,6
Művezető	20,5

Csepeli viszonylatban tehát — az országos adatoktól eltérően — a betanított és a segédmunkások többsége nem parasztszármazású. Annál érdekesebb viszont, hogy vannak egyes szakmák, ahol a munkások többsége parasztszármazású (lásd a 6. táblázatot).

Ha a 6. táblázatot összevetjük a 4. táblázattal, akkor mindekenélőtt a hasonlóság tűnik szemünkbe. Általánosságban igaz, hogy azok a szakmák, amelyeket a magas szakképzettség jellemez, nehezebben közelíthetők meg a parasztgyerekek számára. Figyelemre méltóak azonban a különbségek is. Az asztalosok és a kovácsok között sok a szakmunkás, mégis viszonylag magas kö-

** Lásd *Mód Aladárné—Ferge Sándorné—Láng Györgyné—Kemény István: Társadalmi rétegződés Magyarországon. Statisztikai Időszaki Közlemények.* 90. köt. KSH 1966. 103. és 360—366. old.

A különböző szakmák dolgozóinak százalékos megoszlása eredet szerint 6. táblázat társadalmi

	Paraszt-	Munkás-
	származásúak.	
I. 1. Szerszámkészítő “	10,6	76,5
2. Esztergályos “	18,3	69,4
3. Géplakatos	19,1	79,0
4. Villanyszerelő ⁷	21,6	70,2
5. Hegesztő	29,7	62,4
II. 6. Beállító lakatos	30,0	58,9
7. Kőszőrüs	32,2	60,5
8. öntő	33,7	57,8
9. Marós	35,2	53,8
10. Fémesiszoló	36,8	49,9
III. 11. Kemencekezelő	40,4	49,4
12. Hengerész	40,0	52,7
13. Darus	42,4	51,6
14. Gépfarmázó	42,7	50,1
15. Olvasztár	43,7	45,0
16. Asztalos	44,5	44,4
IV. 17. Forrasztár	55,0	35,0
18. Kovács	62,3	35,5

zöttük a parasztszármazásúak aránya, ami részben abból adódik, hogy ezek falun is megtanulható és gyakorolható szakmák. De magyarázza ezt a jelenséget az is, hogy munkások gyerekei nem szívesen választják ezt a két pályát, közelebb állnak hozzájuk a modernebb, korszerűbb szakmák.

A másik különbség, hogy míg szakképzettség szerint a IV. kategóriába a darusok, a kemencekezelők és gépfarmázók kerültek, addig származás szerint a IV. kategóriába a forrasztárok jutottak, és közvetlenül mögöttük állnak a kovácsok. Ennek az az oka, hogy a parasztszármazásúak arányát a szakképzettségen kívül befolyásolja a nehéz testi munka is: a munkások gyerekei nem akarnak olyan pályát választani, ahol rossz körülmények között, nehéz testi munkát kell végezniük. Az is igen nagy szerepet játszik ebben, hogy a darusok között viszonylag magas (mintegy 25%) a nők aránya.

A munkásság említett négy csoportja között nemcsak a paraszt-, illetőleg munkásszármazásúak arányában vannak különbségek, hanem az utóbbin belül a szakmunkás származásúak arányában is. „Legtörzsökösebbnek” azt a réteget kell tekintennünk, amelynek az apja is szakmunkás volt. Míg a szerszámkészítők 49%-a és a villanszerelők 43%-a szakmunkás származású, addig a forrasztároknál ez az arány csak 12,5%

Az eddigiekben a különböző munkakörökben és szakmákban dolgozók társadalmi eredetét vizsgáltuk. Egészen más képet kapunk, ha a folyamatot a különböző származásúak szemszögéből vizsgáljuk, és azt kutatjuk, hogy mi lett a gyárban a paraszt- és a segédmunkás-származásúakból stb. Különösen érdekesek a parasztszármazásúak. Ez a munkáscsoport a szó legszorosabb értelmében új, a magyar munkásosztály legkevésbé adaptálódott rétege. A gyárba kerülő parasztszármazásúak 62%-a betanított és segédmunkás, hivatalsegéd és takarító, rakodó- és szállító-munkás lett, 22%-a olyan szakmákban helyezkedett el, amelyekben a nehéz testi munka dominál, és 16% vált géplakatossá, villanszerelővé, esztergályossá, maróssá, köszörüssé. A parasztszármazásúak döntő többsége tehát a gyári társadalmi struktúra első lépcsőfokáig jut el.

Érdekes összehasonlítani a Csepel Vas- és Fémművekben dolgozó parasztszármazásúak társadalmi elhelyezkedését az országos adatokkal.

Az 1963-as felvétel adatai* azt mutatják, hogy országosan a parasztszármazásúak 41%-a maradt paraszt, 3,6%-a vezető állású értelmiségi, 4,9%-a irodai dolgozó vagy szakalkalmazott, 14,7%-a szakmunkás és 35,8%-a betanított, illetőleg segédmunkás lett. A munkássá váló parasztszármazásúak egyharmada (33%-a) szakmunkás, kétharmada (67%-a) betanított, illetőleg segédmunkás lett. A parasztok tehát országosan is elsősorban betanított és segédmunkások lettek, sőt országosan a betanított és segédmunkások aránya még magasabb, mint a Csepel Vas- és Fémművekben. A Budapestre kerülő, munkássá váló parasztok

* Lásd *Mód Aladáé—Ferge Sándorné—Láng Györgyné—Kemény István: Társadalmi rétegződés Magyarországon. Statisztikai Időszaki Közlemények, 90. köt.*

körében a szakmunkások aránya 42, vagyis valamivel magasabb az országos és a Csepel Vas- és Fémművek átlagánál.

Mi lett a gyári társadalmi struktúra első lépcsőfokán álló segéd- és betanított munkások gyermekeiből? A Csepelen dolgozó segéd- és betanítottmunkás-származásúaknak egyik fele továbbjutott, és a másik fele megmaradt az első lépcsőfokon. A csepeli segédmunkás-származásúak 51,1%-a betanított és segédmunkás, hivatalsegéd és takarító, de a 3,6% egyéb kategóriába kerülőknek kb. egyötöde — a rakodó- és szállítómunkások csoportja — is ide tartozik, az egyéb kategóriába tartozók másik négyötöde meós (a két kategória elkülönítésére nem volt módunk). A betanítottmunkás-származásúak körében a betanított és segédmunkások, a hivatalsegédek és takarítók aránya 46,4%, de náluk az említett egyéb kategóriába 9% jutott, tehát első lépcsőfokon megmaradók aránya megközelíti az 50%-ot — 48—49% között van.

A szakmunkások gyermekeinek 18%-ából a gyárban csoportvezető, művezető, technikus és meós lett. Az ilyenfajta emelkedés a személyes életpályán belül fokozatosan következik be, és tetőpontját a 45—49 éves korosztálynál éri el. Az említett pozíciókat az ilyen korú szakmunkás származásúak 29%-a éri el. Sokkal nagyobb azoknak a szakmunkás-származásúaknak az aránya, akik a tröszt összes dolgozóinak egyharmadát kitevő alkalmazotti állományban vagy a trösztön kívül hasonló szinten helyezkedtek el. A szakmunkás-származásúak körében a munkássorból kilépők aránya becslésünk szerint 40—45% között mozog.

Mindent összevetve tehát, a parasztok gyermekeinek feléből segéd- és betanított munkás válik, a segéd- és betanított munkások gyermekeinek feléből szakmunkás, a szakmunkások gyermekeinek feléből technikus, mérnök vagy más szellemi dolgozó, és minden magasabb szint többségében olyanokból tevődik össze, akik az előző lépcsőfokról jöttek. Az egész gyári társadalom mozgásban van, a régi zárt szokás- és hagyományrendszerek mindenütt felbomlásra vannak ítélve.

3. ÉLETPÁLYA

Nem minden parasztszármazású munkás kezdte életét mezőgazdasági munkával. Az alábbiakban szakmák szerint vizsgáljuk azoknak az arányát, akik mezőgazdasági munkával kezdték életpályájukat. Egyes foglalkozások közelebb állnak a parasztsághoz, más foglalkozások nehezebben megközelíthetőek számukra: erősebb bennük a városi, a munkásjelleg. *Az említett tizennyolc foglalkozást megint négy csoportra tudtuk osztani:* az első (I.) csoportban nagyon alacsony az eredetileg mezőgazdasági munkát végzők aránya, a második (II.) csoportban átlagos, a harmadik (III.) csoportban az átlagosnál valamivel magasabb, a negyedik (IV.) csoportban igen magas (lásd a 7. táblázatot).

7. táblázat

Az eredetileg mezőgazdasági fizikai dolgozók százalékos aránya

Szakmák	Százalékban
I. 1. Asztalos	4
2. Villanyszerelő	5
3. Szerszámkészítő	6
4. Esztergályos	7
5. Géplakatos	7
6. Beállító lakatos	7
7. Marós	9
II. 8. Készörűs	13
9. Hegesző	16
10. öntő	19
III. 11. Hengerész	20
12. Fémcsiszoló	22
13. Darus	22
14. Kovács	26
IV. 15. Forrasztár	32
16. Gépfarmázó	34
17. Kemencekezelő	35
18. Olvasztár	35

A parasztek városba vándorlásának üteme korántsem volt egyenletes. Ezt bizonyítja az is, hogy a különböző korcsoportokban eltérő azoknak az aránya, akik kezdetben paraszti munkát

végeztek. A legöregebbek és a legfiatalabbak között a legalacsonyabb azoknak a száma, akik aktív életpályájukat mezőgazdasági munkával kezdték; a legmagasabb viszont a 40—49 évesek között, akiknek legnagyobb része az ötvenes években, 20—30 éves korában hagyta el a mezőgazdaságot.

A vizsgálat során azt tapasztaltuk, hogy a különböző szakmákban nagyon eltérő az életpályájukat mezőgazdasági fizikai munkával kezdők aránya; 4 és 40% között mozog. Ezért a folyamatot az eredmény felől igyekeztünk megközelíteni, bár megvilágíthatjuk az ellenkező oldalról, a kiindulópont felől is.

A pályájukat mezőgazdasági fizikai munkával kezdőknek több mint a fele (51,7%-a) betanított munkás lett, és valamivel több mint egyötöde (23,6%-a) segédmunkás, portás, őr, küldönc, takarító, rakodó- és szállítómunkás. A parasztként indulóknak tehát háromnegyed része (75,3%-a) legfeljebb a betanított munkás fokáig jutott el. Egynegyedük feljebb került, és ennek a 25%-nak az egynegyede (összesen 6,2%) lett csoport- vagy művezető. A pályájukat mezőgazdasági fizikai munkával kezdők csaknem egésze önálló gazdáknak, tsz-parasztoknak vagy mezőgazdasági munkásoknak a gyermekei. Ha az életpályájukat nem az első kereső foglalkozással, hanem még előbb, gyerekkorukban kezdjük tanulmányozni, akkor mindenekelőtt azt tapasztaljuk, hogy a mezőgazdasági fizikai dolgozók gyermekeinek 38%-a, akik szakmunkássá, csoportvezetővé, művezetővé váltak, a következőképpen oszlik meg: 14,5% szakmunkásként kezdte kereső életpályáját, 2,3% betanított munkásként, 8,8% segédmunkásként, 1,4% hivatalsegédként, 8,5% parasztként, 2,5% pedig valamilyen egyéb foglalkozásban. A parasztszármazású gyerekeknek egyötöde kezdte szakmunkásként kereső életpályáját; ennek a 80%-a maradt meg szakmunkásnak vagy vált csoportvezetővé, művezetővé, és csak kevesen kényszerültek betanított vagy segédmunkát vállalni. A parasztszármazásúak egyharmada (35%-a) kezdte kereső pályáját mezőgazdasági fizikai munkával, s ennek a fele betanított munkássá, egynegyede pedig (24%-a) szakmunkássá vált. A parasztszármazásúak 28%-a először segédmunkásként helyezkedett el a gyáriparban, és ennek a 28%-nak körülbelül egyharmada vált szakmunkássá, csoportvezetővé, művezetővé. A parasztszármazásúak 10%-a betanított munkásként

került a gyáriparba, és ennek az egyötöde érte el a szakmunkás társadalmi státusát.

A pályájukat segéd munkásként kezdők 63%-a segéd munkás, szállítómunkás, takarító maradt, vagy legfeljebb betanított munkássá vált, 37% a szakmunkássá lett, és ennek az egyharmada csoportvezetővé vagy művezetővé. Egyébként a pályájukat segéd munkásként kezdők 55%-a munkásszarmazású — ezeknek közel a fele érte el a szakmunkás státust —, 31%-a parasztszarmazású, de ezeknek nem egészen egyharmada jutott el a szakmunkás szintig.

A betanított munkásként indulók mobilitása kisebb, mint a segéd munkásoké: 31%-uk válik szakmunkássá, döntő többségük betanított munkás marad. Ennek az a magyarázata, hogy a betanított munkások között igen magas a nők aránya, akiknek a Csepel Vas- és Fémművekben kevés lehetőségük van arra, hogy szakmunkássá váljanak.

A szakmunkásként indulók 17%-ából lesz a gyáron belül csoportvezető, művezető, technikus vagy mérnök, és mintegy 10%-ra becsüljük azoknak az arányát, akik életük során vezető állásba vagy értelmiségi munkakörbe kerülnek.

4. CSALÁDI MOBILITÁS

Házasság szempontjából a Csepel Vas- és Fémművek munkássága igen homogén réteg. A mezőgazdasági munkából élő házastársak aránya elenyésző, a szakmunkások körében 0,4, a betanított munkások körében 1, a segéd munkások körében 1,7%. A vezető állású vagy értelmiségi házastársak aránya is alacsony: a szakmunkásoknál 1,7, a betanított munkásoknál 1,7 és a segéd munkásoknál 1,3%. A laboránssal, asszisztenssel, ápolónővel, gépíró-nővel, gépi adatfeldolgozóban dolgozó lyukasztóval való házasságot nem tekinthetjük házassági mobilitásnak. A csepeli munkások 97—98%-a tehát házasságában vagy a munkásságon belül maradt, vagy a munkássággal azonos szinten levő réteggel házasodott. Értelmiségi vagy vezető állású dolgozóval munkás rendszerint akkor házasodik össze, ha már maga is értelmiségi vagy vezető állásba emelkedett. Ha a társadalmi rétegek közötti

távolságot a rétegek közötti házasságok arányával mérjük, akkor a nagyvárosi munkásság viszonylag távolállónak mutatkozik a szomszédos rétegektől.

A munkás életforma zártságának vagy nyitottságának megítélésében az egyik legfontosabb kérdés, milyen valószínűsége van a munkásgyereknek a munkásságból való kilépésére, más társadalmi rétegbe való belépésére. Ennek a vizsgálata rendkívül nehéz. Országos reprezentatív felvételben 1963-ban vizsgáltuk* meg a családfők, köztük a munkás családfők mobilitását. Eredményül azt kaptuk, hogy az ilyen szülők (akiknek *átlagos* életkora 1963-ban 70 év körül lehetett) gyermekeinek 9%-a került vezető, illetve olyan értelmiségi munkakörbe, amelynek betöltéséhez egyetemi oklevél szükséges. Gyermekeik további 14,8%-a vált művezetővé, technikussá, gépirónóvé, ápolónóvé, vagyis szakalkalmazottá és irodai dolgozóvá. Ezek az országos arányszámok természetesen eltolódtak, amikor csak a budapesti munkásokat vettük szemügyre. A budapesti munkások körében kb. 25%-kal magasabb arányszámokat kaptunk. Ezek az adatok csak az előző nemzedék gyermekeinek sorsáról adnak számot.

Ha a mai csepeli munkások gyermekeinek esélyeit vizsgáljuk a más társadalmi rétegbe kerülés szempontjából, akkor erre a kérdésre csak közvetetten és távolról sem pontosan felelhetünk. Csak azt vizsgálhattuk, hogy milyen társadalmi rétegbe jutottak a csepeli munkásoknak a már kereső gyerekei. Valószínűnek látszik, hogy a fiatalabb csepeli munkások gyermekei, akik később válnak keresővé, nagyobb arányban jutnak majd más társadalmi rétegbe. Ezt a „Jóslatunkat” arra a megfontolásra építjük, hogy a szellemi munkahelyek száma gyorsabban növekszik, mint a fizikai munkahelyeké, és ez szívó hatást gyakorol a munkások gyermekeire is.

Elkülönítettük a szak-, a betanított, a segédmunkások, a csoportvezetők és a művezetők gyermekeire vonatkozó adatokat, mert e rétegek esélyei a magasabb állások elérése szempontjából nagyon eltérőek. Elkülönítettük a fiúkat és a lányokat is, mert a munkásoknál gyakori az a törekvés, hogy a fiúkat szak-

* Lásd *Mód Aladárné—Ferge Sándorné—Láng Györgyné—Kemény István: Társadalmi rétegződés Magyarországon. Statisztikai Időszaki Közlemények, 90. köt.*

munkássá, a lányokat pedig irodai dolgozóvá neveljék. Ennek az oka, hogy egy jó férfi szakmunkás többet keres, mint egy középiskolai tanár vagy egy kezdő orvos, de a fölfelé való mobilitás útja sincs teljesen elzárva előle: egyrészt művezetővé emelkedhet, másrészt alkotmányos lehetősége van az esti, illetve levelező úton történő továbbtanulásra. A női szakmunkások keresete viszont rendkívül alacsony. A Csepel Vas- és Fémművekben az összes gyermekek 27%-a vált — a szokványos statisztikai nomenklatúra szerint — „szellemi dolgozóvá”, a fiúk között a „szellemi dolgozók” aránya 12%, a lányok között pedig 43%. Ez utóbbi 43% elsősorban irodai dolgozó. A szakmunkások kereső fiúgyermekeinek 81%-a munkás, 9%-a irodai dolgozó, illetőleg művezető vagy technikus, 6%-a pedig értelmiségi vagy vezető állású. A szakmunkások kereső lányai közül viszont csak 40% munkás, 10% kereskedelmi és vendéglátóipari dolgozó, 44% irodai dolgozó és 3% értelmiségi, illetőleg vezető állású. Hasonló arányokat találunk a betanított és segédmunkásoknál, valamint a csoportvezetőknél. A tendencia különösen szembeeső a művezetőknél. A művezetők fiainak kétharmada szakmunkás, 21%-a művezető, illetőleg technikus és 7%-a értelmiségi. A művezetők kereső lányainak egynegyede szakmunkás, 5%-a kereskedelmi és vendéglátóipari dolgozó, 57%-a irodai dolgozó és 11%-a értelmiségi.

A csepeli munkások kereső gyermekeinek 27%-os „szellemi” pályára irányuló mobilitása tehát 60%-ban az irodai dolgozókból tevődik össze. Az irodai dolgozóvá váló lányok státusa és keresete többnyire „alacsonyabb”, mint a férfi szakmunkásoké, de kétségtelenül „magasabb”, mint a női szakmunkásoké.

5. MUNKAHELY ÉS TÁRSADALMI MOZGÁS

A jelenlegi munkahelyen töltött idő szempontjából a Csepel Vas- és Fémművek munkásait az állami iparban dolgozó munkások 1964. szeptember 30-i állapotával hasonlítjuk össze. Az összehasonlítás eredményét a 8. táblázat mutatja.

A csepeli munkásokat tehát viszonylag nagy stabilitás jellemzi. Érdemes megvizsgálni azt is, hogyan oszlik meg a szolgálati, idő az egyes munkáskategóriákban (lásd a 9. táblázatot).

8. táblázat

A munkások százalékos megoszlása a jelenlegi munkahelyen töltött idő szerint

Életkor	Állami ipar	Csepel Művek
0—10 év	77,2	44,9
11—20 év	19,7	35,8
21—30 év	2,5	15,0
31 év felett	0,6	4,3
<i>összesen:</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>

9. táblázat

A különböző munkakategóriák megoszlása a jelenlegi munkahelyen töltött idő szerint százalékban

Megnevezés	0—10	11—20	21—30	30 év felett	Összesen
	év				
Szakmunkás	38,5	36,8	19,6	5,1	100,0
Betanított munkás	51,9	36,3	9,3	2,5	100,0
Segédmunkás	58,8	31,0	8,9	1,3	100,0
Csoportvezető	23,7	41,9	27,7	6,7	100,0
Technikus	42,0	42,1	12,5	3,4	100,0
Művezető	14,8	35,6	30,2	19,4	100,0

A táblázat erős stabilitásra mutat. Különösen szembeűnő ez akkor, ha az életkori csoportokat vetjük egybe a gyáripárban eltöltött évek számával. Mivel a 25 éven aluliak közül csak kevesen dolgozhattak hat évnél hosszabb ideje, ezért arányukat az 1—6 éve dolgozók arányával vetettük egybe. Ennek megfelelően a 25—29 éveseket a 7—10 éve dolgozókkal, a 30—34 éveseket a 11—15 éve, a 35—39 éveseket a 16—20 éve, a 40—49 éveseket a 21—30 éve, és a 49 évesnél idősebbeket a 30 évnél hosszabb ideje dolgozók arányával vetettük egybe (lásd a 10. táblázatot).

Az adatok azt mutatják, hogy az arányszámok 40 éves korig igen közelállnak egymáshoz. Az eltérés a 40 éveseknél kezdődik, mert ebből (és a még idősebb) korosztályból igen sokan több évig mezőgazdasági munkát végeztek, mielőtt gyárba mentek dolgozni.

A munkásság megoszlása a gyáripárban eltöltött évek száma

Az egyes korcsoportok aránya és szolgálati idejének aránya az összes dolgozók között

Korcsoport	Arányuk az összes dolgozók között (százalékban)	Gyáriparban eltöltött évek	Arányuk az összes dolgozók között (százalékban)
25 éven aluli	16,2	1—6 év	18,7
25—29 év	14,2	7—10 év	17,7
30—34 év	13,8	11—15 év	16,3
35—39 év	13,4	16—20 év	20,6
40—49 év	26,6	21—30 év	19,1
49 év felett	15,3	30 év felett	7,6
<i>összesen:</i>	<i>100,0</i>		<i>100,0</i>

szerint elsősorban a kormány ipar- és agrárpolitikájának a függvénye. Jól mutatja ezt a 16—20 gyáriparban töltött évvel rendelkezők kiemelkedő aránya, vagyis azoké, akik az extenzív iparosítás és a mezőgazdaság kollektivizálásának időszakában — 1949 és 1954 között — áramlottak a gyáriparba.

A 20—24 éves szakmunkások 84%-a 4—10 éve, a 25—29 éves szakmunkások 89%-a 7—15 éve, a 30—34 éves szakmunkások 86%-a 11—20 éve dolgozik a gyáriparban. Az ugrás 40 éves korban következik be. A 40—44 éveseknek már csak 65%-a, a 45—49 évesek 60%-a 21—30 éve, az 50—54 évesek 40%-a 31—40 éve dolgozik a gyáriparban. Hasonló a helyzet a betanított munkásoknál is.

6. VÁNDORLÁS ÉS MOBILITÁS

Az egyik társadalmi rétegből a másikba való átlépés igen gyakran együtt jár a vándorlással. A Csepel Vas- és Fémművek munkásai társadalmi rétegváltoztatásának leggyakoribb esete, hogy parasztból válnak munkássá, és ennek megfelelően a vándorlás legfontosabb folyamata a falusiak városba költözése.

A csepeli munkásoknak csak 31%-a született Budapesten, a többiek vidékről költöztek a fővárosba, 10%-uk vidéki nagyvárosból, 9%-uk kisvárosból, 46%-uk faluról vagy tanyáról. 4%-uk pedig ma külföldnek számító lakóhelyekről.

Munkakörönként nagyon különböző a Budapesten születettek, illetőleg a vidékről fővárosba költözöttek aránya. A művezetők 39%-a, a technikusok 51%-a, a csoportvezetők 32%-a, a szakmunkások 37%-a, a betanított és a segédmunkások 23%-a, a takarítók 21%-a, a portások, örök és hasonlóak 32%-a született a fővárosban. Ezek a számok nem szorulnak magyarázatra, hiszen már volt szó arról, hogy akik a parasztság soraiból kerültek az üzemekbe, elsősorban betanított és segédmunkások lettek.

Milyen szakmákban helyezkedtek el a Budapesten lakó faluról felvándoroltak? Vannak olyan szakmák, amelyekben a munkások nagyobb része faluról költözött a fővárosba. Ilyen szakma a kovács, a gépformázó, a fémcsiszoló és a kemencekezelő. Más szakmákban a munkások fele jött faluról. Ilyen szakmák az öntő, az olvasztár, a forrasztár és a hengerész. Vannak olyan szakmák, amelyekben a munkások 30—40%-a jött faluról: ilyenek a köszőrűsök, a hegesztők, az asztalosok, a marósok és a lakatosok.

11. táblázat

A falun születettek százalékos aránya a különböző szakmákban dolgozó budapesti lakosok között

Szakma	Százalékban
I. 1. Szerszámkészítő	28,6
2. Esztergályos	29,4
3. Villanyszerelő	24,7
II. 4. Géplakatos	37,0
5. Marós	39,5
6. Beállító lakatos	38,3
7. Asztalos	42,3
8. Hegesztő	42,4
9. Köszőrűs	40,2
III. 10. Forrasztár	50,1
11. öntő	50,4
12. Olvasztár	50,7
13. Hengerész	51,7
IV. 14. Gépformázó	60,0
15. Fémcsiszoló	60,7
16. Főolvasztár	61,7
17. Kemencekezelő	63,6
18. Kovács	72,3

Végül vannak szakmák, amelyekben a munkásoknak csak egy-egyede származik faluról. Ebben is meghatározó szerepe van a magasabb vagy kisebb képzettséget kívánó munkának (lásd a 11. táblázatot).

Ha a 11. táblázat adatait összehasonlítjuk a 6. táblázat adataival, amikor a szakmákat a munkások társadalmi eredete szempontjából vizsgáltuk, és a 7. táblázat adataival, amikor a munkások életpályáját vettük figyelembe — szinte azonos képet kapunk. Vagyis minél magasabb egy szakmában a szakképzettség színvonala, annál kisebb abban a szakmában a parasztszármazásúak vagy faluról a városba költözők aránya. Viszont minél magasabb nehéz testi munkát kíván egy szakma, annál nagyobb a parasztszármazásúak vagy a városba költöző korábban mezőgazdasági munkát végzők aránya.

Ugyanakkor a korábban mezőgazdaságban vagy falun dolgozóknak a betanított és a segédmunkán kívül elsősorban a kohászatban van lehetőségük az elhelyezkedésre. A forgácsoló szakmákban az átképzés csak az ötvenes évek rohamos iparfejlesztésének idején volt megszokott, de akkor is messze elmaradt a kohászati szakmák fejlesztése mögött. (Szerepet játszott ebben az is, hogy a kohászati munkákat jobban fizetik.)

A pályán belüli mobilitást figyelembe véve azt tapasztaltuk, hogy a parasztként indulók 12%-a 20—29 éves, 24%-a 30—39 éves, 22%-a 50—59 éves, és kiugróan nagy részük, 38%-uk 40—49 éves. Ezt az ugrást a vándorlás hullámzásában is megtaláljuk, bár nem ennyire szembetűnő, mint a pályán belüli mobilitásnál. Itt ugyanis az a helyzet, hogy a faluról felvándoroltak száma az 50—54 éveseknél duplájára emelkedik, és ezen a szinten marad a fiatalabb korcsoportoknál is (lásd 12. táblázatot).

E jelenség magyarázatát egyrészt az ötvenes évek iparpolitikája, másrészt agrárpolitikája adja. Az iparpolitika megnövelte az elhelyezkedési lehetőségeket, lehetővé tette a felvándorlást a faluból a városba. A mezőgazdaság átszervezésének első kísérletei és a velük járó erőltettség még csak fokozta az egyébként természetesen is megnyilvánuló városba — iparba áramlást, az ipari munkahelyek teremtetése húzóerőt. Egyes paraszti rétegek-nél helyzetük rosszabbodása adta a mobilitás és vándorlás indítékát. A 40—49 éves korosztály, amelynél az ugrás bekövetkezik,

A falun születettek száma a szakmunkások, a betanított munkások és a segédmunkások különböző korcsoportjaiban

Korcsoportok	Szak-	Betanított	Segéd-	Összes meg- kérdezett
	munkás			
55—59 éves	64	83	40	213
50—54 éves	49	72	29	194
45—49 éves	108	179	55	421
40—44 éves	113	197	59	464
35—39 éves	132	207	57	462
30—34 éves	167	187	64	484
25—29 éves	141	200	37	436
20—24 éves	127	158	47	370

az ötvenes években 20—29 éves volt, amikor az ember még képes a pályaváltoztatásra.

Az ingázás a városba vándorlás be nem fejezett fajtája. Az ingázók legnagyobb része mezőgazdasági munkával köti egybe az ipari munkát. Elenyészően kevés az olyan, akinek házastársa tsz-tag lenne, de legtöbbjük kisebb-nagyobb kertet mondhat magáénak, amelynek mezőgazdasági hasznosításával jelentősen emeli életszínvonalát.

Tévedés lenne azt hinni, hogy minden ingázó kétlaki, a szónak ebben az értelmében. A Csepel-szigeten, régi, iparosodott falvakban igen sok olyan szakmunkás él, aki a tröszt valamelyik gyárába jár be dolgozni, s már az apja, esetleg a nagypapja is gyári munkás volt.

Az ingázók aránya a Csepel Vas- és Fémművek munkásainak körében 17%. A földdel, kerttel, mezőgazdasági ingatlannal rendelkezők aránya 20%. Már a két arányszám közötti különbség is mutatja, hogy a budapesti lakosok közül is soknak van kertje, és termel mezőgazdasági termékeket. Ha figyelembe vesszük, hogy az ingázók egy része hagyományosan urbánus életformájú, akkor többre kell arányukat becsülnünk. Az igazság az, hogy a faluról felköltözött idősebb, 35 éven felüli korcsoportjaiban többnyire azok találtak a maguk számára elfogadható életformát, akik kertés családi házat tudtak venni vagy építeni.

Az ingázók státusa általában alacsonyabb a Budapesten lakók-

nál. A szakmunkások között kisebb az ingázók aránya, mint a betanított és a segédmunkások között. Ugyanez tapasztalható a szakmák viszonylatában is (lásd a 13. táblázatot).

13. táblázat

A Budapesten lakók aránya a különböző szakmák dolgozói között

Szakma	Százalékban
1. Villanyszerelő	91,4
2. Esztergályos	90,4
3. Szerszámkészítő	88,3
4. Hegesztő	87,5
5. Géplakatos	86,2
6. Kőszőrűs	84,3
7. Kovács	82,4
8. Beállító lakatos	81,0
9. Hengerész	80,5
10. Forrasztár	79,2
11. Gépformázó	79,0
12. Asztalos	78,8
13. öntő	76,5
14. Olvasztár	76,1
15. Marós	71,7
16. Fémcsiszoló	68,3
17. Kemencekezelő	67,7

7. RÉTEGEK ÉS TÍPUSOK

Statisztikai módszerekkel vizsgáltuk az életforma olyan vonásait, mint a munkamegosztásban elfoglalt hely (munkakör és szakma), a régi társadalmi struktúra, illetőleg az előző munkamegosztásban elfoglalt hely hatása (társadalmi eredet és előző foglalkozás), az életpálya iránya, az életformába beilleszthető, illetőleg azzal össze nem egyeztethető státusok (házassági mobilitás), az életforma külső környezetének változásai (lakóhely és vándorlás). Azt tapasztaltuk, hogy a társadalmi struktúrában és életformában elfoglalt mai helyet leginkább a munkamegosztásban elfoglalt régi hely (és vele a születési, illetőleg a régi lakóhely) befolyásolja. A faluról felköltözött vagy feljáró, parasztból

lett munkások többsége betanított munkássá, segédmunkássá lett, vagy a kohászati szakmákban helyezkedett el.

E nagy, a „parasztból” lett munkások rétegén belül további alrtegeket vagy típusokat különböztethetünk meg. Kézenfekvő a különbség a képzett és a képzetlen munkások között. Ezzel nagyjából (de nem teljesen) azonos a rendezett (vagy másképpen: helyüket megtaláló) és a rendezetlen életmódot élő munkások aránya. (Ez a megkülönböztetés természetesen nemcsak a munkások körében érvényesíthető. A rendezetlen életmód általános társadalmi probléma.) Rendezett életmódról beszélünk akkor, ha a családfő törvényes házastársával él együtt, ha az év során 12 hónapig van munkaviszonyban, nem túlságosan gyakran változtatja munkahelyét, és életpályáját nem törte meg börtön vagy más „katasztrófa”, lakása elfogadható, étkezése és ruházódása rendszeres, gyermekei ellátásáról és neveltetéséről gondoskodik, alkoholfogyasztása nem, vagy nem sokkal múlja felül az átlagosat stb. Vannak olyan parasztból lett segédmunkások, akiknek életmódja rendezetlen, és vannak olyan parasztból lett segédmunkások, akiknek életmódja rendezett. A tipikus mégis az, hogy az „igyekvő” ember képezi magát, és az „esett”, a „hányódó”, a „nyughatatlan” mond le erről. A szakmunkások munkaköre és beosztása az életvitel bizonyos mérvű stabilitását teszi lehetővé és kívánja meg.

A rendezetlen életmód sokszor a rétegváltás következménye. A parasztból munkássá válás a legnagyobb erőfeszítések egyike. Igen nagy terhet jelent mindenekelőtt a nagyvárosi élet és az ipari munka elsajátítása. Nehezíti az ipari munka megszokását, hogy minden munkahelyen már valamiféle közösség vagy társulás van, és az újonnan jött nem érti az összeszokott emberek érintkezését, egyezményes jeleit. A régiek természetesnek tartják, hogy őt illesse a munka neheze, neki jussanak a legrosszabb körülmények, és ő élvezze a legkevesebb előnyt. Az újonnan jöttél szembeni idegenkedés erősebb, ha az falusi, és nemcsak a munkahely megszokott fordulatai, hanem a városi élet megszokott jelei is ismeretlenek számára, ezért nehezebben érti meg, amit közölnek vele, és lassú észjárásúnak tűnik.

Ehhez járul még a régi kötelékekből és szokásokból való kiszakadás és az ezzel járó társstalanság, magány és belső bizony-

talanság érzése. A városba járó vagy költöző paraszt elveszti a rokoni és szomszédsági kapcsolatokat (illetőleg ezek jelentősége erősen lecsökken), nagyon nehezen és csak hosszú idő múlva tud új emberi kapcsolatokat teremteni a városban.

A mi viszonyaink között ezeket a problémákat súlyosbította is a városba-iparba vándorló egyes paraszti rétegeknek az agrárpolitika torzulásaiból táplálkozó indító élménye, amely hosszabb ideig befolyásolta viszonyukat a városhoz. További súlyosbító körülmény volt és maradt a lakáskérdés. Igen magas azoknak a száma, akik évekig, évtizedekig nem tudják megoldani lakásproblémájukat. Az albérletben, ágybérletben, munkásszálláson élő ember számára a munkaidő befejezésétől a másnapi munkaidő kezdetéig tartó idő többségében haszontalanul — sokszor csak kocsmázással telik el. Az egy-, két-, háromórás vasúti utazás „unalma” sem üthető el sok esetben mással, mint itallal és kártyázással.

A rendezetlen életmódot élők magatartása nem egyforma.* Vannak köztük nehézkes, lassú mozgású és észjárású emberek, akik nem képesek a városi élet gyors ütemét követni, és akikkel szemben a városi élet könyörtelenül elutasító. Parasztok már nem akarnak és nem tudnak lenni, a város viszont nem öleli magához őket, így, mert nem tartoznak sem ide, sem oda, félúton elakadnak. Más típus a „hányódó”, aki nem bírja elviselni az átmenet lélekre nehezedő terhét, és a megpróbáltatások képtelenné teszik a rendezett életre. Látszólag öntudatosabb és határozottabb típus a „csavargó”, a munkahelyeit sűrűn váltó, pénzt megkereső, de amíg elkölti nem dolgozó, a bűnözés közelében mozgó, látszólag lázadó, valójában élni nem tudó ember. Bárhogyan is alakul ki a rendezetlen életmód, mindenféleképpen igen nagy a továbbörökítés valószínűsége, gyermekeik rendszerint ugyanazt az életmódot folytatják.

A rendezett életmódot folytató parasztból lett munkások nem alkotnak teljesen homogén tömeget. Igen nagy különbséget je-

* Nem volt módunk megállapítani a rendezett és rendezetlen életmódot élők arányát, sem a paraszt-, sem a munkásszármazásuk körében. Még kevésbé lehetett megállapítani az ismertett típusok előfordulásának gyakoriságát. A kutatás jelenlegi állása mellett arra sem törekedhetünk, hogy minden fontos munkástípust ismertessünk. Szisztematizálás híján legfeljebb csak néhány csomópontot lehetett kitapintani.

lent a lakóhely. Már említettük, hogy az átmenet problémáját leginkább azok tudták megoldani, akik a fővárosban vagy környékén családi házat tudtak venni vagy építeni, és így a gyári munkát egybe tudják kötni a mezőgazdasági munkával, disznót hizlalnak, csirkét tartanak, zöldséget, gyümölcsöt termesztenek. Az ilyen embereknél a paraszti életből a munkáséletbe való átmenet közvetítő láncszeme, hogy az élet alapvető törvénye marad a kemény munka. Szemükben a pihenés csaknem erkölcstelenség, az olvasás felesleges fényűzés, a megengedett szórakozás a kocsmá, a mozi, újabban a televízió. Gyermekeiket patriarchális szellemben nevelik, akik viszont ezt a bánásmódot már nem tudják elfogadni, hanem fellázadnak ellene. Étkezésben, ruházókodásban ez a munkás megőrzi a paraszti takarékoságot. A hivatalok világától csaknem olyan távol van, mint szülei voltak. A közéletben nehezen tájékozódik, többnyire nem ismeri saját vállalatának szervezeti felépítését, nem látja tisztán a jövedelmét döntően befolyásoló szabályozókat sem.

Ez az átmenetiség még erőteljesebb azoknál, akik továbbra is falun laknak. A gyári és az otthoni mezőgazdasági munkát súlyosbítja a bejárás. Sok közülük kora hajnaltól késő estig tartó munkával, rendkívüli igyekezettel és kitartással épít városi igényű házat magának. Van, aki a régi falusi házban marad, a falusi lányokkal már nem, a városiakkal még nem tud szót váltani, otthon nem tud letelepedni, mert hiányozna a városi kereset, a városban nem tud meggyökeresedni, mert ehhez az egész falut kellene magával vinnie, így mindkét életében otthontalan.

Mindez inkább a faluról feljötték idősebb nemzedékére, a 35 éven felüliekre vonatkozik, ők még tradicionális társadalomban születtek, abban töltötték gyermekkorukat. A fiatalabb generáció már dinamikus, folyton változó társadalomban született, perspektívája nem kötötte a paraszti életformához, kezdettől fogva városi embernek készült. Ezeknek a fiataloknak is gondot okozott az alkalmazkodás a városi élethez és munkahelyhez, de ha ez sikerül nekik, beérkezettnek érzik magukat, és elégedettebbek, mint várososon született társaik, akik már elvágynak a munkás életformából. A társkeresés azonban számukra is probléma.

A fiatalok egy része — különösen az iskolázatlanok, a messi-

ről jöttek — azonban még nem tudott beilleszkedni a városi életbe. Akik munkásszálláson, albérletben vagy ágybérletben élnek, kéthetente, havonta, vagy akkor sem járnak haza, lényegében elszakadtak a családjuktól, városban pedig még nem találtak maguknak barátot, párt. Nem különböznek a rendezetlen életmódot élő idősebbektől, a munkaidő befejeztétől a másnapi munkakezdésig ők sem tudnak mit kezdeni szabad idejükkel. Egy részük a társadalom perifériájára kerül, nagyobb részük azonban később megtalálja a beilleszkedés útját.

A várososon született, munkásból lett munkások tömegét több tényező bontja típusokra. Itt még nagyobb különbséget jelent a munkakör, mivel egy részük segéd-, betanított vagy szakmunkás, de van olyan is, aki technikusként indul pályáján, vagy már 24 éves korában művezető, és feltartóztathatatlanul halad előre.

Itt is megkülönböztethetünk: emelkedő, stagnáló és hanyatló pályákat és magatartásokat. Ebben a rétegben is számottevő a rendezett és a rendezetlen életmód különbsége. A munkásereget sem homogén valami. Különbség van a képzetlen és a képzett munkások gyermekei között. Az eddigiekből világos, hogy ezt az utóbbi különbséget úgy is értelmezhetjük, mint a második és a harmadik nemzedék különbségét: az egyiknek szülei parasztból lettek munkások, a másiknak már a szülei is munkásnak születtek. Az életkor is fontos életforma-képző: az öregek még a régi, tradicionális, hagyományörző világban, zárt munkáskultúrában nevelkedtek, és közülük még sokan őrzik a régi értékeket. A régi munkás életformát élik, és nem is kíváncsiak ki abból. Az élet törvénye számukra a kemény munka, a családi életet ők is patriarchálisan képzelik el, de távol van tőlük a mezőgazdasági munkának még a gondolata is. Abban a világban nőttek fel, amelyben a szakmunkás felesége vagy lánya többnyire nem járt gyárba dolgozni, és a férfi a munka után a kocsmába ment.

A hagyományait őrző szakmunkás csak az egyik típusa az idősebb nemzedéknek. Egy másik típus jobban alkalmazkodott a változó világhoz. A felszabadulás pillanatát ipari tanulóként vagy fiatal munkásként élte át, és megragadta az új világ nyújtotta lehetőségeket. Lakásában, fogyasztásában, az őt körülvevő tárgyi kultúrában urbanizálódott. Elhatárolja magát a munkás-ság alsóbb rétegeitől, különösen azoktól, akiknek rendezetlen

az élete. Nagyra értékeli a családi életet és viszonylag sokat tartózkodik otthon. Gyermekének igyekszik olyan állást biztosítani, amelyben vihetik valamire. Az üzemben saját helyét közép állónak látja.

Az idősebb generáció harmadik típusa ugyanígy urbanizálódott, de kevésbé akart élni a lehetőségekkel. Ennek megfelelően magatartása védekező és óvatos. Nem becsüli túlságosan sokra a felettesekkel való jó kapcsolatot és az előmenetelt. A munkásélet határai között igyekszik jól keresni, de a biztonságot többre becsüli, mint a sok pénzt. Gyermekének nem annyira előmenetelt, mint jó, állandó munkahelyet, vagy jó keresetet szeretne biztosítani.

A munkásnak születettek között is megtalálhatók az „esetek”. Ilyen a képzetlen és iskolázatlan munkás, aki testileg gyenge ahhoz, hogy segédmunkásként sokat keressen, és alacsony keresete miatt státusa is alacsony, a beteg, a nagycsaládos, aki a sok gyermekre nem tud eleget keresni. Az üzemi kollektívában ez a típus éppúgy a perifériára kerül, mint az a faluról jött munkás, akit lassúbb észjárása miatt nem fogadnak be.

A „csavargó” igazi lakóhelye, otthona a város. Keresete elég nagy és családjában sem alacsony az egy főre jutó jövedelem, trógerolással többet keres, mint a legtöbb szakmunkás, de csak addig, amíg kedve tartja. Egyszer dolgozik, másszor nem, családi viszonyai rendezetlenek, gyermekeivel nem törődik. Időszakos munkakerülése, garázdasága miatt mindig a törvény határán él. A teljesítményt, a sikert, a társadalmi hierarchiát nem tiszteli, látszólag független, valójában félig öntudatlan. Gyermekei gyakran öröklik ezt az életformát. A képzetlenség, az alkoholizmus és a létbizonytalanság köréből csak kivételesen tudnak kitörni.

A fiatal szakmunkások egyik típusa technikumot végzett vagy erre készül, műszakilag tájékozott, szorgalommal, akarattal, tanulással igyekszik előre jutni. A szakmunkáséletet csak átmenetnek, első lépcsőfoknak tartja, de a technikus vagy a művezetői pozíciónál sem akar megállni. Lakása, öltözködése legfeljebb árnyalatokban különbözik az értelmiségi fiatalokétól.

Manapság sok szó esik a laza munkaerőkről. Ezek a fiatalok nagyon keményen dolgoznak a munkaidőn túl is, mert rendsze-

rint tanulnak, képezik magukat, társadalmi munkát vállalnak. Életútjukat előreláthatóan az állandó lassú emelkedés jellemzi. Büszkék arra, amit elérték, rokonszenveznek a dolgozni és boldogulni tudó emberekkel. Rendszerint korán házasodnak és rendezett családi életet élnek. Mivel a munkahelyen és a társadalmi munkában egyaránt megállják a helyüket, némelyikük úgy jut lakáshoz, hogy a tröszt és pártbizottság támogatja őket. Mások takarékoskodnak és családi házat építenek maguknak.

Még mindig sokan vannak olyan fiatalok, akik a sporton keresztül akarnak érvényesülni, bár kevesebben, mint korábban. (Részben azért, mert a más irányú lehetőségek nagyobbak.) Mások a beat-zenében keresik a társadalmi elismerést, és talán az anyagit is. Igen sokan vannak, akik ugyan munkával akarnak érvényesülni, de nem a munkahelyen, hanem a munkahelyen kívül; a munkaidő befejezte után kisiparoshoz állnak be dolgozni, a termelőszövetkezetek melléküzemébe járnak, a nagyvásártelepen vagy a Közértben rakodnak, kocsit kísérnek. Olyan fiatal szakmunkás is akad, aki kitűnően végzi munkáját, de igazi hivatásának a költészetet, a művészetet vagy a zenét látja. És természetesen vannak olyanok is, akik munkahelyükön ugyan „elvégzik” a munkájukat, de csak a szórakozásnak élnek.

III. KERESET ÉS JÖVEDELEM

1. MUNKAKÖR ÉS KERESET

A munkások keresetét elsősorban a társadalmi munkamegosztásban elfoglalt helyük határozza meg. Azt már láttuk, hogy ez a hely két irányból közelíthető meg: a munkakör és a szakma oldaláról. Elsőnek a munkaköröket vesszük sorra.

A munkakör és a kereset összefüggésének vizsgálatában a legegyszerűbb és legmegszokottabb eljárás a kereseti átlagok (lásd a 14. táblázatot) egybevetése munkakörönként.

Érdeemes egybevetnünk a mai helyzetet a múlttal. Ezt az teszi lehetővé számunkra, hogy Baksay Zoltán a „Történeti Szemlédben 1960-ban tanulmányt tett közzé a Weiss Manfréd 1931 és 1943 közötti bérvizonyairól a bérstatisztikai évkönyvek alapján. Adatai — a mai adatokkal egybevetve — azt mutatják, hogy a munkásság egyes rétegeinek keresete közelebb került egymáshoz (lásd a 15. táblázatot).

A különböző munkásrétegek jövedelemkülönbségének csökkenése az ötvenes években következett be, az akkori időszak gazdaság- és társadalompolitikájának következtében. Ennek a politikának egyik vonása a szakképzettség és a minőség szempontjai-

15. táblázat

A munkakörönként! kereseti átlag a segéd munkások keresetének százalékában

Megnevezés	1938	1969
Művezető, csoportvezető	190	160
Szakt munkás	150	128
Betanított munkás	125	110
Segéd munkás	100	100

nak háttérbe szorítása volt a termelés mennyiségi növelésének javára. A magasabb képzettségért járó előnyök csökkentését lehetővé tette a munkaerővándorlás adminisztratív eszközökkel való korlátozása, ami viszonylag kiszolgáltatottá tette a szakmunkásokat.

A képzett és a képzetlen munkások munkabére közötti különbségnek az a közgazdasági hátránya, hogy nem a képzettség fokozására, hanem inkább a munkahely változtatására ösztönöz. A viszonylag szűk bérhatárok további hátránya, hogy bizonyos idő elteltével a szakmunkás eléri a bérszála felső határát, nem lesz további perspektívája, s ez arra ösztönzi, hogy igyekezzék adminisztratív, alkalmazotti vagy más, nem munkás munkakörbe kerülni. Ez a helyzet még azokra is hatással lehet, akiket különben minden adottságuk és hajlamuk arra predesztinál, hogy munkások maradjanak. A szakmunkások tudják, hogy csökkent az előnyük a betanított és segéd munkásokkal szemben, vagyis a képzetlen munkásokhoz viszonyított státusuk süllyedt. Ez pedig igen kedvezőtlenül befolyásolja munkakedvüket és biztonságérzetüket.

A különböző munkakörökben a kereseteket nemcsak az átlagok alapján vehetjük egybe, összehasonlíthatjuk a közepes ke-

resetet (mediánt) is, vagyis azt a keresetet, amelynél többet ugyanannyian keresnek, mint amennyien kevesebbet (lásd a 16. táblázatot).

Egészen más képet kapunk a különböző munkakörök kereseti különbségeiről, ha azt vizsgáljuk, hogy az egyes munkakörökben milyen nagy az alacsony, a közepes és a magas keresetűek aránya. Ehhez természetesen azt kell meghatározunk, hogy mit tekintünk alacsony, közepes és magas keresetnek. Ezek a szavak már önmagukban viszonyításra utalnak és csak adott összefüggésben lehet értelmük. A Csepel Művek összmunkásságát véve alapul (közéjük számítva a művezetőket, a mérnököket és a technikusokat is) a havi 1600—2200 Ft keresetet tekinthetjük közepesnek. Ebbe a kategóriába sorolható a csepeli munkások 45,6%-a, ennél kevesebbet 24,4% (az alacsony keresetűek) és többet 30% keres. A csoportvezetők és a művezetők között úgyszólván nincs alacsony keresetű, de még a szakmunkások között is csak 6% az alacsony keresetűek aránya, ugyanakkor a betanított munkások 42%-a, a segédmunkások 42%-a, a portások és őrök 87%-a és a takarítók 98%-a alacsony keresetű (lásd a 17. táblázatot). A magas kereseteknél természetesen ennek a jelenlétnek a fordítottját tapasztaljuk.

17. táblázat

A különböző kereseti kategóriákba tartozók százalékos megoszlása

Megnevezés	Alacsony	Közepes	Magas
	kereseti kategóriába sorolható		
Szakmunkás	6	52	42
Betanított munkás	42	49	9
Segédmunkás	43	52	5
Hivatalsegéd, portás	90	10	
Takarító	98	2	—
Csoportvezető	2	21	77
Technikus	7	33	60
Művezető	—	3	97

A munkakörökre jellemző keresetek tulajdonképpen nem is az átlagkeresetek. Az egyes munkakörökben akkor kaphatjuk meg a tipikus keresetet, ha a keresetek megoszlását vesszük szemügyre, tehát megvizsgáljuk, hogy az egyes munkakörökben a

havi 600 Ft-ot keresettől kezdődően 200 Ft-tal növekedő határok között milyen a keresők számának megoszlása. A tipikus keresetnek (modális keresetnek) abban a 200 Ft-os értékközben kell elhelyezkednie, amelyben az adott munkakörben a legtöbb kereső van. A művezetők tipikus keresete 2600—2800 Ft, a csoportvezetőké 2400—2600, a technikusoké 2200—2400, a szakmunkásoké 2000—2200, a betanított munkásoké 1800—2000, a segédmunkásoké 1600—1800, a hivatalsegédké 1200—1400 és a takarítóké 1000—1200 Ft között helyezkedik el.

A munkaköri kereseti viszonyok jellemzéséhez azonban nem elég a tipikus kereset ismerete. Ehhez ismernünk kell a teljes megoszlást. Elképzelhető ugyanis, hogy az összes keresetek szorosán a tipikus keresetek körül tömörülnek, amire szélsőséges példa az általunk vizsgált anyagban a hivatalsegédék és a takarítók kereset szerinti százalékos megoszlása. Elképzelhető azonban az is, hogy a keresetek szétterülnek; nagyon sokan vannak, akik sokkal többet vagy sokkal kevesebbet keresnek a tipikus keresetnél. A csepeli szakmunkásoknál is ez a helyzet. E jelenségnek az a magyarázata, hogy a csepeli szakmunkások igen sok szakmához tartoznak — az öntőtől az asztalosig — és igen nagyok az egyes szakmák közötti kereseti különbségek. Még érdekesebb a helyzet a betanított munkásoknál, mert itt tulajdonképpen két kereseti határ között is felfedezhetjük a tipikus keresetet: az egyik 1400 és 1600, a másik 1600 és 2000 Ft között van. Két tipikus keresettel van dolgunk, az egyik a női, a másik a férfi betanított munkások keresete. (A betanított munkásnők 45%-a keres 1400 és 1600 Ft között.) Ha a munkaköröket nem a keresetek szóródása szempontjából vizsgáljuk, akkor a leginkább szóródó keresetektől a legkevésbé szóródók felé haladva a következő rangsort kapjuk: technikus, betanított munkás, szakmunkás, csoportvezető, művezető, segédmunkás, hivatalsegéd, takarító.

2. SZAKMA ÉS KERESET

Már említettük, hogy Csepelen a szakmunkások keresete erősen szóródik, és ennek magyarázataképpen a szakmák sokaságára

hivatkoztunk. Csepelen alapvetően kétféle szakma van: kohászati és gépipari. A különbség a keresetekben is éles; a kohászok többet keresnek. A kohászati szakmában a közepes havi kereset 2300—2400, a gépipari szakmákban 200—2200 Ft között van. Kerek összegekben a közepes havi keresetek sorrendje: öntő 2400, forrasztár 2390, olvasztár 2360, hengerész 2350, fémcsiszoló 2340, kovács 2300, esztergályos 2160, beállító lakatos 2150, villanyszerelő 2130, gépformázó 2110, marós 2100, szerszámkészítő 2090, géplakatos 2080, köszörűs 2050, asztalos 2000 Ft. Ezek lényegében 10 Ft-os különbségek. Nagyobb ugrás csak a kohászok és a forgácsolók között van, tehát a kohászati és gépipari szakmák erősen elkülönülnek.

Még élesebb a különbség, ha az egyes szakmákat a magasabb keresetűek (2200 Ft fölött keresők) alapján hasonlítjuk össze (lásd a 18. táblázatot).

18. táblázat

A magas keresetűek aránya az egyes szakmában

Szakma	Százalékban
1. Öntő	75
2. Hengerész	68
3. Fémcsiszoló	67
4. Olvasztár	64
5. Forrasztár	62
6. Kovács	62
7. Esztergályos	46
8. Villanyszerelő	44
9. Beállító lakatos	42
10. Köszörűs	39
11. Szerszámkészítő	36
12. Marós	36
13. Gépformázó	35
14. Géplakatos	34
15. Kemencekezelő	34
16. Hegesztő	27
17. Asztalos	13

Ezek a különbségek már nagyon élesek. A kohászok közül a magas keresetűek aránya csak a kemencekezelők és a gépformázók között alacsony, de már láttuk, hogy ezekben a szakmákban a betanított munka az uralkodó.

Mielőtt megkísérelnénk az eltérések magyarázatát adni, vessünk egy pillantást a múltra (lásd a 19. táblázatot).

19. táblázat

A szakmák szerinti átlagkereset az asztalosok átlagkeresetének százalékában

Szakmák	1940	1969
Öntő	152	120
Villanyszerelő	147	106
Olvasztár	135	118
Esztergályos	133	108
Kovács	133	115
Marós	126	106
Géplakatos	119	105
Asztalos	100	100

Az összevetésből mindenekelőtt az tűnik szembe, hogy a múltban sokkal nagyobbak voltak a kereseti különbségek. Ezzel a jelenséggel már a szakmunkások, betanított munkások és segédmunkások keresetének összehasonlításánál is találkoztunk. A másik érdekes különbség, hogy a múltban a kohászok kereseti fölénye korántsem volt olyan nagy, mint ma. Igaz, a lista élén akkor is az acélöntő állt, de a villanyszerelő követte; ez viszont ma elég hátul foglal helyet. A jelenség egyik magyarázatát abban kereshetjük, hogy az ötvenes években — mint már említettük — a kohászat és a bányászat állott előtérben. Ebben az időben „a vas és az acél országa” volt a jelszó, és e két iparág megkapott minden kedvezményt — beruházást és pénzt —, amire csak szüksége volt.

A kohászok magasabb keresetét számos ok indokolja. Igaz, a megkívánt szakképzettség itt kisebb, mint számos más iparágban. De a szorosan vett ipar területén itt a legnehezebb a munka, a legrosszabbak a munkakörülmények, ez az egészségre az egyik legártalmasabb munkahely; az összes ipari munkások közül a kohászok életkora a legrövidebb. Ehhez viszonyítva nem is olyan magasak a keresetek.

A forgácsolók nem a kohászok magas bérét kifogásolják, hanem saját bérüket tartják alacsonynak. A feszültséget jól mutatja a különböző szakmák dolgozóinak véleménye munkájuk anyagi elismerésének mértékéről (lásd a 20. táblázatot).

A munkájuk anyagi elismerésével elégedett dolgozók aránya a szakmákban

Szakma	Százalékban
1. Gépfarmázó	73
2. Forrasztár	66
3. Fémcsiszoló	57
4. Kemencekezelő	55
5. Hengerész	53
6. Kovács	49
7. Olvasztár	48
8. öntő	47
9. Koszorús	44
10. Beállító lakatos	44
11. Hegesztő	41
12. Esztergályos	39
13. Villanyszerelő	37
14. Marós	36
15. Géplakatos	34
16. Asztalos	30
17. Szerszámkészítő	29

A forgácsoló szakmunkásoknak tehát csak 30—40%-a van megelégedve bérével. Ennek az az oka — erre már korábban utaltunk —, hogy ezekben a szakmákban viszonylag alacsony a magas keresetűek aránya. A Csepel Vas- és Fémművek további fejlődésének is egyik feltétele a műszaki színvonal emelése. Ez elképzelhetetlen a szakképzettség elismerése, előnyben részesítése nélkül. A munkások véleményének értékelésénél ezt is figyelembe kell vennünk.

3. ÉLETKOR ES KERESET

Közismert tény, hogy a fizikai munkások teljesítőképességük maximumát 30—40 éves koruk között érik el, ekkor a legmagasabb keresetük is. Negyven éven felül csökken a fizikai erő és a rugalmasság, és ezzel együtt a teljesítmény és a kereset is. A fizikai munkások és az értelmiségiek között ebben van az egyik legnagyobb különbség. Az értelmiségi pályán dolgozók

keresete éppen abban az életszakaszban emelkedik, amikor a fizikai munkásoké csökken.

A keresetcsökkenés sem jellemző valamennyi 40 éven felüli fizikai munkásra. Nem csökken a keresetük azoknak, akiket az üzemvezetőség 40 vagy 45 éves koruk után fix béres kategóriába oszt be, esetleg kiemelt bért állapít meg számukra — megbecsülve az idősebb munkások tapasztalatait —, hogy megvédje őket a keresetcsökkenéstől. Azoknak a keresete, akik művezetők lesznek, vagy az alkalmazotti állományba kerülnek, viszont emelkedik.

Éppen ezért az életkor és a kereset összefüggését kutatva semmit nem mondana az átlagok kiszámítása és közlése. Jóval tanulságosabb, ha korcsoportról korcsoportra haladva az alacsony és a magas keresetűek arányát vizsgáljuk (lásd a 21. táblázatot).

21. táblázat

Az alacsony és a magas keresetűek aránya a különböző korcsoportokban

Korcsoportok	Alacsony	Magas
	keresetűek, százalékban	
20—24 éves	32	9
25—29 éves	20	25
30—34 éves	19	35
35—39 éves	23	37
40—44 éves	25	35
45—49 éves	23	38
50—54 éves	25	36

A magas és az alacsony keresetűek aránya 40, sőt 35 éven felül növekszik. A magas keresetűek arányának növekedését a csoportvezetővé, művezetővé emelkedés, illetőleg a munkakörön belül a fizetésemelés okozza. Az alacsony keresetűek arányának növekedése azonban olyan jelenség, amely feltétlenül beavatkozást, és ezt megelőzően kutatómunkát kíván. A kereset korai csökkenése a fizikai munkások körében azt a követelményt támasztja az öregedéssel kapcsolatos problémákkal foglalkozókkal szemben, hogy témájuk kutatását a 35 évesek megfigyelésével kezdjék.

1 A NŐK KERESETE

A nők keresete általában, de a Csepel Vas- és Fémművekben is sokkal alacsonyabb, mint a férfiaké. Egy csepeli munkás közepes keresete 1900—2000 Ft között van, a csepeli munkásnő közepes keresete viszont 1400—1500 Ft.

A Vasmű összes munkásainak 27%-a nő, akik általában az alacsonyabb munkakörökben találhatók, de azonos munkakörben is sokszor kevesebbet keresnek. A takarítók 100%-a, a portások 40%-a, a szakmunkások 7%-a, a technikusok 11%-a, a csoportvezetők 4%-a és a művezetők 0,7%-a nő.

Három olyan szakma van Csepelen, amelyben a nők számottevő szerepet játszanak: a darus, a forrasztár és a hegesztő. A nők közepes keresete mindhárom szakmában alacsonyabb, mint a férfiaké. A legnagyobb az eltérés a forrasztároknál. Itt a csepeli munkások közepes keresete (a férfiaké és a nőké együttesen) 2391 Ft. A nők közepes keresete viszont ennél 840 Ft-tal kevesebb, 1551 Ft. A darusoknál 260 Ft és a hegesztőknél 216 Ft az eltérés, tehát kisebb.

Az összes csepeli szakmunkás és a csepeli szakmunkásnők közepes keresetének különbsége 469 Ft. A betanított munkásoknál a különbség 336 Ft, a segédmunkásoknál 272 Ft (lásd a 22. táblázatot).

22. táblázat
A Csepel Vas- és Fémművek összes munkásának, illetve munkásnőinek közepes havi keresete (Ft)

Munkakörök	összes csepeli munkás	Munkásnők
Szakmunkás	2133	1664
Betanított munkás	1825	1479
Segédmunkás	1688	1416

5. AZ EGY FŐRE JUTÓ JÖVEDELEM

Ha valaki a munkásság életszínvonalának állapotát kutatja, nem állhat meg a keresetek vizsgálatánál, azt is szemügyre kell vennie, hány tag között oszlik meg a családi összkereset, hány forint

jut egy családtagra egy hónapban. Hiába magas valakinek a keresete, ha sok a gyereke vagy családjában sok az öreg, az alacsony nyugdíj vagy az eltartott. És fordítva: az alacsony keresetű takarítónő életszínvonala is lehet igen magas, ha férje magas keresetű, és csak egy gyereket kell eltartaniuk, vagy egyet sem.

Az egy főre jutó jövedelem vizsgálatánál az átlagok és középértékek nem adnak megfelelő tájékoztatást. A különböző munkakörökben dolgozók családjában az egy főre jutó közepes havi jövedelem (jövedelmi médián) különbségei minimálisak. E médiának a következők: művezetők 1230, technikusok 1300, csoportvezetők 1150, szakmunkások 1148, betanított munkások 1100, hivatalsegédék 1000, takarítók 972 Ft.

Az egy főre jutó jövedelmi átlagok és középértékek különbségei kisebbek, mint a kereseti különbségek. Az általunk megkérdezettek körében például csökkenti a különbségeket, hogy a magasabb keresetű művezetők, csoportvezetők, technikusok között sokkal több a háztartásfő, míg a kisebb keresetű betanított és segédmunkások, a hivatalsegédék és a takarítók között viszonylag több a feleség. A takarítók keresetét sokkal kisebb, mint a segédmunkásoké, de a különbséget férjük nagyobb keresete csaknem kiegyenlíti. Hasonló a helyzet a hivatalsegédéknél, portásoknál, öröknél is. Az üzemtechnikusok négyötödének a házastársa értelmiségi foglalkozású vagy alkalmazott.

Az egy főre jutó jövedelmi középértékek és átlagok a szakmák esetében is keveset jelentenek. Az egy főre jutó közepes jövedelem a legmagasabb a kovácsoknál és a szerszámkészítőknél, 1200—1300 Ft, őket követik az olvasztárok, a hengerészek, a kemencekezelők, a géplakatosok, a villanyszerelők, a marosok, a köszörűsök, akiknél az egy főre jutó jövedelem 1100—1200 Ft. A harmadik csoportba tartozik a forrasztár, a hegesztő, a beállító lakatos és a darus. Ezek egy főre jutó havi jövedelme 1000—1100 Ft.

Egészen más képet kapunk a kereseti és jövedelmi különbségekről, ha a megkérdezettek munkakörét figyelmen kívül hagyva kereseti, illetőleg jövedelem nagyságuk alapján sorba rendezzük, majd tíz azonos létszámú csoportba osztjuk őket, és így számítjuk ki az egyes csoportokban a kereseti és jövedelmi átlagokat (lásd a 23. táblázatot).

A kereseti tizedek átlagos havi keresete (Ft)

Első	1221
Második	1451
Harmadik	1616
Negyedik	1820
Ötödik	1922
Hatodik	2015
Hetedik	2204
Nyolcadik	2320
Kilencedik	2502
Tizedik	2693

A jövedelmi tizedek egy főre jutó átlagos havi jövedelme (Ft)

Első	511
Második	751
Harmadik	891
Negyedik	963
Ötödik	1051
Hatodik	1183
Hetedik	1301
Nyolcadik	1458
Kilencedik	1714
Tizedik	2060

Munkakörönként vizsgálva a kereseti és jövedelmi átlagokat és középértékeket, azt tapasztaltuk, hogy a kereseti különbségek nagyobbak, mint a jövedelmi különbségek. Most viszont a fordított jelenséggel találkozunk. A két szélső kereseti tized közötti arány sokkal kisebb, mint a két szélső jövedelmi tized közötti. A legmagasabb kereseti tizedben a kereseti átlag 2,2-szer nagyobb, mint a legalacsonyabb tizedben. A legmagasabb jövedelmi tizedben viszont a jövedelmi átlag a legalacsonyabb tized jövedelmi átlagának négyszerese. E jelenség magyarázata, hogy Magyarországon az egy főre jutó jövedelem nagyobb mértékben függ a keresők és az eltartottak arányától, mint valamelyik családtag keresetének nagyságától. A két szélső kereseti tized közötti különbség kisebb, mint két olyan család közötti,

amelyek közül az egyikben minden családtag kereső, a másikban viszont csak a családtagok egynegyede.

Mindez nem azt jelenti, hogy elhanyagolhatók az egyes munkakörökben dolgozók közötti jövedelmi különbségek. Az átlagok és a középértékek valóban közelállnak egymáshoz, de a megoszlásokban nagyon nagy különbség van. A megoszlás vizsgálatánál a csepeli munkáscsaládokat tizenegy csoportba osztottuk. Az első csoportba azok kerültek, akiknek egy főre jutó havi jövedelme 400 Ft alatt van. Innen kezdve 200 Ft-os csoportokba osztottuk a megkérdezetteket. A tizenegyedik csoportba azok kerültek, akiknél az egy főre jutó havi jövedelem 400 Ft alatt van.

Az eredmények azt mutatták, hogy a szak-, a betanított és a segédmunkásoknál, valamint a hivatalsegédnél és a takarítónál a tipikus (modális) jövedelem 800—1000, a csoportvezetőknél 1000—1200, a technikusoknál 1200—1400, míg a művezetőknél 1400—1600 Ft. Szak-, betanított, segédmunkások, hivatalsegéd és takarítók között az a különbség, hogy a 800 Ft-os határ alatt él a szakmunkások 18, a betanított munkások 19, a segédmunkások 26, a takarítónők és hivatalsegéd 31%-a.

Intézményes segítségre szorulnak azok a munkáscsaládok,

24. táblázat

A magas és alacsony jövedelműek százalékos aránya a különböző munkaköri csoportokban (Ft)*

Munkakör	Az egy főre jutó havi jövedelem			
	1600 fölött	1000	800	600
		alatt		
Művezető	29	22	9	2
Technikus	24	18	7	3
Csoportvezető	20	31	14	2
Szakmunkás	20	38	18	5
Betanított munkás	18	40	19	7
Segédmunkás	18	49	26	12
Hivatalsegéd	13	42	31	4
Takarító	10	53	31	14

* Az egy főre jutó jövedelem kiszámításánál nem vettük figyelembe a kisegítő gazdaságok adatait.

amelyekben az egy főre jutó havi jövedelem 600 Ft alatt van. Nem érik el a közepes jövedelem alsó határát azok a családok, melyeknél az egy főre jutó havi jövedelem 800 és 1000 Ft között van. Közepes vagy mérsékelt jövedelmű családoknak mondjuk azokat, amelyekben az egy főre jutó havi jövedelem 1000—1600 Ft között van, és magas jövedelemről beszélhetünk ahol az egy főre jutó havi 1600 Ft fölött (lásd a 24. táblázatot).

A különböző munkakörökben dolgozók családjai legjobban az alacsony jövedelműek arányában különböznek; a legalapvetőbb probléma a cseplő munkásság jövedelmi helyzetén belül az alacsony jövedelműek kirívóan nagy aránya a segédmunkások és a takarítók között.

IV. LAKÁSHELYZET

Lakás szempontjából a csepeli munkásokat két csoportra kell osztanunk: a fővárosban lakó 83%-ra és a vidéken lakó 17%-ra. Budapesten a lakásprobléma annyira más, mint vidéken — különösen a falvakban —, hogy a lakáskérdés minden részterületén élesen elkülönülnek a pestiek és a vidékiek.

1. A LAKÁSHASZNÁLAT JOGCÍME

A csepeli munkások lakásviszonyaira alapvetően a családi ház, az albérlet, az ágybérlet és a munkásszállás együttes uralma jellemző. Az összes csepeli munkások 40%-a él családi házban, és további 16%-a albérletben, ágybérletben vagy munkásszálláson.*

Budapesten kevesebben — 34% — laknak családi házban, az albérletben vagy munkásszálláson lakók aránya azonos az átlaggal (16%). A vidéki lakosoknak viszont 73%-a lakik családi házban, és további 12%-a albérletben vagy munkásszálláson.

A családi ház arányszámának alakulásában kétségkívül jelentős a múlt hatása. A falun születettek — tehát a csepeli munkások többsége — többnyire valamilyen parasztházból indult útjára. Egy részük megtartotta ezt a házat, s ma is benne lakik, más részük eladta, s az árából Budapesten vagy környékén másik házat vett. Vannak közöttük olyanok, akik „beházasodtak” valamilyen budapesti vagy Pest környéki családi házba. A fővárosban született csepeli munkások többsége is kisebb vagy nagyobb családi házban lakott. Akiknek egyik „megoldásra” sem volt módjuk, többnyire megfelelő lakás nélkül maradtak.

* Ebben a fejezetben úgy számítottuk a százalékarányokat, hogy a „családtagot” mint lakáshasználati jogcímet figyelmen kívül hagytuk.

A múlt azonban csak részben magyarázza meg a helyzetet. A múltnál fontosabb, hogy jelenlegi lakáselosztási gyakorlatunkban a juttatott lakások száma nagyon kicsi, s ennek a kis mennyiségnek is csak kis részét kapják a munkások. „A kisebb keresetű dolgozók — írja Illés János és Szabó Béla Lakásépítés és lakásgazdálkodás című nem publikált kéziratában — a nagyobb jövedelműekhez képest a lakáshoz jutás terén hátrányos helyzetbe kerültek.”*

Mivel a munkásoknak csak nagyon kis része kap lakást, a családi ház mellett kell döntenüik. Ha szüleiktől örökölték, meg kell maradniuk a régi házban, vagy meg kell kísérelniük, hogy azt eladva újat vásárolhassanak maguknak. Ha nem örökölték lakást, csak úgy juthatnak hozzá, hogy saját házat építenek.

Sok szó esik a saját családi ház eszményképéről, az „én házam az én váram” ideálról. Valójában nem eszményképről, hanem adottságról van szó. A csepeli munkások lakást akarnak, és nem a magántulajdonhoz való ragaszkodásból választják a családi házat, hanem mert eddig alig volt más mód számukra. Lakást akarnak, s ez a lakáselosztás jelenlegi körülményei között az ő esetükben családi házat jelent. Ha lakásépítésünk ütemét és lakáselosztásunk gyakorlatát úgy változtathatnánk meg, hogy a lakásra szorulóknak nagyobb része olcsóbban jutna bérlakáshoz, mint családi házhoz, akkor a bérlakást választanák. Szabad választásról akkor lehetne szó, ha mindkét fajta lakás azonos anyagi feltételek mellett állna rendelkezésükre. Ebben az esetben nyilvánvalóan reálisabban merülnének fel a családi ház — mint az életforma kerete — mellett és ellen szóló érvek. Azok a parasztból lett munkások, akik életüket nem tudják mezőgazdasági munka nélkül elképzelni, akkor is a családi házat választanák. A többiek választhatnának a tágasabb, természetközelibb családi ház és a városiasabb, komfortosabb bérlakás közül.

Kollektivizmusnak és individualizmusnak ehhez nem sok köze van. A városi bérházak lakói teljes elszigeteltségben, a másokkal szembeni teljes közönyben is leélhetik életüket, s a családi ház lakója is lehet közösségi ember. (A szomszédsági viszonyok, a

* Lásd még *Szelényi Iván—Konrád György: Az új lakótelepek szociológiai problémái.* Budapest 1969. 22—26. old.

társas kapcsolatok kertvárosokban általában erősebbek, mint a modern lakótelepeken.)

A jelenlegi súlyos lakáshelyzetben nyilvánvaló, hogy mindkét lakásépítkezést támogatnunk kell, a bérlakások építését, és a családi házak építését is. Mindkettőnek megvan az előnye. A bérházak, öröklakások, szövetkezeti házak építését olcsóbbá teszi az olcsóbb közművesítés. A családi házak építését viszont az teszi olcsóbbá, hogy a magánérvő sokkal nagyobb részt vállal benne. Az állami lakásépítés jelentékeny növelése a lakásínség enyhítésének egyik nélkülözhetetlen feltétele.* Másik feltétele a családiház-építés nagyobb támogatása és akadályainak elhárítása. A családiház-építés támogatásával a munkások lakásigényének kielégítéséhez járulunk hozzá.

A családi ház építésének egyik akadálya jelenleg az építőanyagok magas ára. Semmi sem indokolja, hogy a családi házat építő munkások drágábban jussanak építőanyaghoz, mint az öröklakást vagy szövetkezeti lakást vásárló gazdasági, igazgatói és műszaki vezetők.

Ennél is fontosabbnak érezzük a családi ház építésének kölcsönrel való támogatását. Egyre jobban sürget bennünket a vállalatok üzleti érdeke is, hiszen a munkaerő biztosítása vállalatinkban egyre nagyobb gond. Egyes vállalataink foglalkoznak lakásépítéssel, de távolról sem olyan mértékben, ahogy ez indokolt lenne. De még jobban sürget az osztársadalmi érdek. A társadalom margóján hanyódóak, a városban otthont nem találó falusiak, a rendezett életformát kialakítani nem tudó segéd- és betanított munkások életük egész megoldatlanságát szinte elkerülhetetlenül továbbadják gyermekeiknek is. A rendezetlenség-ből kivezető út egyik legfontosabb lépcsőfoka a szilárd otthon lehetne számukra. (A Csepel Vas- és Fémű 1966 és 1970 között 518 lakást épített dolgozóinak. Ebből 250-et fizikai munkások

* Az állami lakásépítés növelésén túl elengedhetetlen követelmény annak a szociálpolitikai elvnek *érvényesítése*, hogy az összes állami erőből épült lakásnak meghatározott részét a legkisebb jövedelműeknek kell juttatni. Szükségesnek látszik továbbá a lakásépítés regionális koncepciójának módosítása: a kiöregedett városrészek fokozatos felújítása. — Lásd i *Illés János—Szabó Béla*: Lakásépítés és lakásgazdálkodás és *Szelényi Iván—Konrad György*: Az új lakótelepek szociológiai problémái.

kaptak. A következő évekre évi 150 lakás építését tervezi a tröszt.)

Ha a munkásság egyes rétegeit hasonlítjuk össze a lakáshasználat jogcíme szempontjából, akkor azt tapasztaljuk, hogy minél alacsonyabb státusú réteg felé haladunk, annál nagyobb azoknak az aránya, akik családi házban, albérletben, ágybérletben vagy munkásszálláson laknak (lásd a 25. táblázatot).

25. táblázat

A Budapesten lakó csepeli munkásság különböző rétegeinek lakásvizsgálata (százalékban)

Megnevezés	Családi ház	Al- és ágybérlet	Munkásszállás	Együtt
Művezető	29	3	—	32
Csoportvezető	33	5	3	41
Szakt munkás	33	12	3	48
Betanított munkás	35	16	3	54
Segéd munkás	38	18	6	62

Ennek az a magyarázata, hogy a segéd munkások jóformán alig kaphatnak bérlakást, és szüleiktől is kevesebbet örökölhetnek, mint más munkások. Egyharmad részük nyomorúságos viszonyok között élő segéd munkások gyermeke, és a faluról felköltözötteknél is az a helyzet, minél távolabbról jön valaki, és minél hátrányosabb körülmények közül, annál valószínűbb, hogy segéd munkás marad. Így a segéd munkásoknál hangsúlyozottan igaz az, hogy ha nem akarnak megmaradni munkásszálláson, albérletben vagy ágybérletben, akkor saját házat kell építeniük. A saját ház-építés anyaga viszont drága és hátrányosabb a kölcsön is. Ezért a segéd munkások házaik szükeek, kevés a mellék-helyiség és alacsony a komfort.

2. LAKSÚRÚSÉG

Az alábbiakban a különböző munkásrétegek lakásainak laksúrúségét hasonlíthatjuk össze. A laksúrúség a munkásságnak minden rétegében kedvezőtlen, de vannak jelentős eltérések. Vi-

szonylag jónak mondható a laksűrűség azoknál, akiknél egy szobára nem jut több, mint 1,4 személy. Igen kedvezőtlennek kell minősítenünk azonban azoknak a helyzetét, akiknél egy szobára 4,5 személy jut, vagyis például két szobában kilencen vagy többen élnek. Ha ezt a két kategóriát — a viszonylag jót és a nagyon rosszat — emeljük ki, igen észrevehető különbségeket tapasztalhatunk rétegről rétegre lefelé haladva. A 26. táblázaton az összehasonlítás kedvéért a csepeli munkások különböző rétegein kívül a budapesti szakmunkásokat is szerepeltetjük a Központi Statisztikai Hivatal 1963. évi vizsgálata alapján.

26. táblázat

A viszonylag jó és a nagyon rossz laksűrűség százalékos aránya

Megnevezés	Egy szobára jutó személyek	
	1,5-nél kevesebb	4,4-nél több
Budapesti szakmunkások	12	8
Csepeli művezetők	15	4
csoportvezetők	10	5
szakmunkások	9	6
betanított munkások	9	8
segédmunkások	7	12

A tágas lakásban lakók aránya a művezetők között kétszerese a segédmunkásokénak.

3. A LAKÁS ELLÁTOTSÁGA MELLÉKHELYISÉGEKKEL

A lakás nagyságánál jóval nagyobb különbségeket tapasztaltunk a mellékhelyiségekkel való ellátottságban. Legérzékenyebb a különbség, ha az egyik oldalon a fürdőszobás lakásokat emeljük ki, a másik oldalon pedig azokat, amelyekben nemcsak fürdőszoba, hanem konyha és W. C. sincs. Először a budapesti adatokat mutatjuk be, és összehasonlításként a csepeli munkásokon kívül közöljük a budapesti értelmiségiek és vezető állásúak, valamint szakmunkások, betanított munkások és segédmunkások adatait is (lásd a 27. táblázatot).

27. táblázat
A fürdőszoba és a teljesen komfort nélküli lakások aránya Budapesten
 (százalékban)

Megnevezés	Fürdőszoba, konyha, WC	
	van	nincs
Budapesti*		
szakmunkások	31	5
betanított munkások	27	7
segédmunkások	19	15
Budapesten lakó		
csepeli művezetők	62	2
szakmunkások	48	8
csoportvezetők	55	6
betanított munkások	38	13
segédmunkások	35	13

* Budapesten 6,5-szer annyi segédmunkás lakik teljesen komfort nélküli lakásban, mint amennyi művezető.

A vidéken lakó csepeli munkások adatait a vidéki városokban lakó munkások adataival helyes összehasonlítani (lásd a 28. táblázatot). A vidéken lakó 17% csepeli munkásból 4% lakik városban, 13% falun, de többnyire ezek a falvak is városiasak.

A komfort nélküli lakások arányában a vidéken lakó szak- és betanított munkás között a különbség kétszeres.

28. táblázat

A fürdőszoba és a teljesen komfort nélküli lakások aránya vidéken
 (százalékban)

Megnevezés	Fürdőszoba, konyha, WC	
	van	nincs
Vidéki városok		
szakmunkás	26	2
betanított munkás	16	5
segédmunkás	8	10
Vidéken lakó csepeliek		
szakmunkás	19	8
betanított munkás	16	15
segédmunkás	12	16

4. A LAKÁS KÖZMŰVESÍTETTSÉGE

A lakás közművesítettségében Budapesten akkor tapasztaljuk a legélesebb különbséget, ha a két végletet hasonlítjuk össze: a teljesen közművesített lakást, tehát azt, amelyben gáz, villany és központi, illetőleg gázfűtés van, azzal a lakással, amelyben ezek közül semmi sincs. A művezetők és a segéd munkások közötti különbség igen nagy: 215-ször több művezető lakik teljesen közművesített lakásban, mint segéd munkás, gáz és villany nélküli lakásban viszont ötször annyi segéd munkás él mint művezető (lásd a 29. táblázatot).

29. táblázat .

A lakások közművel való ellátottsága a Budapesten lakó csepeli munkások körében (százalékban)

Megnevezés	Gáz, villany és központi, illetve gázfűtés i	
	van	nincs
Művezető	21	
Csoportvezető	22	
Szakt munkás	13	
Betanított munkás	10	
Segéd munkás	8	

Vidéken viszonylag nagyon kevés helyen van központi, illetve gázfűtés. Ezért itt a villannyal és a gázzal felszerelt lakásokat hasonlítjuk össze azokkal, amelyekben sem villany, sem gáz nincs (lásd a 30. táblázatot).

30. táblázat .

A lakások közművel való ellátottsága a vidéken lakó csepeli munkásoknál (százalékban)

Megnevezés	Gáz és villany	
	van	nincs
Művezető	69	—
Csoportvezető	57	3
Szakt munkás	48	7
Betanított munkás	35	11
Segéd munkás	36	16

5. LAKBÉR

A munkások hátránya a vezető állásúakkal, az értelmiségiekkel és a középszintű szakemberekkel szemben, valamint a segédmunkások hátránya a szakmunkásokkal szemben legszembetűnőbb, ha a lakás költségeit hasonlítjuk össze. Már megállapítottuk, hogy minél szegényebb és alacsonyabb státusú réteg felé haladunk, annál nagyobb azoknak az aránya, akik családi házban, albérletben, ágybérletben vagy munkásszálláson laknak. Közismert tény, hogy a saját ház és az albérlet drágább, mint a főbérlet. Ha havi 150 Ft-nál húzunk határt, és a lakbérhez hozzáadjuk a házadót és az építési kölcsön részletét is, akkor azt látjuk, hogy Budapesten a főbérleti lakások kilenctizedénél a lakás havi költsége kisebb 150 Ft-nál, viszont a családi házban lakók 80 és az albérletben lakók 94%-ánál nagyobb, mint 150 Ft. Ha 200 Ft-nál húzunk határt, akkor a családi házban lakók háromnegyede és az albérlők több mint négyötöde fizet ennél nagyobb összeget. De még a 300 Ft-os határt is túlhaladja a családi házban lakók és az albérlők csaknem kétharmada, egyharmaduknak pedig 400 Ft-nál is több a havi kiadása. Vidéken a különbségek még nagyobbak (lásd a 31. és a 32. táblázatot).

31. táblázat

Budapesten lakó csepelel munkások lakásköltségei (százalékban)

Lakáshasználat jogcíme	Havi lakásra fordított költség			
	150 Ft alatt	200 Ft felett	300 Ft felett	400 Ft felett
Főbérlet	89	5	3	2
Családi ház	21	73	59	34
Albérlet	6	84	63	35

32. táblázat

A vidéken lakó csepelel munkások lakásköltségei (százalékban)

Lakáshasználat jogcíme	Havi lakásra fordított költség			
	150 Ft alatt	200 Ft felett	300 Ft felett	400 Ft felett
Főbérlet	88	1	1	1
Családi ház	26	64	46	21
Albérlet	7	87	74	41

V. KULTURÁLIS HELYZET

1. ISKOLAI VÉGZETTSÉG

Iskolai végzettség szempontjából a fizikai munkásságon belül a szakmunkások háromnegyed része végezte el az általános iskolát, a betanított munkásoknak és a hivatalsegédeknek a fele, a takarítóknak egynegyede, a két utóbbi csoport között helyezkednek el a segédmunkások, akiknek 38%-a végezte el az általános iskolát. A fizikai munkások iskolai végzettségét természetesen jóval felülmúlja a művezetők és a technikusoké. Míg a szakmunkások 8%-a végzett középiskolát — főiskolát vagy egyetemet gyakorlatilag senki —, addig a művezetők fele és a technikusok 91,7%-a végzett középiskolát; a főiskolát végzettek aránya e két utóbbi rétegben 4% (lásd a 33. táblázatot).

Az egyes munkásrétegek eltérő képzettsége szorosan összefügg azzal, hogy ma már a legtöbb szakmában megkövetelik az

33. táblázat

Az iskolai végzettség aránya a különböző munkakörökben (százalékban)

Alkalmazás minősége	8 általánosnál kevesebbet	8 általánost	középiskolát	főiskolát
	végzettek			
Technikus	0,0	4,2	91,7	4,1
Művezető	7,1	37,1	51,7	4,1
Csoportvezető	28,1	52,8	17,9	1,2
Szakmunkás	25,9	65,7	8,2	0,2
Betanított munkás	50,4	44,2	5,0	0,4
Hivatalsegéd	49,4	47,8	2,8	0,0
Segédmunkás	62,0	34,8	2,8	0,4
Takarító	72,6	26,5	0,9	0,0
Összesen:	38,0	49,5	11,5	1,0

általános iskola nyolc osztályának elvégzését és van olyan szakma, ahol középfokú képzettséget kívánnak. Ahhoz, hogy valaki szakmunkás, művezető vagy technikus legyen, iskolázottnak kell lennie. Az iskolázottság ugyanakkor a családok társadalmi helyzetének is következménye. Falun nem olyan régen még többségben voltak azok, akiknek nem volt módjuk elvégezni az általános iskolát. A parasztszármazású csepeli munkásoknak csak a fele végezte el az általános iskolát, míg a szakmunkás származásúaknak háromnegyed része, a művezető és technikus származásúaknak pedig 95%-a (lásd a 34. táblázatot).

34. táblázat

A dolgozók iskolai végzettsége társadalmi eredet szerint (százalékban)

Származás	8 általánosnál kevesebbet	8 általános	8 általánosnál többet
	végeztek		
Paraszt	49,4	44,2	6,4
Segédmunkás	37,8	52,1	10,1
Betanított munkás	27,9	59,0	13,1
Szakmunkás	24,5	59,1	16,4
Művezető és technikus	4,9	57,5	37,6

Még világosabb képet kapunk, ha az életpálya kezdetétől ipari munkát végzőket összehasonlítjuk azokkal, akik kezdetben paraszti munkát végeztek. Az utóbbiak kétharmad részének alacsonyabb az iskolai végzettsége a nyolc általánosnál és 2%-uk végzett középiskolát, az előbbieket egyharmada nem végezte el az általános iskola nyolc osztályát és 13%-uk végzett középiskolát (lásd a 35. táblázatot).

35. táblázat

Iskolai végzettség megoszlása az életpálya kezdetének módja szerint (százalékban)

Életpálya kezdete	8 általánosnál kevesebbet	8 általános	8 általánosnál többet
	végzett		
Paraszt	67,2	30,5	2,3
Munkás	32,7	54,2	13,1

A táblázat adataiból kitűnik, hogy a munkássá váló parasztlak nagyobb része nem végezte el az általános iskola nyolc osztá-

lyát, és többnyire ezért sem jutottak tovább a betanított és a segédmunkánál.

A Csepel Vas- és Fémművekben gyakrabban előforduló szakmák négy csoportra oszthatók, aszerint, hogy a szakmán belül milyen nagy a szakmunkások aránya. Ugyanígy négy csoportot alkothatunk a származás, a születési hely és az iskolai képzettség alapján is, és ezek nagyjából fedik egymást. Iskolai végzettség szempontjából az első csoportba (I.) azok a szakmák kerülnek, amelyekben a dolgozók között az általános iskola nyolc osztályánál kevesebbet végzettek aránya 30%-on alul, a második csoportban (II.) ez az arány 33 és 40% között, a harmadik (III.) csoportban 40 és 50% között, a negyedik (IV.) csoportban 50% fölött van (lásd a 36. táblázatot).

36. táblázat

Az iskolai végzettség aránya a különböző munkakörökben (százalékban)

	8 általánosnál kevesebbet	8 általános	8 általánosnál többet
	végzett		
I. 1. Villanyszerelő	10,8	78,4	10,8
2. Szerszámkészítő	12,6	72,1	15,3
3. Esztergályos	13,5	77,4	9,1
4. Kőszőrűs	21,7	71,7	6,6
5. Géplakatos	23,8	68,4	7,8
6. Marós	27,4	67,3	5,3
II. 7. Beállító lakatos	33,6	64,6	1,8
8. Kovács	38,9	55,5	5,6
9. Hegesztő	39,6	56,1	4,3
10. öntő	39,7	54,5	5,8
III. 11. Asztalos	41,2	55,9	2,9
12. Fémcsiszoló	46,5	51,2	2,3
13. Hengerész	48,2	48,5	3,3
IV. 14. Gépfarmázó	50,1	44,7	5,2
15. Darus	53,2	44,0	2,8
16. Olvasztár	54,6	40,7	4,7
17. Kemencekezelő	57,8	35,6	6,6
18. Forrasztár	61,9	34,5	3,6

A szakképzettség, a származás, a születési hely és az iskolázottság között tehát szoros összefüggést látunk, amelyen belül az iskolázottság a közvetítő láncszem. A származás nagymérték-

ben meghatározza az iskolázottságot és az iskolázottság nagymértékben meghatározza az elérhető szakképzettséget.

Láttuk, hogy a csepeli munkások 38%-a kevesebbet végzett az általános iskola nyolc osztályánál. Ez a 38% azonban úgy tevődik össze, hogy a 44 éven felülieknek nagyobb fele végzett kevesebbet az általános iskola nyolc osztályánál, a 30 éven aluliaknak viszont négyötöde végezte el az általános iskola nyolc osztályát, vagy annál többet. Az életkor és az iskolai végzettség összefüggését részletesen szemlélteti a 37. táblázat.

37. táblázat

Az iskolai végzettség megoszlása életkor szerint (százalékban)

Életkor	8 általánosnál kevesebbet	8 általánost	8 általánosnál többet
	végzett		
14—19 évesek	13,1	71,9	15,0
20—24 évesek	13,0	66,0	21,0
25—29 évesek	19,2	63,7	17,1
30—34 évesek	33,4	52,5	14,1
35—39 évesek	39,1	49,5	11,4
40—44 évesek	45,2	45,8	9,0
45—49 évesek	55,4	36,9	7,7
50—54 évesek	58,4	37,0	4,6
55—59 évesek	66,6	26,8	6,6
59 év felett	71,5	20,2	8,3

A 37. táblázat adataiból két következtetést vonhatunk le. Az egyik, hogy nagy utat tettünk meg az elmúlt húsz év során. Két évtizeddel ezelőtt a munkások 39%-ának, ma viszont a hasonló korúak 13%-ának alacsonyabb a végzettsége az általános iskola nyolc osztályánál. A másik következtetés, hogy még igen sok a tennivaló azért, hogy valamennyi Csepelre kerülő munkásfiatal elvégezze az általános iskola nyolc osztályát. Ez minimális követelmény!

2. A MUNKÁSGYERMEKEK TOVÁBBTANULÁSI LEHETŐSÉGEI

A Központi Statisztikai Hivatal 1963-as felvételéből közismert, hogy az értelmiségi és a vezető állású szülők fiainak 35%-a, a szakmunkások fiainak 10%-a, a betanított munkások fiainak

5%-a és a segéd munkások fiainak 1%-a jut el az egyetemre. Az 1969. évi csepeli vizsgálat adatai lényegében alátámasztják ezt a megállapítást. A művezetők fiainak 22%-a, a szakmunkások fiainak 9%-a, a betanított munkások fiainak 6%-a, a segéd munkások fiainak 2%-a jut egyetemre.

A munkásgyerekek továbbtanulásának akadályait mindenképp előtt az anyagi-gazdasági viszonyokban kell keresni. Már szölkünk arról, hogy milyen nagyok a lakásviszonyok területén tapasztalható különbségek a lakosság egyes rétegei között. A csepeli munkások fele olyan lakásban lakik, ahol két szobára legalább öt személy jut. Ezekben a lakásokban az nyugodt tanulás feltételei nehezebben valósíthatók meg. Nagy szerepet játszanak a jövedelmi viszonyok is. A munkáscsaládokban az egy főre jutó jövedelem általában nem nagyon magas, ezért az iskoláztatás súlyos anyagi gond. A tipikus csepeli munkáscsaládnak választania kell, hogy éveken át 970 vagy 1455 Ft jusson a családon belül egy főre. Ennyi a különbség, ha a gyerek tovább tanul vagy nem.

Mindez befolyásolja a szölkök viszonyát gyermekeik jövőjéhez, gyermekeik életpályájává, kialakított elképzeléseikhez. Az értelmiségi szölkök tragédiának tekintik, ha gyermekük nem jut értelmiségi pályára, ha nem veszik fel az egyetemre vagy főiskolára. Egész magatartásukkal, igényeikkel, követelményrendszerükkel ugyanezt az értékrendszert honosítják meg a gyermekben, aki többnyire maga is átveszi szölei gondolkodásmódját. Figyelemmel kísérik a gyermek tanulmányi eredményeit, kapcsolatot tartanak fenn az iskolával, ellenözik, hogy tanul-e a gyerek, s ha segítségre szorul, azt megadják neki. A szakmunkás szölk nem érzi tragédiának, ha gyermeke nem lesz értelmiségi, tisztában van azzal, hogy egy szakmunkás sokszor többet keres, mint egy kezdő mérnök. A realitásokkal számolva arra törekszik, hogy gyermekének „biztos kenyere legyen”. Erre viszont egy jó szakma is megfelel, amely hamarabb, kevesebb fáradtsággal, kevesebb költséggel szerezhető meg. Éppen ezért a szakmunkás szölkök fiúgyermekeiket rendszerint szakmunkásnak szánják, lányukat pedig szeretnék leérettsgiztetni, hogy azután irodai dolgozó legyen belölkük (esetleg ápolónó vagy laboráns), és férjhez menjenek.

A munkásszülők elképzelése gyermekeik pályájáról nemcsak hosszú tradíció eredménye. Egyszerűen az a véleményük, hogy gyermekük nehezen jut be a középiskolába, de még ha nagy fáradtsággal el is végzi, az egyetemre vagy a főiskolára a kis létszámok miatt úgysem veszik fel; az egyetem elvégzése után pedig kisebb keresettel kezdi pályáját.

Ehhez még hozzá kell tennünk, hogy a munkásgyermek továbbtanulását akadályozzák nyelvi nehézségek is. Tankönyveink és iskoláink nyelve fogalmi nyelv, irodalmi nyelv, a többé-kevésbé népszerűsített tudomány nyelve. Ez az erősen intellektuális, elvont nyelv nagyjából megegyezik az értelmiségi családokban használt mindennapi nyelvvel. Ez teljesen magától értetődő, hiszen a tanár, az orvos, a mérnök tizenhat és több éven át ezen a nyelven tanult, megszokta, hogy a világ dolgait ezen a nyelven rendezze el, fejezze ki. Az értelmiségi gyerek az iskolába úgy lép be, mint saját környezetébe, ahol az ő nyelvét beszélik. A fizikai dolgozók gyermekeinek külön erőfeszítést jelent ennek a nyelvnek az elsajátítása. Az ebből származó nehézségek sokszor a legfogékonyabbaknak szegik kedvét, és tántorítják el őket a továbbtanulástól.

3. KÖNYVEK, RÁDIÓ, TELEVÍZIÓ

Az eddig elemzett tényezők határozzák meg a csepeli munkások viszonyát a különböző kulturális eszközökhöz is. A Központi Statisztikai Hivatal 1962 folyamán megvizsgálta a magyar lakosság könyv olvasási szokásait.* E vizsgálat adatai szerint a szak- és betanított munkások körében országos átlagban az olvasók aránya 46%, a segédmunkások és hivatalsegédék körében 38%. Budapesten akkoriban valamivel kedvezőbbek voltak az arányok. A szak- és betanított munkások körében az olvasók aránya 56% volt, a segédmunkások és hivatalsegédék körében 48% o. De még ezeknél az arányoknál is figyelembe kell vennünk,

* Mit olvasunk? 4000 háztartás könyv olvasási adatai. Statisztikai Időszaki Közlemények, 69. köt. KSH 1965. 104. old. Lásd még *Horváth Ádám-né—Kemény István: Kik olvasnak és mit? Valóság, 1965. 6. sz.*

hogy mindkét rétegnél további 25—26% azoknak az aránya, akik csak elvétve, alkalmilag olvasnak. Ugyanez a vizsgálat állapította meg, hogy az olvasás mértéke elsősorban az iskolai végzettség színvonalától függ. A munkások között nem azért alacsony a rendszeresen olvasók aránya, mert munkások, hanem mert iskolai végzettségük alacsonyabb. Az iskolai végzettség szintjének emelkedésével a munkások körében is állandóan növekszik az olvasók aránya.

Vizsgálatunkban az olvasáshoz való viszonyt csak közvetett módon tudtuk mérni: a megkérdezettek könyveinek számával. De különböző alkalmazotti és munkásrétegek körében a könyvek számának megoszlása is visszatükrözi tulajdonosának műveltségét, iskolázottságát (lásd a 38. táblázatot).

38. táblázat

Könyvvállomány a különböző munkakörben dolgozóknál (százalékban)

	Könyvvel rendelkezők	1—10	11—30	31—50	51—100	100-nál több
		könyvvel rendelkezők				
Szaktanácsadó	20,4	3,4	17,4	17,2	16,6	25,0
Betanított munkás	37,1	5,1	17,8	13,2	12,1	14,7
Segédmunkás	47,3	5,5	18,4	10,3	9,3	9,2
Takarító	7,3	9,6	13,9	12,2	4,4	2,6
Művezető	6,1	0,0	10,2	18,7	19,4	45,6
Csoportvezető	17,4	3,7	19,0	14,0	17,3	28,6

Nem lepődhetünk meg ezeken az adatokon, ha arra gondolunk, hogy a betanított munkások fele, a segédmunkások kétharmada és a takarítók háromnegyede még az általános iskolát sem végezte el. A rendszeres könyv olvasókat pedig elsősorban nem is az általános, hanem a középiskolát végzettek körében kell keresnünk.

Jóval nagyobb az újságolvasók aránya. Felmérésünkben a munkások háromnegyed része válaszolta kérdésünkre azt, hogy olvas újságot.

A kultúra terjesztői közül az újságon kívül elsősorban a rádió és a televízió jut el a munkásokhoz. A 39. táblázaton a rádió- és televíziótulajdonosok arányát mutatjuk be a különböző munkásrétegekben belül.

Rádió- és televíziótulajdonosok aránya

Munkakör	Rádió-	Televízió-
	tulajdonosok	
Szakmunkás	76,5	60,3
Betanított munkás	75,6	54,3
Segédmunkás	70,8	49,2
Csoportvezető	89,3	73,2
Technikus	91,8	62,9
Művezető	89,9	80,6

VI. POLITIKAI AKTIVITÁS

Kérdőíves vizsgálatunk csak részben alkalmas a politikai aktivitás elemzésére. Minden kérdőíves felmérés elsősorban számszerű összefüggések tisztázására hivatott; számokkal felel arra, hogy mivel magyarázhatók a különböző jelenségek. A politikai aktivitás azonban számokkal csak nehezen, bonyolult eljárások igénybevételével mérhető. Vizsgálatunk adatai nem adnak képet a munkások politikai tevékenységének értékéről és hatékonyságáról, képzettségének minőségéről; nem szólnak szándékairól: semmit sem érzékeltetnek a politikai szervezeteken kívül folyó társadalmi tevékenységből; nem beszélnek az aktivitást elősegítő és hátráltató tényezőkről.

Felmérésünk mindenekelőtt a párttagok arányát vizsgálta a különböző dolgozói rétegekben. Adataink szerint szoros összefüggés van a munkaköri besorolás és a párttagság között. A művezetőknek több mint kétharmada, a csoportvezetőknek és technikusoknak csaknem a fele, a szakmunkások ötöde, a segédmunkások 7%-a párttag (lásd a 40. táblázatot).

40. táblázat

A párttagok aránya a különböző dolgozói csoportokban (százalékban)

Munkakör	Párttag
Művezető	68,0
Csoportvezető	46,4
Technikus	46,4
Szakmunkás	21,8
Betanított munkás	15,3
Segédmunkás	7,3
Hivatalsegéd	8,0
Takarító	3,7

A művezetők, a technikusok és a csoportvezetők magas részvételi arányának megítélésénél figyelemmel kell lenni arra, hogy a művezetők 83%-a, a csoportvezetők 93%-a és a technikusok 72%-a korábban munkás volt.

A már felismert és elemzett tendenciák a 30 éven aluliaknál is jelentkeznek. A 30 éven aluli művezetők, csoportvezetők és technikusok 100%-a KISZ-tag, míg a szakmunkások 75%-a, a betanított munkások 44%-a, a segédmunkások 37%-a.

Ugyanezt tapasztaljuk a politikai oktatásban való részvételnél is. A művezetők 86%-a, a csoportvezetők és technikusok háromnegyede, a szakmunkások fele, a segédmunkások és hivatalsegédek negyede végzett munkahelyi politikai szemináriumot, marxista középiskolát vagy egyetemet (lásd a 41. táblázatot).

41. táblázat
A politikai oktatásban résztvevők aránya

Munkakör	Százalékban
Művezető	86
Technikus	70
Csoportvezető	70
Szakmunkás	48
Betanított munkás	37
Segédmunkás	24
Hivatalsegéd	25
Takarító	18

Hasonló arányok tapasztalhatók a politikai oktatásban jelenleg résztvevők között (lásd a 42. táblázatot).

Az elmondottak alapján kell értékelnünk a munkások politikai véleménynyilvánítását is. Ahhoz, hogy megismerhessük az emberek politikai véleményét, szakavatott kérdezőknek kell velük kötetlen beszélgetést folytatniuk. Mi az alábbi kérdéseket tettük fel a csepeli munkásoknak: Helyesnek tartja-e hazánk

politikájának főbb vonásait: *a)* a belpolitikában, *b)* külpolitikában, *c)* gazdaságpolitikában. A három kérdésre a munkások öt-féle választ adhattak: teljes mértékben — nagyrészt — sok mindenben nem — egyáltalán nem — nem ismerem kellően. E válaszok értékelésénél tudnunk kell, hogy ugyanaz a válasz különböző álláspontokat is kifejezhet. A „nem ismerem kellően” válasz például jelentheti azt, hogy valaki nincs kellően értesülve, de azt is, hogy nem akar véleményt nyilvánítani. A „sok mindenben nem” és a „nagyrészt” válasz a gazdaságpolitikával kapcsolatban a legkülönbözőbb tartalmakat takarhatja.

Mindezek előrebocsátásával közöljük a munkások öt és a szakalkalmazottak három rétegének válaszait (lásd a 43., a 44. és a 45. táblázatot).

Mindenekelőtt a képzettség és a véleményalkotás összefüggését kell kiemelnünk. Míg a belpolitikáról alkotott véleményeknél a képzettebb szakalkalmazottaknak csak 1—5%-a vallja magáról, hogy nincs tisztában a politikai helyzettel, addig a tájékozatlanok aránya a segédmunkásoknál és takarítóknál 25—30%-ra emelkedik. Arra is fel kell hívnunk a figyelmet, hogy az emberek még anonim kérdőív kitöltésénél is önkéntelenül figyelembe veszik azt, hogy mit várnak attól az embertől, aki az ő társadalmi állásukat betölti. Jellemző dolog például, hogy noha a technikusok képzettsége általában magasabb, mint a művezetőké, mégis több technikus engedte meg magának, hogy tájékozatlannak vallja magát; a művezetők többsége úgy gondolkodik, hogy az ő állásában az ember nem lehet tájékozatlan.

Érdeemes rámutatnunk arra is, hogy a segéd-, betanított és szakmunkások közül a teljesen egyetértők aránya mindhárom kérdésben a segédmunkások között a legnagyobb, a szakmunkások között a legkisebb, a betanított munkások pedig középen állnak. Ennek a jelenségnek az a magyarázata, hogy a szakmunkások differenciáltabban, kritikusabban gondolkoznak; másrészt fontosnak és nehezen nélkülözhetőnek tartják magukat, és ezért őszintébben válaszolnak. Az alkalmazotti állományban ugyanezt a jelenséget tapasztalhatjuk a technikusoknál.

43. táblázat
A külpolitikáról alkotott vélemények megoszlása (százalékban)

Munkakör	Teljesen egyetért		Nagyrészt egyetért	Sok min- denben nem ért egyet		Egyál- talan	Nem ismeri	Nem vála- szolt	Összesen
	egyetért	egyetért		egyetért	egyetért				
Szaktmunkás	25,4	29,6	14,7	2,4	100		14,9	13,0	100
Betanított munkás	24,3	38,4	8,8	1,3	100		22,3	24,0	100
Segédmunkás	20,2	12,4	7,8	2,5	100		27,0	30,1	100
Takarító	25,2	1,7	7,0	0,9	100		27,8	37,4	100
Hivatalsegéd	25,4	5,6	2,8	0,0	100		33,8	32,4	100
Technikus	28,9	44,3	13,4	1,1	100		8,2	4,1	100
Csoportvezető	35,5	33,2	8,5	1,4	100		9,3	12,1	100
Művezető	44,2	43,8	5,8	—	100		3,1	3,1	100

44. táblázat
A belpolitikáról alkotott vélemények megoszlása (százalékban)

Munkakör	Teljesen egyetért		Nagyrészt egyetért	Sok min- denben nem ért egyet		Egyáltalán	Nem ismeri	Nem vála- szolt	Összesen
	egyetért	egyetért		egyetért	egyetért				
Szaktmunkás	29,8	39,3	14,3	1,1	100		9,0	6,5	100
Betanított munkás	36,6	26,0	8,0	0,6	100		14,6	14,2	100
Segédmunkás	34,0	20,3	6,5	0,6	100		20,6	19,0	100
Hivatalsegéd	46,5	23,9	2,8	—	100		12,7	14,1	100
Takarító	41,7	8,7	2,6	0,9	100		22,6	23,5	100
Technikus	27,8	47,4	15,5	—	100		5,2	4,1	100
Csoportvezető	40,3	39,7	12,4	0,3	100		2,0	5,3	100
Művezető	38,1	51,0	8,5	—	100		1,0	1,4	100

45. táblázat

A gazdaságpolitikáról alkotott vélemények megoszlása (százalékban)

Munkakör	Teljesen		Nagyrészt	Sok min- denben		Egyáltalán	Nem ismeri	Nem vála- szolt	Összesen
	egyértért			nem ért egyet					
Szaktanácsadók	19,5	33,3	21,0	3,1	14,3	8,8	100		
Betanított munkás	23,8	23,6	12,3	1,3	20,5	18,5	100		
Segédmunkás	21,0	16,8	10,7	1,8	28,7	24,6	100		
Hivatalsegéd	31,0	14,1	5,6	—	25,4	23,9	100		
Takarító	24,3	7,0	6,1	—	29,6	33,0	100		
Technikus	14,4	47,4	21,7	1,0	10,3	5,2	100		
Csoportvezető	27,1	35,5	21,1	1,2	9,4	5,7	100		
Művezető	25,5	46,3	21,8	1,0	2,4	3,0	100		

Az elmondottak legfőbb tanulságát abban foglalhatjuk össze, hogy 1945 óta a csepeli munkásság nem zárt társadalmi réteg, kijegecesedett szokásokkal, egyértelmű összefüggésrendszerrel, hanem az inkább úton levők hatalmas tábora. A munkások egyik fele nem régen vált vagy éppen most válik parasztból munkássá, és átmeneti életformában él falu és város, paraszti és munkáslét között. De úton vannak azok is, akik munkásnak születtek. Egy részük a társadalmi mobilitás útjain haladva kiválik e munkásságból, más részük új típusú munkássá alakul, akinek munkájában a szellemi erőfeszítés dominál. E folyamatok folytatódása elválaszthatatlan a technikai és a gazdasági fejlődéstől: annak eszköze és következménye is.

Függelék

1. Férfiak és nők százalékos megoszlása életkor szerint

Életkor	Férfi	Nő	Együtt	Esetszám
14—19	4,2	6,3	4,7	372
20—24	11,0	12,6	11,4	891
25—29	14,7	13,7	14,1	1104
30—34	13,8	13,5	13,7	1073
35—39	13,0	15,2	13,6	1062
40—44	12,6	15,8	13,5	1050
45—49	12,7	14,2	13,1	1022
50—54	6,7	7,1	6,8	529
55—59	9,7	2,1	7,7	597
66	1,6	0,5	1,3	102
Összesen:	100,0	100,0	100,0	7802

2. Korcsoportok százalékos megoszlása nemek szerint

Életkor	Férfi	Nő	Együtt	Esetszám
14—19	63,9	36,1	100	372
20—24	69,8	30,2	100	891
25—29	75,5	24,5	100	1104
30—34	73,1	26,9	100	1073
35—39	69,3	30,7	100	1062
40—44	67,8	32,2	100	1050
45—49	70,3	29,7	100	1022
50—54	71,3	28,7	100	529
55—59	92,3	7,7	100	597
66	89,2	10,8	100	102
Összesen:	72,6	27,4	100	7802

3. Az egyes szakmákban dolgozók százalékos megoszlása életkor szerint*

Jelenlegi foglalkozás	14—19 éves	20—24 éves	25—29 éves	30—34 éves	35—39 éves	40—44 éves	45—49 éves	50 év feletti	Együtt	Esetszám
Olvasztár	0,0	13,8	17,2	11,5	0,0	16,1	16,1	17,3	100	87
Forrasztár	3,0	5,7	7,5	11,3	11,3	11,3	20,8	28,3	100	53
Hengerész	1,5	15,0	10,5	13,1	15,8	18,1	15,0	11,0	100	220
Kovács	1,0	14,3	17,9	12,5	10,7	19,5	16,1	7,2	100	56
Hegesztő	2,0	6,9	18,6	13,7	16,2	16,7	13,2	12,7	100	204
Kemencekezelő	2,2	2,2	12,1	12,1	12,1	17,5	20,9	20,9	100	91
Öntő	2,3	12,4	16,4	15,3	16,3	13,0	13,6	10,7	100	177
Gépfarmázó	0,0	13,0	8,3	33,5	11,1	8,3	11,1	13,8	100	36
Esztergályos	0,0	19,1	14,8	16,2	10,9	10,9	10,4	9,7	100	413
Géplakatos	6,1	11,7	16,2	16,1	15,4	12,3	9,8	12,4	100	635
Asztalos	6,7	10,0	20,0	0,0	0,0	10,0	10,0	43,3	100	330
Darus	0,0	6,7	13,1	18,2	17,5	21,4	15,1	8,0	100	252
Villanyszerelő	5,3	20,0	22,1	13,7	10,5	10,5	10,5	7,4	100	95
Marós	3,5	15,7	21,6	15,7	13,9	7,8	6,1	15,7	100	115
Köszörűs	2,5	9,3	11,9	11,0	17,8	12,7	16,1	18,7	100	118
Szerszámkészítő	9,9	17,1	15,3	15,3	21,7	8,1	8,1	4,5	100	111
Fémcsiszoló	2,3	4,7	9,3	16,3	20,9	23,2	11,6	11,7	100	43
Beállító lakatos	0,9	7,1	12,4	16,8	15,0	21,2	7,1	19,5	100	113
Összesen:	4,9	11,6	14,2	13,9	13,6	13,4	13,0	15,4	100	7422

* Betanított gépmunkásokkal, segédmunkásokkal és egyéb szakmákkal együtt.

4. Korcsoportok százalékos megoszlása családi állapot szerint

Eletkor	Nőtlen vagy hajadon	Házias	Özvegy	Elvált	Különél	Együtt	Esetszám
14—19	91,5	7,9	0,0	0,3	0,3	100	368
20—24	53,2	42,7	0,0	2,0	2,1	100	890
25—29	10,7	73,8	0,3	3,4	2,8	100	1103
30—34	7,8	85,3	0,4	4,9	1,6	100	1072
35—39	5,0	87,5	1,0	4,7	1,8	100	1062
40—44	3,5	85,2	2,5	5,9	2,9	100	1049
45—49	2,5	87,9	3,1	4,4	2,1	100	1015
50—54	2,3	87,2	2,9	5,5	2,1	100	526
55—59	1,0	90,9	3,4	3,7	1,0	100	597
60—66	6,0	78,0	10,0	2,0	4,0	100	100
Összesen:	16,0	76,3	1,5	4,1	2,1	100	7782

5. A különböző szakmákban dolgozók százalékos megoszlása munkakör szerint

	Olvasz- tár	Forrasztár	Henger- rész	Kovács	Hegesz- tő	Kemence kezelő	Öntő	Gép- formázó	Esztér- gályos	Gép- lakatos	Aszta- los	Darus	Villany- szérelő	Márós	Köszörűs	Szerszám készítő	Fém- csiszoló	Beállító lakatos
Szakt munkás	41,7	39,6	44,6	62,9	85,1	14,1	60,6	8,3	92,1	92,4	97,0	20,8	87,0	76,3	55,3	89,2	60,4	72,5
Betanított m.	43,9	52,8	49,3	13,0	13,9	73,9	34,1	86,1	4,2	1,6	0,0	71,1	5,4	21,9	43,0	3,6	32,6	13,3
Segéd munkás	7,2	5,7	1,9	0,0	0,0	8,7	1,2	5,6	0,0	0,0	0,0	2,7	0,0	0,9	1,7	0,9	2,3	0,9
Csoportvezető	4,8	1,9	4,2	24,1	1,0	3,3	3,5	0,0	1,7	5,5	3,0	2,7	7,6	0,9	0,0	6,3	0,0	10,6
Egyéb	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	2,0	0,5	0,0	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	4,7	2,7
Együtt:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Esetszám	84	53	213	54	201	92	173	36	407	635	33	225	93	114	121	111	43	113

6. A különböző munkakörökben dolgozók százalékos megoszlása apjuk foglalkozási csoportja szerint

Apjának foglalkozása	Szakt munkás	Betanított munkás	Segéd- munkás	Hivatal- segéd	Takarító	Csoport- vezető	Üzem- technikus	Művezető	Együtt	Esetszám
Paraszt	23,7	39,2	37,8	26,3	45,1	23,2	6,6	20,5	29,8	1769
Ipari segéd munkás	12,4	12,2	18,4	11,3	15,1	13,8	9,9	12,2	12,6	749
Ipari betanított munkás	9,4	10,1	8,5	13,2	5,5	11,0	16,5	7,2	9,8	586
Ipari szakt munkás	33,6	20,5	20,0	32,1	17,7	24,3	28,5	35,6	26,9	1602
Hivatalsegéd	3,0	3,1	2,8	3,8	1,4	6,0	3,3	3,4	3,1	187
Szolgáltatási és kereskedelmi dolgozók	1,4	1,2	1,4	0,0	1,4	1,8	1,1	1,6	1,4	80
Irodai alkalmazott	2,1	1,4	0,8	0,0	1,4	3,5	8,8	4,9	2,1	126
Értelmiségi	0,8	0,5	0,5	0,0	1,4	1,1	6,6	1,1	1,1	64
Vezetőállású	2,7	1,8	1,3	1,9	1,4	0,8	4,4	1,5	2,4	141
Kisiparos kiskereskedő	3,0	3,3	3,9	3,8	4,1	4,6	3,3	3,0	3,4	204
Művezető	2,3	1,5	0,5	1,9	0,0	2,1	4,4	1,5	2,0	120
Egyéb	5,6	5,2	4,1	5,7	5,5	7,8	6,6	7,6	5,4	326
Együtt:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Esetszám	2083,0	2041,0	636,0	53,0	73,0	283,0	91,0	263,0	431,0	5954,0

7. A különböző társadalmi rétegekből származók százalékos megoszlása jelenlegi munkakörük szerint

Megkérdezett munkaköre	A megkérdezettek apjának foglalkozása														
	Paraszt	Segéd- munkás	Betanított munkás	Szak- munkás	Hivatal- segéd	Keres- kedelmi dolgozó	Vendégla- tőipari dolgozó	Mű- vezető	Irodai alkal- mazott	Mérnök	Egyéb értel- miségi	Gazda- sági vezető	Függet- lenített partifunkc.	Fegy- veres testület	Kisipar- kiskeres- kedelem
Szakmunkás	27,9	34,6	33,4	43,7	33,2	30,3	41,1	40,1	35,0	33,2	21,7	44,1	14,3	30,9	30,4
Betanított m.	45,1	33,2	35,4	26,0	34,2	27,3	33,3	25,8	22,2	11,1	19,6	17,3	57,1	33,9	32,7
Segédmunkás	13,6	15,6	9,2	7,9	9,6	6,1	15,4	2,5	4,0	0,0	6,5	1,3	14,3	10,2	12,3
Hivatalsegéd	0,8	0,8	1,2	1,1	1,1	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,7	1,0
Takarító	1,9	1,5	0,7	0,8	0,5	3,0	0,0	0,0	0,8	0,0	2,2	1,3	0,0	0,0	1,5
Csoportvezető	3,7	5,2	5,3	4,3	9,1	15,2	0,0	5,0	7,9	5,6	4,3	1,3	0,0	1,7	6,4
Üzemtechnikus	0,3	1,2	2,6	1,6	1,6	3,0	0,0	3,3	6,3	22,3	4,3	4,0	0,0	1,7	1,5
Művezető	3,1	4,3	3,2	5,8	4,8	3,0	5,1	3,3	10,3	0,0	6,5	5,3	0,0	0,0	3,9
Egyéb	3,6	3,6	9,0	8,8	5,9	12,1	5,1	19,2	13,5	27,8	34,9	25,4	14,3	11,9	10,3
<i>Együtt:</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Esetszám	1769,0	749,0	586,0	1602,0	187,0	53,0	39,0	120,0	126,0	18,0	46,0	75,0	7,0	59,0	204,0

8. A különböző szakmákban dolgozók százalékos megoszlása apjuk társa

Apa	Megkérdezett foglalkozása					
	Olvasz- tár	Forraszt- tár	Henge- rész	Kovács	Hegesztő	Kemence- kezdő
Paraszt	43,7	55,0	40,1	62,3	29,7	40,0
Ipari segédmunkás	7,0	5,0	16,6	6,7	15,1	13,3
Ipari betanított munkás	9,9	12,5	8,9	2,2	5,9	6,7
Ipari szakmunkás	21,1	12,5	17,7	20,0	28,9	18,7
Hivatalsegéd	1,4	2,5	3,0	2,2	3,9	0,0
Szolgáltatási és kereskedelmi dolg.	2,8	0,0	0,0	2,2	1,4	4,0
Irodai alkalmazott	1,4	0,0	0,6	0,0	2,8	0,0
Értelmiségi	1,4	7,5	0,0	0,0	1,3	2,7
Vezetőállású	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3
Kisiparos kiskereskedő	1,4	0,0	1,8	0,0	2,0	1,3
Művezető	1,4	2,5	5,9	2,2	4,6	6,7
Egyéb	7,1	2,5	5,4	2,2	4,6	5,3
<i>Együtt:</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Esetszám	71,0	40,0	169,0	45,0	152,0	75,0

dalmi rétege szerint

Megkérdezett foglalkozása											
Ünő	Gépfor- műző	Esztet- riályos	Gép- lakatos	Aszta- los	Darus	Villany- szerelő	Marós	Késző- rűs	Szerszám- készítő	Fém- csiszoló	Becéltő lakatos
33,7	42,7	18,3	19,1	44,5	42,4	21,6	35,2	30,2	10,6	36,8	30,0
8,6	14,3	13,6	12,5	0,0	18,3	13,6	6,6	18,8	9,6	23,3	5,6
12,1	3,6	9,0	10,4	11,1	8,9	6,8	5,5	8,3	9,6	10,0	15,6
25,0	14,3	35,3	35,8	33,3	14,4	35,3	37,3	25,0	43,5	13,3	28,9
2,1	10,7	3,5	3,5	0,0	3,0	1,1	2,2	5,2	2,1	0,0	4,4
2,1	0,0	2,2	1,5	0,0	1,5	1,1	0,0	0,0	1,1	0,0	1,1
3,6	3,6	1,4	2,4	0,0	0,5	8,0	0,0	0,0	5,3	0,0	1,1
2,1	0,0	2,5	1,5	0,0	0,0	2,3	3,3	1,0	3,2	3,3	1,1
0,7	3,6	1,1	0,6	0,0	1,0	2,3	1,1	0,0	2,1	0,0	0,0
1,4	3,6	3,0	3,3	3,7	0,5	2,2	1,1	5,2	2,2	0,0	3,3
4,3	3,6	4,4	2,4	0,0	5,0	2,3	2,2	3,2	5,3	3,3	2,2
4,3	0,0	5,7	7,0	7,4	4,5	3,4	5,5	3,1	5,4	10,0	6,7
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
140,0	28,0	367,0	538,0	27,0	202,0	88,0	91,0	96,0	94,0	30,0	90,0

9. A megkérdezettek származás szerinti összetétele korcsoportonként

Apjának foglalkozása	25-29 éves	30-34 éves	35-39 éves	40-44 éves	45-49 éves	50-54 éves	55-59 éves	60 éves és idősebb
Paraszt	26,1	34,1	30,7	38,2	34,2	31,3	33,8	32,3
Segédmunkás	10,6	10,8	15,3	13,6	13,8	12,0	10,9	15,4
Betanított munkás	10,7	11,1	10,7	7,2	7,3	7,0	8,2	6,2
Szakmunkás	26,7	25,1	24,7	22,7	26,3	26,4	28,6	32,3
Hivatalsegéd	2,6	3,5	3,9	3,4	4,4	3,2	4,1	3,1
Szolgáltatási és kereskedelmi dolgozó	1,1	1,2	1,4	1,4	1,4	2,4	1,0	0,0
Művezető	4,1	2,0	1,0	1,2	0,3	0,0	0,0	0,0
Irodai alkalmazott	3,1	2,0	1,8	0,9	1,7	1,5	1,1	1,5
Értelmiségi	1,9	0,3	0,5	0,0	0,6	1,2	0,8	0,0
Vezető állású	3,3	1,5	1,0	2,1	0,5	0,3	1,6	0,0
Kisiparos-, kiskereskedő	3,4	2,4	3,7	3,1	4,5	7,6	4,1	7,7
Egyéb	6,5	5,1	5,3	6,2	5,0	7,1	5,8	1,5
Együtt:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Esetszám	908,0	817,0	778,0	766,0	688,0	341,0	367,0	65,0

10. A szakmunkások származás szerinti összetétele korcsoportonként

Apjának foglalkozása	25-29 éves	30-34 éves	35-39 éves	40-44 éves	45-49 éves	50-54 éves	55-59 éves	60 éves és idősebb
Paraszt	17,2	31,3	23,3	27,5	32,6	22,0	24,8	0,0
Segédmunkás	11,3	10,5	17,4	15,2	14,4	13,0	9,6	7,7
Betanított munkás	10,5	10,8	12,2	6,6	5,4	8,0	12,8	15,4
Szakmunkás	35,7	28,3	27,9	33,6	32,6	35,0	36,8	61,5
Hivatalsegéd	2,8	3,2	4,4	4,5	2,5	3,0	3,2	0,0
Szolgáltatási és kereskedelmi dolgozó	0,9	1,9	1,1	0,8	2,0	4,0	0,0	0,0
Művezető	3,4	1,6	1,9	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Irodai alkalmazott	3,7	1,6	1,9	0,4	1,5	1,0	2,4	0,0
Értelmiségi	1,2	0,0	0,7	0,0	0,0	1,0	0,8	0,0
Vezető állású	3,7	2,9	1,1	2,0	0,0	0,0	0,8	0,0
Kisiparos-, kiskereskedő	3,4	1,3	3,7	4,1	3,5	7,0	3,2	15,4
Egyéb	6,2	6,6	4,4	4,1	5,5	6,0	5,6	0,0
Együtt:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Esetszám	354,0	315,0	270,0	244,0	202,0	100,0	125,0	13,0

11. A betanított munkások származás szerinti összetétele korcsoportonként

Apjának foglalkozása	25-29 éves	30-34 éves	35-39 éves	40-44 éves	45-49 éves	50-54 éves	55-59 éves	60 éves és idősebb
Paraszt	38,2	43,7	40,7	52,5	43,9	47,1	41,8	44,3
Segéd munkás	10,2	9,7	14,2	11,1	13,4	9,5	10,7	16,7
Betanított munkás	9,3	10,8	10,6	8,1	6,5	4,8	6,3	5,6
Szakt munkás	23,2	21,3	16,3	13,3	16,4	20,2	19,6	22,2
Hivatalsegéd	2,2	4,0	3,9	3,1	5,2	1,9	4,5	5,6
Szolgáltatási és kereskedelmi dolgozó	1,2	1,1	1,5	0,8	1,7	1,0	2,7	0,0
Művezető	2,8	1,4	0,4	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Irodai alkalmazott	1,2	0,0	1,1	1,1	1,3	0,0	0,9	0,0
Értelmiségi	0,6	0,4	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0
Vezető állású	2,1	0,4	1,4	0,8	1,3	1,0	1,8	0,0
Kisiparos-, kiskereskedő	2,2	2,9	4,6	2,7	4,7	8,7	4,5	5,6
Egyéb	6,8	4,3	5,3	5,7	5,2	5,8	7,2	0,0
Együtt:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Esetszám	323,0	277,0	282,0	262,0	232,0	104,0	112,0	18,0

12. A segéd munkások származás szerinti összetétele korcsoportonként

Apjának foglalkozása	25-29 éves	30-34 éves	35-39 éves	40-44 éves	45-49 éves	50-54 éves	55-59 éves	60 éves és idősebb
Paraszt	33,4	44,8	41,6	45,7	41,0	51,4	53,6	53,8
Segéd munkás	19,7	19,7	20,0	14,4	16,7	9,7	13,0	23,1
Betanított munkás	19,7	7,9	3,1	6,7	7,7	6,5	3,7	0,0
Szakt munkás	9,1	13,2	20,0	20,0	19,2	12,9	18,5	15,4
Hivatalsegéd	4,5	3,9	1,5	0,0	7,7	0,0	3,7	0,0
Szolgáltatási és kereskedelmi dolgozó	1,5	0,0	3,0	2,2	1,3	6,5	0,0	0,0
Művezető	1,5	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Irodai alkalmazott	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Értelmiségi	0,0	1,3	0,0	0,0	1,3	0,0	0,0	0,0
Vezető állású	3,0	1,3	0,0	1,1	0,0	0,0	1,9	0,0
Kisiparos- kiskereskedő	6,1	5,3	4,6	2,2	3,8	6,5	3,7	7,7
Egyéb	1,5	1,3	6,2	7,7	1,3	6,5	1,9	0,0
Együtt:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Esetszám	66,0	76,0	65,0	90,0	73,0	31,0	54,0	13,0

13. A parasztszármazásúak százalékos megoszlása munkakörük szerint, korcsoportokban

Életkor	Jelenlegi munkakör										
	Szak- mun- kas	Beta- nitott munkás	Segéd- mun- kás	Híva- tal segéd	Taka- rító	Csoport- vezető	Üzem- tech- nikus	Mű- vezető	Egyéb	Együtt	Eset- szám
25—29	25,8	52,2	9,3	0,8	1,3	3,8	0,8	1,3	4,7	100	236
30—34	34,7	42,5	11,9	0,0	0,7	4,6	0,0	2,8	2,8	100	285
35—39	26,4	48,1	11,3	0,4	3,8	3,8	0,4	2,9	2,9	100	239
40—44	22,9	47,0	14,0	0,7	2,7	4,8	1,0	3,1	3,8	100	294
45—49	28,1	43,4	13,6	0,4	1,3	4,3	0,0	5,1	3,8	100	235
50—55	20,6	45,7	15,0	3,7	1,9	4,7	0,0	6,5	1,9	100	107
55—59	25,0	38,0	23,4	0,3	2,4	4,0	0,0	4,8	1,6	100	124
60 és idősebb	0,0	38,1	33,3	14,3	0,0	0,0	0,0	4,8	9,5	100	21

14. A segédmunkás származásúak százalékos megoszlása munkakörük szerint

Életkor	Jelenlegi munkakör										
	Szak- mun- kas	Beta- nitott munkás	Segéd- mun- kás	Híva- tal segéd	Taka- rító	Csoport- vezető	Üzem- tech- nikus	Mű- vezető	Egyéb	Együtt	Eset- szám
25—29	41,7	34,4	13,5	0,0	0,0	3,1	3,1	2,1	2,1	100	96
30—34	37,6	30,7	17,0	0,0	1,1	10,2	1,1	0,0	2,3	100	88
35—39	39,6	33,6	10,9	0,0	0,0	4,2	2,5	5,0	4,2	100	119
40—44	35,6	27,8	12,5	1,0	1,9	9,6	1,0	7,7	2,9	100	104
45—49	30,5	32,6	13,7	0,0	3,2	6,3	1,1	4,2	8,4	100	95
50—55	31,8	24,4	7,3	2,4	7,3	7,3	0,0	14,6	4,9	100	41
55—59	30,0	30,0	17,5	2,5	0,0	5,0	0,0	12,5	2,5	100	40
60 és idősebb	10,0	30,0	30,0	10,0	0,0	0,0	0,0	10,0	10,0	100	10

15. A betanítottmunkás-származásuk százalékos megoszlása munkakörük szerint, korcsoportokban

Életkor	Jelenlegi munkakör										
	Szakmunkás	Betanított munkás	Segédmunkás	Hivatalsegéd	Takarító	Csoportvezető	Üzemtechnikus	Művezető	Egyéb	Együtt	Esetszám
25—29	38,2	30,9	13,4	1,0	0,0	1,0	3,1	3,1	9,3	100	97
30—34	37,3	33,0	6,6	1,1	1,1	5,5	3,3	4,4	7,7	100	91
35—39	39,7	36,1	2,4	1,2	0,0	8,4	1,2	2,4	8,4	100	83
40—44	29,1	38,2	10,9	0,0	0,0	9,1	1,8	1,8	9,1	100	55
45—49	22,0	30,0	12,0	0,0	2,0	10,0	4,0	10,0	10,0	100	50
50—54	33,3	20,8	8,3	4,2	0,0	16,7	0,0	4,2	12,5	100	24
55—59	53,3	23,3	6,7	0,0	0,0	10,0	0,0	6,7	0,0	100	30
60 és idősebb	50,0	25,0	0,0	0,0	25,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100	4

16. A szakmunkásszármazásuk százalékos megoszlása munkakörük szerint, korcsoportokban

Életkor	Jelenlegi munkakör										
	Szakmunkás	Betanított munkás	Segédmunkás	Hivatalsegéd	Takarító	Csoportvezető	Üzemtechnikus	Művezető	Egyéb	Együtt	Esetszám
25—29	52,3	30,9	2,5	0,8	0,4	0,0	1,2	3,3	8,6	100	243
30—34	43,3	28,8	4,9	0,5	0,0	2,0	5,4	7,3	7,8	100	205
35—39	39,0	23,9	6,8	0,5	0,0	8,9	1,6	7,3	12,0	100	192
40—44	47,3	20,1	10,3	0,6	1,1	8,0	0,0	5,7	6,9	100	174
45—49	36,4	21,0	8,3	1,7	2,2	9,9	1,7	12,7	6,1	100	181
50—54	38,9	23,4	4,4	1,1	1,1	6,7	1,1	10,0	13,3	100	90
55—59	43,7	21,0	9,5	1,0	1,9	6,7	1,9	8,6	5,7	100	105
60 és idősebb	38,1	19,0	9,5	4,8	9,5	4,8	0,0	9,5	4,8	100	21

17. A parasztszármazásúak százalékos megoszlása első kereső foglalkozásuk szerint, munkaköri csoportonként

Első kereső foglalkozás	Jelenlegi munkakör									
	Szakmunkás	Betanított munkás	Segéd munkás	Hivatal segéd	Találtató	Csoportvezető	Tech-nikus	Mű-vezető	Egyéb	Eset-szám
Mezőgazdasági fizikai munkás	24,3	41,9	43,4	71,5	51,7	28,8	20,0	12,8	10,2	539
Segédmunkás	22,4	28,3	36,6	21,4	34,6	23,7	0,0	38,3	20,3	425
Betanított munkás	3,6	13,9	5,1	7,1	10,3	8,5	0,0	6,4	22,0	148
Szakmunkás	43,3	5,5	6,5	0,0	0,0	28,8	80,0	34,0	15,3	275
Hivatalsegéd	3,2	3,7	1,9	0,0	3,4	5,1	0,0	4,3	8,5	54
Szolgáltatási és kereskedelmi dolgozó	1,1	2,6	1,4	0,0	0,0	1,7	0,0	2,1	0,0	29
Irodai dolgozó	0,0	1,1	0,0	0,0	0,0	1,7	0,0	0,0	16,9	19
Vezetőállású	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1
Kisiparos- kiskereskedő	1,0	0,0	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,7	14
Egyéb	0,9	2,1	3,7	0,0	0,0	1,7	0,0	2,1	5,1	32
<i>Együtt:</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>1536</i>

18. A munkásszármazásuk százalékos megoszlása munkakörük szerint,
az első kereső foglalkozás alapján képzett csoportokban

Első kereső foglalkozás	Jelenlegi munkakör										
	Szakmunkás	Betanított munkás	Segédmunkás	Hivatalsegéd	Takarító	Csoportvezető	Tech-nikus	Mű-vezető	Egyéb	Együtt	Eset-szám
Mezőgazdasági fizikai munkás	18,3	48,5	19,6	0,4	1,3	5,1	0,4	4,3	2,1	100	235
Segédmunkás	27,2	39,3	14,9	1,1	2,0	5,8	0,9	3,6	5,2	100	753
Betanított munkás	19,4	48,0	9,5	1,0	2,0	3,3	1,0	4,3	11,5	100	304
Szaktmunkás	67,7	10,9	2,4	0,3	0,1	4,8	3,0	6,0	4,8	100	777
Hivatalsegéd	30,4	34,2	13,1	2,5	0,6	5,0	0,3	4,7	9,2	100	358

19. A parasztszármazásuk százalékos megoszlása munkakörük szerint,
az első kereső foglalkozás alapján képzett csoportokban

Első kereső foglalkozás	Jelenlegi munkakör										
	Szakmunkás	Betanított munkás	Segédmunkás	Hivatalsegéd	Takarító	Csoportvezető	Tech-nikus	Mű-vezető	Egyéb	Együtt	Eset-szám
Mezőgazdasági fizikai munkás	18,6	53,7	17,4	1,9	2,8	3,2	0,2	1,1	1,1	100	539
Segédmunkás	21,6	46,4	18,6	0,7	2,4	3,3	0,0	4,2	2,8	100	425
Betanított munkás	10,1	65,6	7,4	0,7	2,0	3,4	0,0	2,0	8,8	100	148
Szaktmunkás	64,3	13,8	5,1	0,0	0,0	6,2	1,5	5,8	3,3	100	275
Hivatalsegéd	24,1	48,0	7,4	0,0	1,9	5,6	0,0	3,7	9,3	100	54

20. A paraszt- és munkásszármazásuk százalékos megoszlása első kereső

Apja foglalkozása	Első kereső foglalkozás	Jelenlegi foglalkozás					
		Olvasztár	Forrasztár	Héngerrész	Kovács	Hegesztő	Kemencékezelő
<i>Paraszt</i>	Mezőgazdasági fizikai munkás	55,6	45,0	36,1	32,0	33,5	46,2
	Munkás	40,7	55,0	62,3	60,0	56,4	46,2
	Egyéb	3,7	0,0	1,6	3,0	5,1	7,6
	Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>Munkás</i>	Mezőgazdasági fizikai munkás	20,7	16,7	13,3	25,0	5,3	20,0
	Munkás	75,9	75,0	86,4	75,0	90,3	76,7
	Egyéb	3,4	8,3	0,3	0,0	4,9	3,3
	Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

21. Az első kereső foglalkozás százalékos megoszlása a jelenlegi munkakör

Első kereső foglalkozás	Szakmunkás	Betanított munkás	Segédmunkás	Hivatalsegéd
Mezőgazdasági fizikai munkás	17,2	51,7	19,4	1,1
Segédmunkás	24,1	42,2	16,4	0,9
Betanított munkás	16,2	55,3	9,1	1,5
Szakmunkás	65,4	12,6	3,6	0,3
Hivatalsegéd	29,3	33,6	11,1	1,8
Szolgáltatási és kereskedelmi dolgozók	13,7	42,5	8,2	0,0
Művezető	20,0	44,0	20,0	0,0
Irodai alkalmazott	24,3	37,9	7,6	0,0
Értelmiségi	13,6	13,6	2,3	0,0
Vezetőállású	8,6	27,2	4,0	2,0
Kisiparos-kiskereskedő	14,3	0,0	0,0	0,0
Egyéb	16,7	50,0	0,0	0,0
Együtt:	12,1	48,4	20,7	3,4

foglalkozásuk szerinti, szakmai csoportokban

Jelenlegi foglalkozás

Öntő	Gépformázó	Esztérgályos	Géplakatos	Asztalos	Darus	Villanyszerelő	Marós	Köszö-rüs	Szerszám készítő	Fém- csiszoló	Beállító lakatos
24,2	40,0	25,5	17,9	10,0	38,7	21,1	17,2	17,4	22,2	44,4	10,0
75,8	60,0	72,7	82,1	90,0	60,0	78,9	82,8	79,3	66,7	64,5	95,0
0,0	0,0	1,8	0,0	0,0	1,3	0,0	0,0	4,3	11,1	11,1	5,0
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
7,7	27,3	1,1	3,6	0,0	10,8	0,0	0,0	8,7	2,0	18,2	10,7
88,5	63,6	96,7	95,6	100,0	82,0	100,0	100,0	91,3	98,0	81,8	89,3
3,8	9,1	2,2	0,8	0,0	7,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

szerinti

Takarító	Csoport- vezető	Technikus	Művezető	Egyéb	Együtt	Ésszám
2,8	4,3	0,2	1,9	1,4	100	1127
2,1	4,9	0,7	3,8	4,9	100	1742
2,0	3,3	1,2	2,6	8,8	100	758
0,2	5,3	2,3	5,6	4,7	100	1544
1,0	5,0	0,3	4,2	8,7	100	601
0,0	12,3	1,4	5,5	16,4	100	73
0,0	6,0	0,0	2,0	8,0	100	50
1,5	3,0	3,0	0,0	22,7	100	66
0,0	4,5	25,0	20,5	20,5	100	44
2,0	3,3	4,0	2,0	46,9	100	151
0,0	0,0	14,3	14,3	57,1	100	7
0,0	33,3	0,0	0,0	0,0	100	6
0,0	3,4	0,0	3,4	8,6	100	58

22. A különböző munkakörökben dolgozók százalékos megoszlása első kereső foglalkozásuk szerint

Első kereső foglalkozás	Jelenlegi munkakör									
	Szakmunkás	Betanított munkás	Segédmunkás	Hivatalsegéd	Takarító	Csoportvezető	Tech-nikus	Művezető	Egyéb	Esetszám
Mezőgazdasági fizikai munkás	9,7	24,4	28,7	19,4	31,7	16,1	2,3	8,5	3,7	1127
Segédmunkás	20,7	30,8	37,4	25,9	36,5	28,2	15,1	27,0	20,0	1742
Betanított munkás	6,2	17,5	9,0	17,7	14,9	8,3	10,5	8,1	15,5	758
Szakmunkás	50,3	8,2	7,3	8,1	3,0	27,1	40,7	35,5	16,7	1544
Hivatalsegéd	8,8	9,7	8,8	17,7	5,9	9,9	2,3	10,1	12,1	601
Szolgáltatási és kereskedelmi dolgozók	1,8	3,2	2,8	0,0	1,0	4,7	3,5	2,0	7,2	189
Művezető	0,3	0,3	0,1	0,0	0,0	0,7	12,8	3,6	2,1	44
Irodai alkalmazott	0,7	1,7	0,8	4,8	3,0	1,7	7,0	1,2	16,5	151
Értelmiségi	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,3	1,1	0,4	0,9	9
Vezetőállású	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	9
Kisiparos-kiskereskedő	0,4	1,2	1,6	3,2	0,0	0,7	0,0	0,8	1,2	58
Egyéb	0,9	2,8	3,4	3,2	4,0	1,3	4,7	2,8	4,1	150
<i>Együtt:</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>6382</i>

23. Mezőgazdasági fizikai dolgozóként indulók korcsoportjainak
százalékos megoszlása jelenlegi munkakörük szerint

Életkor	Jelenlegi munkakör										Eset- szám
	Szak- munkás	Betani- tott munkás	Segéd- munkás	Hivatal segéd	Taka- rító	Csoport- vezető	Tech- nikus	Mű- vezető	Egyéb	Együtt	
14—19	5,6	38,9	38,9	0,0	11,1	0,0	0,0	0,0	5,5	100	18
20—24	10,5	68,5	18,4	0,0	2,6	0,0	0,0	0,0	0,0	100	38
25—29	14,9	65,2	10,9	2,0	2,0	3,0	0,0	0,0	2,0	100	101
30—34	13,2	63,6	17,4	0,0	2,5	0,8	0,0	1,7	0,8	100	121
35—39	14,1	56,4	18,3	0,7	2,8	4,9	0,7	0,7	1,4	100	142
40—44	25,1	46,3	13,8	1,5	3,6	5,6	0,5	1,5	2,1	100	195
45—49	20,9	48,8	18,0	0,0	2,8	5,7	0,0	2,4	1,4	100	211
50—54	14,3	46,6	17,1	2,9	2,9	7,6	0,0	7,6	1,0	100	105
55—59	17,9	43,3	29,9	0,7	2,2	3,0	0,0	1,5	1,5	100	134
60-on felül	0,0	32,0	60,0	8,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100	25
Együtt:	17,2	51,8	19,3	1,1	2,8	4,2	0,2	1,9	1,5	100	1090

24. Mezőgazdasági fizikai dolgozóként indulók százalékos megoszlása korcsoportok szerint

Életkor	Jelenlegi munkakör										Eset- szám
	Szak- munkás	Betanf- tott munkás	Segéd munkás	Hivatal- segéd	Taka- rító	Csoport- vezető	Tech- nikus	Mű- vezető	Egyéb	Együtt	
14—19	0,5	1,2	3,3	0,0	6,5	0,0	0,0	0,0	6,3	1,7	18
20—24	2,1	4,6	3,3	0,0	3,2	0,0	0,0	0,0	0,0	3,5	38
25—29	8,0	11,7	5,2	16,7	6,5	6,5	0,0	0,0	12,5	9,3	101
30—34	8,5	13,7	10,0	0,0	9,7	2,2	0,0	9,5	6,3	11,1	121
35—39	10,6	14,2	12,4	8,3	12,9	15,2	50,0	4,8	12,5	13,0	142
40—44	26,1	16,0	12,9	25,0	22,4	23,9	50,0	14,3	4,8	17,9	195
45—49	23,4	18,2	18,0	0,0	19,4	26,1	0,0	23,8	18,8	19,3	211
50—54	8,0	8,7	8,6	25,0	9,7	17,4	0,0	38,1	6,3	9,6	105
55—59	12,8	10,3	19,3	8,3	9,7	8,7	0,0	9,5	12,5	12,3	134
60-on felül	0,0	1,4	7,1	16,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,3	25
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	1090

25. A munkásként indulók korcsoportjainak százalékos megoszlása jelenlegi munkakörük szerint

Életkor	Jelenlegi munkakör										
	Szak- munkás	Beta- nitott munkás	Segéd- munkás	Hivatal- segéd	Taka- rító	Csoport- vezető	Tech- nikus	Mű- vezető	Egyéb	Együtt	Eset- szám
14—19	31,4	30,1	26,4	2,5	0,8	0,0	1,7	0,0	7,1	100	1239
20—24	37,8	41,0	10,3	0,6	0,5	0,9	0,9	0,5	7,5	100	640
25—29	40,9	35,4	7,3	0,5	0,4	3,1	2,1	2,5	7,8	100	766
30—34	40,8	33,1	8,8	0,3	0,6	5,1	1,8	4,6	4,9	100	673
35—39	36,3	38,1	7,3	0,3	1,0	6,7	1,6	3,8	4,9	100	630
40—44	33,1	33,4	12,0	0,7	2,3	6,1	0,7	5,1	6,6	100	574
45—49	31,1	32,7	9,7	1,3	1,6	7,9	1,3	8,0	6,4	100	547
50—54	31,6	27,7	8,7	2,3	5,0	8,7	0,3	8,0	7,7	100	300
55—59	38,7	26,3	13,3	1,0	1,3	6,8	0,3	7,1	5,2	100	308
60-on felül	21,8	29,0	14,5	5,5	5,5	5,5	0,0	12,7	5,5	100	55
Összesen:	36,4	34,2	10,3	0,9	1,3	4,9	1,3	4,3	6,4	100	4732

26. A különböző munkakörökben dolgozó munkásként indulók százalékos megoszlása korcsoportok szerint

Életkor	Jelenlegi munkakör										Eset- szám
	Szak- munkás	Beta- nított munkás	Segéd- munkás	Hivatal- segéd	Taka- rító	Csoport- vezető	Tech- nikus	Mű- vezető	Egyéb	Együtt	
14—19	4,4	4,4	12,9	14,3	3,2	0,0	6,6	0,0	5,6	5,1	239
20—24	14,1	16,2	13,7	9,5	4,8	2,6	9,8	1,5	15,8	13,5	640
25—29	18,2	16,7	11,5	9,5	4,8	10,3	26,2	9,4	19,6	16,2	766
30—34	16,0	13,8	12,1	4,8	6,5	14,5	19,7	15,3	10,9	14,2	673
35—39	13,3	14,8	9,4	4,8	9,7	17,9	16,4	11,8	10,2	13,3	630
40—44	11,0	11,0	14,2	9,5	21,0	15,0	6,6	14,3	12,5	12,1	574
45—49	9,9	11,1	10,9	16,7	14,5	18,3	11,5	21,7	11,5	11,6	547
50—54	5,5	5,1	5,3	16,7	21,2	11,1	1,6	11,8	7,6	6,3	300
55—59	6,9	5,0	8,4	7,1	6,5	9,0	1,6	10,8	5,3	6,5	308
60-on felül	0,7	1,0	1,6	7,1	4,8	1,3	0,0	3,4	1,0	1,2	55
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	4732

29. A különböző munkakörökben dolgozók százalékos megoszlása háztársuk foglalkozása szerint

Házastárs foglalkozása	Megkérdezett munkaköre									
	Szak- munkás	Betanított munkás	Segéd- munkás	Hivatal- segéd	Takarító	Csoport- vezető	Üzem- technikus	Művezető	Egyéb	Esetszám
Mezőgazdasági fizikai munkás	0,4	1,0	1,7	4,5	2,3	0,6	0,0	0,0	0,3	44
Segédmunkás	11,6	14,1	23,5	22,7	27,9	14,3	2,7	4,9	3,3	753
Betanított munkás	22,8	25,1	17,7	9,1	12,8	24,8	9,5	15,2	12,6	1229
Szaktmunkás	13,2	22,1	16,7	15,9	29,0	7,1	6,8	6,5	24,7	961
Hivatalsegéd	3,3	3,4	4,0	2,3	3,5	3,9	1,4	1,9	0,6	180
Kereskedelmi és vendéglátó- ipari dolgozó	4,7	3,4	2,2	0,0	2,3	5,9	4,1	3,4	2,4	212
Művezető, szakalkalmazott	5,1	3,5	3,0	4,5	1,2	3,9	6,8	7,3	12,0	264
Irodai alkalmazott	16,6	6,2	4,5	6,8	0,0	16,2	48,3	32,6	17,7	702
Ertelmiségi	1,0	0,5	0,3	2,3	0,0	2,2	0,0	2,3	8,4	74
Vezetőállású	0,7	1,2	1,0	0,0	1,2	0,6	4,1	1,9	4,2	70
Kisiparos	0,9	0,2	0,5	0,0	0,0	1,0	1,4	0,0	0,3	30
Eltartott	16,5	16,1	21,5	31,9	19,8	15,9	12,2	17,9	7,8	933
Egyéb	3,2	3,2	3,4	0,0	0,0	3,6	2,7	6,1	5,7	202
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	5654

30. A különböző szakmákban dolgozók százalékos megoszlása házastársuk

Megkérdezett foglalkozása	Házastárs foglalkozása				
	Paraszt	Segéd- munkás	Betanított munkás	Szak- munkás	Hivatal- segéd
Főolvasztár	0,0	6,7	40,0	6,7	0,0
Olvasztár	3,1	16,9	23,1	1,5	1,5
Forrasztár	2,1	8,3	20,8	10,4	4,2
Hengerész	0,6	22,8	29,3	6,4	2,9
Kovács	0,0	17,4	37,0	6,5	0,0
Hegesztő	0,0	15,8	17,7	16,5	2,5
Kemencekezelő	1,3	17,1	23,7	7,9	5,3
Öntő	0,0	14,1	22,5	7,7	4,9
Gépformázó	0,0	21,2	27,3	9,1	6,1
Esztergályos	0,4	8,2	22,5	15,8	4,7
Géplakatos	0,6	15,0	23,0	9,4	3,7
Asztalos	0,0	12,5	25,0	4,2	0,0
Darus	0,0	14,1	31,6	18,4	5,3
Villanyszerelő	0,0	11,0	18,0	12,4	1,4
Marós	2,4	8,2	22,4	17,6	4,7
Köszörűs	1,2	12,9	24,7	25,8	3,5
Szerszámkészítő	0,0	8,2	23,4	20,7	2,7
Fémcsiszoló	0,0	12,3	23,0	10,3	2,6
Beállító lakatos	1,0	6,2	33,0	12,4	5,2
Betanított gépmunkás	0,7	13,3	25,6	26,5	2,8
Segédmunkás	1,6	25,7	17,8	16,4	4,1
Egyéb	0,7	8,9	16,8	16,5	2,3
<i>Együtt:</i>	<i>0,7</i>	<i>13,9</i>	<i>21,4</i>	<i>16,5</i>	<i>3,2</i>
Esetszám	42,0	761,0	1218,0	943,0	179,0

foglalkozása szerint

Keresk- és ven- deglato- ip. dolg.	Műve- zerő, szár- alk.	Irodal- alk.	Ertelem- ségi	Vezető- állású	Kisip. kisker.	Eltar- tott	Egyéb	Együtt
0,0	0,0	26,6	0,0	0,0	0,0	20,0	6,0	100
4,6	0,0	12,3	0,0	1,5	1,5	32,5	1,5	100
2,1	6,3	6,3	0,0	0,0	0,0	33,2	6,3	100
5,2	0,6	12,9	0,6	0,6	0,0	14,6	3,5	100
6,5	0,0	15,2	0,0	0,0	2,2	13,0	2,2	100
5,7	3,2	13,9	1,9	0,6	1,3	17,1	3,8	100
0,0	2,6	6,6	0,0	0,0	0,0	32,9	2,6	100
4,2	7,7	8,5	0,7	0,7	1,4	26,9	0,7	100
3,0	9,1	0,0	0,0	0,0	3,0	18,2	3,0	100
5,8	5,3	17,6	1,5	1,8	1,4	12,5	2,5	100
4,3	4,9	18,2	0,6	1,0	0,8	15,0	3,5	100
4,2	8,3	12,5	0,0	0,0	0,0	33,3	0,0	100
3,8	3,4	4,4	0,5	0,0	0,0	14,1	4,4	100
7,8	4,2	23,3	0,0	0,0	0,0	20,5	1,4	100
4,7	4,7	14,1	1,2	0,0	0,0	14,1	5,9	100
1,2	3,6	12,9	0,0	1,2	0,0	11,8	1,2	100
2,7	6,8	20,7	0,0	0,0	0,0	12,3	2,7	100
7,7	2,6	7,7	0,0	0,0	0,0	20,5	12,8	100
5,1	5,2	10,3	1,0	1,0	0,0	18,6	1,0	100
2,9	3,1	5,5	0,6	1,6	0,2	13,6	3,6	100
2,4	3,0	3,6	0,5	0,4	0,3	21,1	3,1	100
4,2	6,8	18,2	3,0	1,9	0,6	15,5	4,6	100
3,9	4,7	12,5	1,3	1,3	0,5	16,3	3,7	100
219,0	267,0	708,0	78,0	68,0	29,0	939,0	208,0	5659

31. A különböző munkakörökben dolgozók felnőtt fiainak százalékos megoszlása foglalkozásuk szerint

Fiainak foglalkozása	A megkérdezett munkaköre							
	Szakmunkás	Betanított munkás	Segédmunkás	Hivatali segéd	Takarító	Csoportvezető	Művezető	Egyéb
Mezőgazdasági fizikai munkás	0,0	0,7	0,6	0,5	0,0	0,0	0,0	1,3
Segédmunkás	8,4	10,2	17,2	12,5	13,9	11,0	3,1	6,4
Betanított munkás	5,8	7,1	8,9	6,3	9,3	4,2	0,0	2,5
Szakmunkás	66,1	64,3	59,2	50,0	62,8	62,5	58,1	65,4
Hivatalsegéd	1,0	0,5	1,9	0,0	2,3	4,2	0,0	1,3
Kereskedelmi és vendéglátóipari dolgozó	0,6	3,0	0,6	6,3	0,0	1,4	1,6	1,3
Művezető, technikus, laboráns	6,5	4,8	3,2	0,0	0,0	11,1	21,0	7,7
Irodai dolgozó	2,6	1,2	1,3	0,0	2,3	1,4	0,0	2,6
Értelmiségi	5,8	3,5	1,3	18,3	0,0	1,4	6,4	6,4
Vezetőállású	0,0	0,7	0,0	6,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Fegyveres	1,9	1,5	1,9	0,0	4,7	2,8	1,6	3,8
Kisiparos, kiskereskedő	0,0	0,2	1,3	0,0	0,0	0,0	1,6	1,3
Egyéb	1,3	2,3	2,6	0,0	4,7	0,0	1,6	
Együtt:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

33. A különböző munkakörökben dolgozók százalékos megoszlása

Munkakör	1-3 év	4-6 év	6-10 év	10-15 év
Szakmunkás	5,3	3,2	15,6	15,3
Betanított munkás	9,6	11,7	21,2	18,3
Segédmunkás	16,2	13,2	19,3	17,1
Hivatalsegéd	18,5	10,8	21,5	15,3
Takarító	20,0	15,5	25,5	9,1
Csoportvezető	1,4	3,7	11,5	10,7
Technikus	7,4	11,6	18,1	18,1
Művezető	1,7	1,4	6,5	13,3
Egyéb	15,7	9,8	13,9	16,7
Összesen:	8,8	9,9	17,6	16,3

32. A különböző munkakörökben dolgozók felnőtt lányainak százalékos megoszlása foglalkozásuk szerint

A lányok foglalkozása	A megkérdezettek munkaköre							
	Szak- munkás	Betani- ított munkás	Segéd- munkás	Hívul- tal- segéd	Taka- rító	Csoport- vezető	Mű- vezető	Egyéb
Paraszt	0,4	0,6	1,5	—	—	—	—	—
Segédmunkás	6,4	8,7	14,6	—	15,6	4,8	—	6,5
Betaniított munkás	9,1	23,0	18,5	15,4	15,6	12,7	11,4	6,5
Szaktmunkás	22,2	12,0	11,5	15,4	9,4	14,3	13,6	21,7
Hivatalsegéd	2,8	3,9	5,4	—	6,3	3,2	—	—
Kereskedelmi és vendéglátó- ipari dolgozó	9,5	10,1	9,2	7,6	9,4	4,8	4,5	6,5
Művezető, technikus laboráns	9,9	7,8	6,2	15,4	3,1	7,9	4,5	8,7
Irodai dolgozó	33,7	28,3	28,5	30,8	25,0	41,2	52,3	37,0
Értelmiségi	2,8	1,1	—	—	—	3,2	11,4	10,9
Vezetőállású	—	—	—	—	—	—	—	—
Fegyveres test.	—	—	—	—	—	—	—	—
Kisiparos, kiskereskedő	—	—	—	—	—	1,6	—	—
Egyéb	3,2	4,5	4,6	15,4	15,6	6,3	2,3	2,2
Együtt:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

a gyárban eltöltött évek száma szerint

15—20 év	20—30 év	30—40 év	40 felett	Együtt	Esetszám
23,0	23,8	7,3	1,5	100	2494
20,1	14,2	4,3	0,6	100	2700
15,5	14,8	3,2	0,7	100	866
10,8	18,5	3,1	1,5	100	65
11,8	12,7	3,6	1,8	100	110
28,5	32,1	10,7	1,4	100	355
24,5	16,0	4,3	0,0	100	94
20,2	30,0	22,5	4,4	100	293
20,0	15,0	7,6	1,3	100	461
20,7	19,1	6,4	1,2	100	7438

34. A gyáripárban különböző idejű dolgozók százalékos megoszlása

Munkakör	1—3 év	4—6 év	7—10 év	11—15 év
Szaktanácsos	20,0	28,0	29,8	31,5
Betanított munkás	39,5	43,2	43,5	40,7
Segédmunkás	21,4	15,6	12,8	12,2
Hivatalsegéd	1,8	1,0	1,1	0,8
Takarító	3,4	2,3	2,1	0,8
Csoportvezető	0,8	1,8	3,1	3,1
Technikus	1,1	1,5	1,3	1,4
Művezető	0,8	0,5	1,4	3,2
Egyéb	11,2	6,1	4,9	6,3
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0

35. A különböző munkakörökben dolgozók százalékos megoszlása

Munkakör	1—3 év	4—6 év	7—10 év	11—15 év
Szaktanácsos	10,3	10,5	17,6	17,1
Betanított munkás	14,7	13,7	23,0	18,9
Segédmunkás	21,3	16,9	20,9	16,9
Hivatalsegéd	19,3	22,8	17,5	19,3
Takarító	27,5	23,0	24,2	4,4
Csoportvezető	2,4	5,8	15,5	13,1
Üzemtechnikus	10,2	12,5	19,3	21,6
Művezető	2,9	2,9	9,0	17,6
Egyéb	21,0	12,4	16,6	16,0
Összesen:	13,3	12,2	19,4	17,4

jelenlegi munkakörük szerint

16—20 év	21—30 év	31—40 év	41 felett	Együtt	Esetszám
37,1	41,9	38,3	43,8	33,5	2494
35,2	27,1	24,5	18,4	36,3	2700
8,7	9,0	5,9	6,9	11,6	866
0,5	0,8	0,4	1,1	0,9	65
0,8	1,0	0,8	2,3	1,5	110
6,5	8,0	8,0	5,7	4,8	355
1,5	1,1	0,8	0,0	1,3	94
3,8	6,2	13,9	14,9	3,9	293
5,9	4,9	7,4	6,9	6,2	461
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	7438

a Csepel Művekben eltöltött évek szerint

16—20 év	21—30 év	31—40 év	41 felett	Együtt	Esetszám
19,6	19,8	4,5	0,6	100	2267
17,7	9,5	2,2	0,3	100	2259
14,1	8,8	1,0	0,1	100	679
7,0	12,3	1,8	0,0	100	57
15,4	4,4	0,0	1,1	100	91
28,8	27,7	6,1	0,6	100	329
20,5	12,5	3,4	0,0	100	88
18,0	30,2	18,7	0,7	100	278
16,8	11,7	4,5	1,0	100	420
18,4	15,0	3,9	0,4	100	6468

36. A Csepel Művekben különböző idő óta dolgozók százalékos

Munkakör	1-3 év	4-6 év	7-10 év	11-15 év
Szakmunkás	27,3	30,2	31,7	34,5
Betanított munkás	38,7	39,4	41,4	38,0
Segédmunkás	16,8	14,6	11,2	10,2
Hivatalsegéd	1,3	1,7	0,8	1,0
Takarító	2,9	2,7	1,8	0,4
Csoportvezető	0,9	2,4	4,1	3,8
Üzemtechnikus	1,0	1,4	1,4	1,7
Művezető	0,9	1,0	2,0	4,4
Egyéb	10,2	6,6	5,6	6,0
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0

37. A különböző munkakörökben dolgozó nők százalékos megoszlása

Munkakör	1-3 év	4-6 év	7-10 év	11-15 év
Szakmunkás	11,1	9,2	12,4	20,2
Betanított munkás	19,7	15,7	18,5	17,7
Segédmunkás	20,9	18,6	20,3	13,4
Hivatalsegéd	12,9	22,6	16,1	22,6
Takarító	27,5	23,1	24,1	4,4
Egyéb	22,1	14,4	20,3	14,4
Összesen:	19,6	15,8	18,8	16,3

38. A Csepel Művekben különböző idő óta dolgozó nők

Munkakör	1-3 év	4-6 év	7-10 év	11-15 év
Szakmunkás	5,3	5,4	6,1	11,6
Betanított munkás	54,5	54,2	53,9	59,3
Segédmunkás	14,9	16,5	15,2	11,6
Hivatalsegéd	1,2	2,7	1,6	2,6
Takarító	7,7	8,1	7,1	1,5
Csoportvezető	0,3	0,0	0,6	0,7
Üzemtechnikus	0,9	0,8	0,6	0,4
Művezető	0,0	0,0	0,3	0,4
Egyéb	15,2	12,3	14,6	11,9
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0

megoszlása jelenlegi munkakörük szerint

16—20 év	21—30 év	31—40 év	41 felett	Együtt	Esetszám
37,2	46,3	40,2	44,9	35,0	2267
33,5	22,1	19,5	20,7	34,9	2259
8,1	6,2	2,8	3,4	10,5	679
0,3	0,7	0,4	0,0	0,9	57
1,2	0,4	0,0	3,4	1,4	91
8,0	9,4	7,9	6,9	5,1	329
1,5	1,1	1,2	0,0	1,4	88
4,2	8,7	20,5	6,9	4,3	278
6,0	5,1	7,5	13,8	6,5	420
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	6468

a Csepel Művekben töltött évek szerint

16—20 év	21—30 év	31—40 év	41 felett	Együtt	Esetszám
38,5	7,2	0,7	0,7	100,0	153
20,5	6,3	1,6	0,0	100,0	396
19,0	7,4	0,4	0,0	100,0	231
12,9	9,7	3,2	0,0	100,0	31
15,4	4,4	0,0	1,1	100,0	91
18,9	8,6	1,4	0,0	100,0	222
21,3	6,9	1,2	0,1	100,0	1624

százalékos megoszlása jelenlegi munkakörük szerint

16—20 év	21—30 év	31—40 év	41 felett	Együtt	Esetszám
16,9	9,7	5,0	50,0	9,3	153
52,5	49,6	70,0	0,0	54,5	896
12,6	15,0	5,0	0,0	14,0	231
1,1	2,7	5,0	0,0	1,9	31
4,0	3,5	0,0	50,0	5,5	91
0,9	2,7	0,0	0,0	0,7	11
0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	8
0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	2
12,0	16,8	15,0	0,0	13,5	222
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	1645

39. A különböző szakmákban dolgozók százalékos megoszlása

Jelenlegi foglalkozás	1—3 év	4—6 év	7—10 év	11—13 év
Főolvasztár	6,3	6,3	6,3	25,0
Olvasztár	4,7	12,8	17,4	15,1
Forrasztár	5,3	7,0	10,5	10,5
Hengerész	3,2	8,1	17,6	16,2
Kovács	3,5	5,3	24,5	17,5
Hegesztő	1,5	6,4	16,5	18,9
Kemencekezelő	4,3	4,3	22,6	21,5
Öntő	2,9	9,2	11,5	16,1
Gépformázó	2,8	8,3	27,8	27,8
Esztergályos	7,8	10,0	19,2	12,2
Géplakatos	5,4	7,3	15,3	14,3
Asztalos	12,1	6,1	21,2	6,1
Darus	2,7	8,6	19,5	21,5
Villanyszerelő	6,3	11,6	24,3	14,7
Marós	5,2	8,7	23,5	18,3
Köszörűs	6,0	4,3	12,8	15,4
Szerszámkészítő	7,1	12,5	17,9	11,6
Fémcsiszoló	4,7	11,6	14,0	20,8
Beállító lakatos	0,9	4,5	11,7	12,6
Betanított gépmunkás	11,0	13,4	22,9	17,1
Segédmunkás	17,2	13,0	19,5	16,9
Egyéb	8,6	8,5	14,7	16,1
Összesen:	8,6	9,8	17,8	16,2

a gyáripárban töltött évek száma szerint

16—20 év	21—30 év	31—40 év	41 felett	Együtt	Esetszám
12,5	31,1	12,5	0,0	100	16
20,9	22,1	7,0	0,0	100	86
31,6	29,8	3,5	1,8	100	57
25,2	23,4	6,3	0,0	100	222
21,1	26,3	1,8	0,0	100	57
23,4	23,4	7,9	2,0	100	202
24,7	17,2	5,4	0,0	100	93
32,2	20,6	7,5	0,0	100	174
22,2	8,3	2,8	0,0	100	36
20,9	20,4	7,8	1,7	100	411
23,6	26,2	5,6	2,3	100	645
12,1	21,2	18,2	3,0	100	33
27,0	17,6	3,1	0,0	100	256
16,3	20,0	6,3	0,0	100	95
16,5	22,6	4,3	0,9	100	115
32,5	19,6	7,7	1,7	100	117
26,7	18,8	5,4	0,0	100	112
18,6	23,3	4,7	2,3	100	43
24,3	32,5	11,7	1,8	100	111
19,3	12,2	3,4	0,7	100	1349
14,0	15,2	3,6	0,6	100	890
20,2	20,8	9,6	1,5	100	2275
20,8	19,2	6,5	1,1	100	7395

40. A különböző szakmákban dolgozók százalékos megoszlása

Jelenlegi foglalkozás	1—3 év	4—6 év	7—10 év	11—15 év
Főolvasztár	7,7	7,7	30,8	15,3
Olvasztár	8,4	16,9	16,9	14,5
Forrasztár	6,5	6,5	10,9	21,7
Hengerész	8,6	9,6	18,8	19,3
Kovács	5,9	9,8	27,4	15,7
Hegesztő	6,1	8,3	22,2	17,2
Kemencekezelő	6,1	4,9	29,2	25,6
Öntő	5,4	14,5	16,3	23,5
Gépformázó	6,3	3,1	31,2	34,3
Esztergályos	13,9	13,9	18,5	14,5
Géplakatos	10,8	10,3	17,0	17,1
Asztalos	13,8	6,9	24,2	6,9
Darus	5,0	13,3	25,2	22,0
Villanyszerelő	9,9	19,7	22,0	14,3
Marós	5,8	13,5	24,0	17,3
Köszörűs	10,1	6,4	16,5	16,5
Szerszámkészítő	12,3	12,3	17,9	15,1
Fémcsiszoló	5,4	18,9	16,2	18,9
Beállító lakatos	3,7	4,6	14,8	13,0
Betanított gépmunkás	15,6	15,8	23,3	17,2
Segédmunkás	22,1	16,8	21,8	16,5
Egyéb	13,2	9,8	16,6	17,1
Összesen:	12,8	12,2	19,5	17,3

a Csepel Művekben töltött évek szerint

16—20 év	21—30 év	31—40 év	41 felett	Együtt	Esetszám
7,7	30,8	0,0	0,0	100	13
24,0	18,1	1,2	0,0	100	83
28,4	21,7	4,3	0,0	100	46
20,8	18,8	4,1	0,0	100	197
23,5	15,7	2,0	0,0	100	51
20,6	20,6	3,9	1,1	100	180
14,6	15,9	3,7	0,0	100	82
21,6	13,9	4,8	0,0	100	166
18,8	6,3	0,0	0,0	100	32
15,8	18,3	4,6	0,5	100	367
19,3	21,3	3,5	0,7	100	595
10,3	17,2	20,7	0,0	100	29
23,5	9,6	1,4	0,0	100	218
16,5	13,2	4,4	0,0	100	91
20,2	16,3	2,9	0,0	100	104
30,3	16,5	3,7	0,0	100	109
23,5	17,0	1,9	0,0	100	106
21,7	16,2	2,7	0,0	100	37
25,9	28,7	7,4	1,9	100	108
17,0	8,9	1,8	0,4	100	1129
12,9	8,8	0,8	0,3	100	707
18,6	17,5	6,6	0,6	100	2064
18,5	15,3	4,0	0,4	100	6514

41. A szakmunkások korcsoportjainak százalékos megoszlása

Eletkor	1-3 év	4-6 év	7-10 év	11-15 év
14-19	63,7	33,6	2,7	0,0
20-24	14,6	40,2	43,9	1,3
25-29	2,3	7,5	42,5	46,3
30-34	0,0	1,4	12,4	29,2
35-39	0,3	0,3	2,4	9,9
40-44	0,3	0,3	1,7	6,6
45-49	0,0	0,4	2,6	4,4
50-54	0,0	0,7	4,3	2,1
55-59	0,0	0,6	0,6	4,0
60-on felül	0,0	0,0	0,0	12,5
Összesen:	5,2	8,4	15,7	15,4

42. A betanított munkások korcsoportjainak százalékos megoszlása

Eletkor	1-3 év	4-6 év	7-10 év	11-15 év
14-19	78,0	17,8	1,4	0,0
20-24	32,2	38,1	28,8	0,9
25-29	9,6	18,8	45,2	25,7
30-34	6,3	8,2	28,1	35,5
35-39	3,9	6,3	15,5	25,7
40-44	2,4	4,6	14,3	18,3
45-49	1,7	4,3	11,1	11,7
50-54	0,6	3,1	6,9	11,3
55-59	1,1	1,7	8,9	7,8
60-on felül	0,0	3,3	13,3	13,3
Összesen:	9,7	11,7	21,5	18,2

a gyáripárban töltött évek száma szerint

16—20 év	21—30 év	31—40 év	40 év felett	Együtt	Esetszám
0,0	0,0	0,0	0,0	100	110
0,0	0,0	0,0	0,0	100	314
0,8	0,3	0,0	0,3	100	400
56,4	0,6	0,0	0,0	100	363
58,2	28,9	0,0	0,0	100	332
26,1	65,0	0,0	0,0	100	303
14,7	60,0	17,9	0,0	100	273
12,9	40,0	40,0	0,0	100	140
8,5	31,8	38,0	16,5	100	175
0,0	25,0	12,5	50,0	100	16
22,8	23,7	7,2	1,6	100	2426

a gyáripárban töltött évek száma szerint

16—20 év	21—30 év	31—40 év	40 év felett	Együtt	Esetszám
1,4	1,4	0,0	0,0	100	73
0,0	0,0	0,0	0,0	100	326
0,7	0,0	0,0	0,0	100	405
21,9	0,0	0,0	0,0	100	366
36,8	11,8	0,0	0,0	100	381
31,8	28,0	0,6	0,0	100	350
28,5	34,2	8,5	0,0	100	351
28,9	30,3	18,9	0,0	100	159
20,7	30,2	23,5	6,1	100	179
20,1	20,0	20,0	0,0	100	30
20,0	14,2	4,2	0,5	100	1620

43. A segéd munkások korcsoportjainak százalékos megoszlása a gyárpar

Eletkor	1—3 év	4—6 év	7—10 év	11—15 év
14—19	94,4	5,6	0,0	0,0
20—24	26,3	42,1	30,3	1,3
25—29	16,7	26,2	32,1	25,0
30—34	9,0	17,0	29,0	28,0
35—39	6,7	13,3	18,9	24,4
40—44	5,0	3,3	18,2	19,0
45—49	5,2	9,6	7,8	19,1
50—54	0,0	1,8	17,5	19,3
55—59	6,1	9,1	15,2	10,1
60-on felül	4,0	4,0	36,0	12,0
Összesen:	16,2	13,5	19,2	16,8

44. A szakmunkások korcsoportjainak százalékos megoszlása a Csepel Mű

Eletkor	1—3 év	4—6 év	7—10 év	11—15 év
14—19	70,6	28,4	1,0	0,0
20—24	26,2	40,4	33,1	0,3
25—29	9,1	14,0	39,5	36,6
30—34	5,7	4,5	19,2	30,8
35—39	3,9	2,6	10,8	18,7
40—44	1,4	2,5	7,8	13,8
45—49	2,5	1,7	5,5	9,3
50—54	0,8	1,7	9,9	5,8
55—59	1,3	0,6	3,2	7,6
60-on felül	0,0	0,0	0,0	15,4
Összesen:	10,2	10,6	17,7	17,2

ban töltött évek száma szerint

16—20 év	21—30 év	31—40 év	40 év felett	Együtt	Esetszám
0,0	0,0	0,0	0,0	100	72
0,0	0,0	0,0	0,0	100	76
0,0	0,0	0,0	0,0	100	84
17,0	0,0	0,0	0,0	100	100
24,5	12,2	0,0	0,0	100	90
24,0	30,5	0,0	0,0	100	121
25,2	27,9	5,2	0,0	100	115
26,3	19,3	14,0	1,8	100	57
16,2	29,2	11,1	3,0	100	99
8,0	20,0	8,0	8,0	100	25
15,5	14,9	3,2	0,7	100	837

vekben töltött évek száma szerint

16—20 év	21—30 év	31—40 év	41 év felett	Együtt	Esetszám
0,0	0,0	0,0	0,0	100	102
0,0	0,0	0,0	0,0	100	290
0,5	0,3	0,0	0,0	100	372
39,2	0,6	0,0	0,0	100	334
46,3	17,7	0,0	0,0	100	305
26,9	47,6	0,0	0,0	100	283
19,0	53,1	8,9	0,0	100	237
17,4	39,6	24,8	0,0	100	121
11,4	40,5	27,2	8,2	100	158
7,7	30,8	46,1	0,0	100	13
19,6	19,6	4,5	0,6	100	2215

45. A betanított munkások korcsoportjainak százalékos megoszlása

Életkor	1-3 év	4-6 év	7-10 év	11-15 év
14-19	85,1	13,0	0,0	0,0
20-24	47,3	31,7	20,2	0,4
25-29	18,0	25,8	38,5	17,7
30-34	12,5	12,8	31,9	30,5
35-39	9,3	8,4	23,4	27,4
40-44	2,6	9,7	19,8	24,7
45-49	4,3	5,3	17,3	18,0
50-54	2,8	7,1	10,6	14,9
55-59	2,6	3,9	18,3	12,4
60-on felül	0,0	3,4	20,8	13,6
Összesen:	14,8	13,8	23,3	18,6

46. A segédmunkások korcsoportjainak százalékos megoszlása a Csepel

Életkor	1-3 év	4-6 év	7-10 év	11-15 év
14-19	100,0	0,0	0,0	0,0
20-24	44,8	36,2	19,0	0,0
25-29	20,3	37,5	31,3	10,9
30-34	25,7	25,7	25,7	17,6
35-39	10,4	22,4	22,4	20,9
40-44	8,9	9,9	25,7	17,0
45-49	5,3	11,7	13,8	29,6
50-54	1,9	5,8	19,2	25,0
55-59	10,3	9,0	20,5	15,4
60-on felül	9,1	9,1	27,3	27,3
Összesen:	21,2	17,0	20,6	16,8

a Csepel Műekben töltött évek száma szerint

16—20 év	21—30 év	31—40 év	40 év felett	Együtt	Esetszám
1,9	0,0	0,0	0,0	100	34
0,4	0,0	0,0	0,0	100	283
0,0	0,0	0,0	0,0	100	327
12,5	0,0	0,0	0,0	100	304
25,9	5,6	0,0	0,0	100	321
27,3	15,9	0,0	0,0	100	308
31,5	19,3	4,3	0,0	100	300
35,5	22,0	7,1	0,0	100	141
17,6	29,5	13,1	2,6	100	133
24,1	13,8	17,2	6,9	100	20
17,5	9,3	2,2	0,3	100	2199

Műekben töltött évek száma szerint

16—20 év	21—30 év	31—40 év	41 év felett	Együtt	Esetszám
0,0	0,0	0,0	0,0	100	50
0,0	0,0	0,0	0,0	100	58
0,0	0,0	0,0	0,0	100	64
5,3	0,0	0,0	0,0	100	74
17,9	6,0	0,0	0,0	100	87
25,7	11,9	0,0	0,0	100	101
21,3	18,1	0,0	0,0	100	94
23,1	21,2	3,8	0,0	100	52
23,2	16,7	5,1	0,0	100	78
9,1	9,1	4,5	4,5	100	22
14,2	8,9	1,1	0,2	100	660

47. A különböző munkakörökben dolgozók százalékos megoszlása születési

Hol született, hol lakik	Szakmunkás	Betanított munkás	Segéd- munkás
Budapesten született	36,9	23,0	23,3
Ebből Budapesten lakik	95,2	92,4	92,6
Vidéki nagyvárosban született	8,8	11,8	9,7
Ebből Budapesten lakik	87,2	75,0	75,0
Kisvárosban született	8,4	9,9	8,3
Ebből Budapesten lakik	86,6	30,1	30,6
Falun született	39,2	50,0	51,7
Ebből Budapesten lakik	76,1	74,3	66,1
Ebből falun, s tanyán lakik	22,6	23,9	31,7
Tanyán született	1,5	2,3	2,4
Ebből Budapesten lakik	81,6	66,1	42,9
Külföldön született	5,2	3,0	4,6
Ebből Budapesten lakik	89,2	88,9	82,5
Összesen:	100,0	100,0	100,0

Hivatal- segéd	31.9	21.1	32.3	51.2	39.0	46.8	2302
Takarító	91.3	91.3	97.3	100.0	97.4	96.9	2180
	13.0	11.9	9.1	8.3	9.2	8.2	755
	88.9	76.9	90.6	87.7	96.3	97.5	615
	5.8	5.5	10.0	13.5	6.5	9.5	675
	100.0	100.0	88.6	84.6	94.7	82.6	564
	39.2	51.4	41.5	26.0	35.4	28.7	3289
	77.8	73.2	78.6	72.0	87.5	82.0	2455
	22.2	26.8	18.6	20.0	12.5	17.2	780
	4.3	3.7	1.4	1.0	0.7	1.2	142
	33.3	75.0	100.0	100.0	100.0	100.0	99
	5.8	6.4	5.7	0.0	9.2	5.6	336
	50.0	65.7	95.0	0.0	100.0	92.6	300
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	7499

48. A különböző születési helyű dolgozók százalékos megoszlása munka

Hol született, hol lakik	Szak- munkás	Betanított munkás	Segéd- munkás	Hivatal- segéd
Budapesten született	39,9	27,4	8,8	1,0
Ebből Budapesten lakik	40,2	26,7	8,7	1,0
Vidéken nagyvárosban született	28,9	42,9	11,1	1,2
Ebből Budapesten lakik	31,1	39,5	10,2	1,3
Kisvárosban született	31,0	40,1	10,7	0,6
Ebből Budapesten lakik	32,0	38,5	10,3	0,7
Falun született	29,7	41,6	13,6	0,8
Ebből Budapesten lakik	30,3	41,4	12,1	0,9
Ebből falun lakik	28,5	41,8	18,2	0,8
Tanyán lakik	0,0	60,0	20,0	0,0
Tanyán született	26,3	43,7	14,8	2,1
Ebből Budapesten lakik	31,3	41,4	9,1	1,0
Külföldön született	38,7	24,1	11,9	1,2
Ebből Budapesten lakik	39,0	24,0	11,0	0,7

49. A falun születettek száma a szakmunkások, a betanított munkások és a segédmunkások különböző korcsoportjaiban

Életkor	Szakmunkás	Betanított munkás	Segédmunkás	Összes megkerdezettek
14—19	44	43	38	138
20—24	127	158	47	370
25—29	141	200	37	436
30—34	167	187	64	484
35—39	132	207	57	462
40—44	113	197	59	464
45—49	108	179	55	421
50—54	49	72	29	194
55—59	64	83	40	213
60-on felül	2	15	16	39
Összesen:	947	1341	442	3221

körük szerint

Takarító	Csoport-vezető	Technikus	Művezető	Egyéb	Együtt	Eszeiszám
1,0	4,9	2,1	5,0	9,9	100	2302
1,0	5,0	2,2	5,1	10,1	100	2180
1,7	4,2	1,1	3,6	5,3	100	755
1,6	4,7	1,1	4,2	6,3	100	615
0,9	5,2	1,9	2,8	6,8	100	675
1,1	5,5	2,0	3,2	6,7	100	564
1,7	4,4	0,8	3,2	4,2	100	3289
1,7	4,6	0,7	3,7	4,6	100	2455
1,9	3,5	0,6	1,7	3,0	100	775
0,0	0,0	0,0	0,0	20,0	100	5
2,8	3,5	0,7	1,4	4,2	100	142
3,0	5,1	1,0	2,0	6,1	100	99
2,1	6,0	0,0	8,0	8,0	100	336
2,0	6,0	0,0	9,0	8,3	100	300

50. A különböző szakmákban dolgozók százalékos megoszlása lakóhely

Hol lakik	Olvasztár	Forrasztár	Hengerész	Kovács	Hegesztő	Kemencekez.	Öntő
Budapesten	76,1	79,2	80,5	82,4	87,5	67,7	76,5
Vidéki nagyvárosban	2,3	1,9	1,8	0,0	1,0	3,2	1,1
Vidéki kisvárosban	0,0	0,0	2,7	3,5	2,0	1,1	0,6
Falun	21,6	18,9	12,3	12,3	9,0	28,0	21,2
Tanyán	0,0	0,0	0,5	1,8	0,5	0,0	0,6
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Esetszám	88,0	53,0	221,0	57,0	200,0	93,0	179,0

51. A különböző szakmákban dolgozó budapesti lakosok százalékos meg

Születési hely	Olvasztár	Forrasztár	Hengerész	Kovács	Hegesztő	Kemencekez.	Öntő
Budapesten	23,9	21,4	19,7	10,6	33,3	19,0	26,3
Vidéki nagyvárosban	11,9	19,0	13,5	6,4	13,7	6,3	10,2
Vidéki kisvárosban	9,0	2,4	11,2	4,3	7,4	9,5	7,3
Falun	50,7	50,1	50,0	70,2	41,1	60,4	48,9
Tanyán	0,0	0,0	1,7	2,1	1,1	3,2	1,5
Külföldön	4,5	7,1	3,9	6,4	2,9	1,6	5,8
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Esetszám	67,0	42,0	178,0	47,0	175,0	63,0	137,0

Az összes megkérdezettekben szerepel a főolvasztár, a betanított gépmunkás, a segédmunkás, egyéb. A városi lakosok 2-3%-a városi, egyharmada falusi születésű, a falusi lakosoknak viszont háromnegyede falusi születésű.

szerint

Gép- formázó	Eszter- gályos	Gép- linkatos	Aszta- los	Darus	Villany- szereelő	Marós	Köszö- rűs	Szer- szám- készítő	Fémcsi- szelő	Beállí- tó la- katos	Összes megkér- dezett
79,0	90,4	86,2	78,8	87,8	91,4	71,7	84,3	88,3	68,3	81,0	83,1
0,0	1,0	0,9	0,0	0,4	0,0	1,8	0,0	0,9	4,9	0,0	1,0
2,6	0,7	2,0	0,0	2,4	1,1	4,4	1,7	1,8	2,4	0,0	1,6
18,4	7,9	10,9	21,2	9,4	7,5	22,1	14,0	9,0	24,4	19,0	14,1
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
38,0	417,0	642,0	33,0	255,0	93,0	113,0	121,0	111,0	41,0	116,0	7476,0

oszlása születési hely szerint*

Gép- formázó	Eszter- gályos	Gép- linkatos	Aszta- los	Darus	Villany- szereelő	Marós	Köszö- rűs	Szer- szám- készítő	Fémcsi- szelő	Beállí- tó la- katos	Összes megkér- dezett
13,3	52,1	40,2	34,7	19,6	50,6	40,7	30,4	55,1	14,3	39,3	35,2
6,7	7,4	8,5	7,5	12,9	11,8	5,0	7,8	7,1	10,7	12,8	9,8
16,7	7,4	8,0	11,5	13,8	8,2	12,3	8,8	8,2	3,6	5,3	8,9
60,0	28,6	35,9	42,5	45,2	23,5	38,3	39,3	27,6	53,6	36,2	39,6
0,0	0,8	1,1	0,0	4,0	1,2	1,2	1,0	1,0	7,1	2,1	1,6
3,3	3,7	6,3	3,8	4,5	4,7	2,5	12,7	1,0	10,7	4,3	4,9
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
30,0	377,0	552,0	26,0	224,0	85,0	81,0	102,0	98,0	28,0	94,0	6209,0

A nők 86,7%-a lakik Pesten, 2,1%-a vidéki városban, 11,2%-a falun és tanyán. A Pesten lakó nők 34%-a pesti, 20,4%-a vidéki városi, 41,9%-a falusi születésű. A vidéki városi nők kétharmada városi születésű, a falusi nők 75%-a falusi születésű.

52. A különböző munkakörökben dolgozók százalékos megoszlása a havi kereset nagyságcsoportjai szerint

Havi kereset (Ft)	Szakmunkás	Betanított munkás	Segéd-munkás	Hivatal-segéd	Takarító	Csoport-vezető	Üzem-technikus	Művezető	Egyéb
600-ig	0,0	0,0	0,0	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4
601—800	0,1	0,1	0,0	2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6
801—1000	0,2	0,4	1,1	4,3	7,3	0,0	0,0	0,0	0,4
1001—1200	0,8	1,8	3,3	15,7	51,8	0,0	0,0	0,0	4,5
1201—1400	1,0	10,8	16,1	37,1	29,1	0,6	3,1	0,3	20,1
1401—1600	4,3	20,4	21,2	28,6	10,0	1,2	4,1	0,0	17,1
1601—1800	10,7	15,0	25,4	8,6	1,8	2,6	5,2	0,3	12,3
1801—2000	20,5	18,6	17,6	1,4	0,0	6,9	13,4	1,0	11,4
2001—2200	20,6	15,5	8,9	0,0	0,0	12,1	14,4	1,7	13,9
2201—2400	16,7	9,9	3,7	0,0	0,0	18,9	20,6	2,4	6,4
2401—2600	13,7	5,0	2,1	0,0	0,0	25,8	10,3	12,6	6,4
2601—2800	7,0	1,5	0,3	0,0	0,0	14,3	14,5	30,2	2,5
2801—3000	3,3	0,7	0,3	0,0	0,0	11,2	10,3	28,8	1,6
3001—3200	0,6	0,2	0,0	0,0	0,0	2,2	1,0	16,0	1,0
3201—3400	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	1,4	3,1	5,1	0,8
3401—3600	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	2,2	0,0	1,3	0,0
3600 felett	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,3	0,6
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Megkérdezettek száma	2489,0	2715,0	866,0	70,0	110,0	348,0	97,0	293,0	482,0

57. A különböző munkakörökben dolgozó nők százalékos megoszlása a havi kereset nagyságcsoportjai szerint

Havi kereset (Ft)	Szakmunkás	Betanított munkás	Segédmunkás	Hivatalsegéd	Takarító
600—1000	0,6	0,9	1,7	15,4	7,3
1001—1200	5,9	4,1	7,6	20,5	51,4
1201—1400	8,3	25,2	37,2	43,6	29,4
1401—1600	24,1	44,6	34,2	17,9	10,1
1601—1800	34,3	18,8	12,8	2,6	1,8
1801—2000	17,2	4,3	5,2	0,0	0,0
2001—2200	4,8	1,1	1,0	0,0	0,0
2201—2400	1,8	0,4	0,0	0,0	0,0
2401—2600	2,4	0,1	0,3	0,0	0,0
2601 felett	0,6	0,5	0,0	0,0	0,0
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Esetszám	169,0	1095,0	286,0	39,0	109,0

53. A különböző szakmákban dolgozók százalékos megoszlása a havi

Havi kereset (Ft)	Olvasztár	Forrasztár	Hengerrész	Kovács	Hegesztő	Kemencekezelő
600—1000	0,0	1,9	0,5	0,0	0,0	0,0
1001—1200	0,0	1,9	0,0	0,0	0,5	0,0
1201—1400	2,2	3,8	0,9	0,0	0,5	0,0
1401—1600	1,1	11,3	1,0	0,0	2,9	2,2
1601—1800	5,6	7,6	2,3	1,8	16,5	7,4
1801—2000	10,1	3,8	8,6	14,3	30,1	34,5
2001—2200	16,9	7,6	19,5	21,4	22,2	22,1
2201—2400	19,2	13,2	20,3	21,4	14,5	16,8
2401—2600	16,9	15,0	21,5	14,3	7,3	10,6
2601—2800	11,2	20,7	12,6	16,0	3,0	2,2
2801—3000	11,2	11,3	7,7	10,8	1,0	4,2
3000-en felül	5,6	1,9	5,1	0,0	1,5	0,0
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Esetszám	89,0	53,0	221,0	56,0	206,0	95,0

54. A különböző életkorú keresők százalékos megoszlása a havi kereset

Havi kereset (Ft)	15 éves	16 éves	17 éves	18 éves	19 éves	20—24 éves
600—1000	100,0	31,8	9,3	3,2	6,9	0,3
1001—1200	0,0	36,5	27,9	12,5	9,4	3,2
1201—1400	0,0	18,2	25,6	24,6	18,1	12,0
1401—1600	0,0	9,0	27,9	33,9	25,5	16,2
1601—1800	0,0	0,0	9,3	14,0	23,2	21,0
1801—2000	0,0	0,0	0,0	5,4	10,6	24,3
2001—2200	0,0	0,0	0,0	3,2	1,9	13,7
2201—2400	0,0	0,0	0,0	1,6	4,4	6,0
2401—2600	0,0	4,5	0,0	0,8	0,0	2,7
2601—2800	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0	0,1
2801—3000	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
3000-en felül	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Esetszám	2,0	22,0	43,0	129,0	160,0	879,0

kereset nagyságcsoportjai szerint

Öntő	Gép- formázo	Esztet- gályos	Gép- lakatos	Asztal- los	Darús	Villany- szerele	Műrés	Köszö- tős	Szácszám- készítő	Fém- eszközö	Beállító lakatos
0,0	0,0	1,2	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
0,6	0,0	0,7	0,5	6,3	0,8	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0
0,6	0,0	1,2	1,2	0,0	2,0	0,0	1,8	4,2	0,9	2,4	2,7
1,1	0,0	7,3	3,8	0,0	13,9	6,3	7,1	9,2	6,3	14,3	1,8
2,3	5,4	11,0	11,0	21,9	25,0	11,6	9,8	14,2	12,6	0,0	2,7
4,0	29,7	16,4	25,4	18,7	25,8	17,9	23,7	18,3	18,9	9,6	22,6
17,0	29,7	16,2	23,5	40,6	14,3	20,9	22,1	14,1	24,4	7,1	27,2
24,9	21,7	17,9	16,0	12,5	8,9	22,0	11,5	13,3	12,6	23,8	18,7
24,4	8,1	13,7	12,1	0,0	7,3	12,7	15,1	15,8	12,6	35,6	13,5
14,8	2,7	9,8	4,2	0,0	1,6	3,2	7,1	4,1	7,2	7,2	4,5
9,1	0,0	3,2	1,2	0,0	0,4	2,1	1,8	5,0	3,6	0,0	5,4
1,2	2,7	1,4	0,6	0,0	0,0	3,3	0,0	1,8	0,0	0,0	0,0
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
176,0	37,0	409,0	639,0	32,0	259,0	95,0	113,0	120,0	111,0	42,0	111,0

nagyságcsoportjai szerint

25—29 éves	30—34 éves	35—39 éves	40—44 éves	45—49 éves	50—54 éves	55—59 éves	60 év felett
0,2	0,2	0,2	0,4	0,2	0,2	0,4	3,0
1,2	1,5	1,6	1,7	2,1	3,5	1,1	4,0
6,7	4,7	7,6	8,4	8,3	10,5	3,4	7,2
11,8	12,7	13,3	14,0	12,1	10,6	6,7	10,2
13,3	11,9	10,3	11,7	11,2	8,3	14,7	15,3
22,1	15,1	13,3	13,9	15,0	16,5	21,3	29,7
19,8	17,0	16,8	12,4	13,5	14,6	16,5	13,3
12,1	14,6	12,0	11,5	12,0	10,2	14,8	5,1
6,7	11,4	11,6	11,3	10,9	9,4	9,9	2,0
3,4	6,1	6,9	7,8	7,1	5,7	5,8	3,1
2,1	2,7	4,1	3,9	4,9	7,7	2,7	4,1
0,6	2,1	2,3	3,0	2,7	2,8	2,7	3,0
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1093,0	1046,0	1049,0	1029,0	1000,0	520,0	577,0	98,0

55. A gyárparban különböző időt eltöltött dolgozók százalékos megoszlása

Havi kereset (Ft)	1-3 év	4-6 év	6-10 év
600—1000	3,5	0,1	0,6
1001—1200	8,9	4,2	2,5
1201—1400	21,1	10,7	8,2
1401—1600	22,7	20,0	12,5
1601—1800	16,9	20,6	17,0
1801—2000	15,1	21,7	22,6
2001—2200	6,4	11,9	17,6
2201—2400	2,9	5,8	9,7
2401—2600	1,4	3,6	5,4
2601—2800	0,5	0,8	1,9
2801—3000	0,2	0,4	1,7
3000-en felül	0,4	0,2	0,3
Összesen:	100,0	100,0	100,0
Esetszám	655,0	747,0	1346,0

56. A különböző ideje dolgozók százalékos megoszlása a havi kereset

Havi kereset (Ft)	1-3 év	4-6 év	6-10 év
600—1000	2,0	0,4	0,3
1001—1200	6,7	3,5	1,8
1201—1400	17,1	10,9	6,7
1401—1600	20,4	18,7	10,6
1601—1800	18,1	16,3	15,7
1801—2000	16,6	22,4	21,6
2001—2200	11,0	12,0	18,7
2201—2400	4,3	7,7	11,5
2401—2600	2,1	5,4	6,6
2601—2800	0,9	1,4	3,3
2801—3000	0,6	0,9	2,3
3000-en felül	0,2	0,4	0,9
Összesen:	100,0	100,0	100,0
Esetszám	854,0	808,0	1283,0

a havi kereset nagyságcsoportjai szerint

10—15 év	15—20 év	20—30 év	30—40 év	40-nél több
0,2	0,5	0,2	0,4	2,3
1,4	0,9	1,0	0,8	2,2
7,1	6,0	5,0	4,4	0,0
13,3	12,6	8,6	5,0	1,1
13,1	11,5	7,9	6,7	9,1
18,0	14,6	14,3	14,4	18,2
16,5	15,2	16,4	16,6	24,0
13,9	13,1	13,6	14,6	19,3
8,5	12,2	14,3	13,4	3,4
4,6	6,6	9,2	9,6	11,4
1,8	4,2	5,5	9,3	4,5
1,6	2,6	4,0	4,8	4,5
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1237,0	1573,0	1464,0	493,0	88,0

nagyságcsoportjai szerint

10—15 év	15—20 év	20—30 év	30—40 év	40-nél több
0,2	0,4	0,2	0,4	3,6
1,0	0,8	0,7	0,0	3,6
5,5	6,1	3,4	3,8	0,0
11,4	12,6	6,2	3,0	0,0
12,1	10,7	6,2	3,4	14,2
18,6	13,4	12,2	13,3	10,7
17,5	15,7	15,8	15,2	32,2
13,3	13,2	15,2	18,0	17,8
9,9	12,8	17,3	11,8	0,0
5,3	7,2	11,1	14,0	7,1
2,9	4,0	7,0	11,0	7,2
2,3	3,1	4,7	6,1	3,6
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1148,0	1213,0	1007,0	246,0	28,0

58. A különböző életkorú nők százalékos megoszlása a havi kereset

Havi kereset (Ft)	15 éves	16 éves	17 éves	18 éves	19 éves	20—24 éves
600—1000	100,0	43,0	4,3	4,8	14,0	0,0
1001—1200	0,0	42,8	47,8	28,6	22,0	9,3
1201—1400	0,0	7,1	30,6	47,5	42,0	34,7
1401—1600	0,0	0,0	13,0	19,1	14,0	36,4
1601—1800	0,0	0,0	4,3	0,0	8,0	12,3
1801—2000	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,3
2001—2200	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8
2201—2400	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8
2401—2600	0,0	7,1	0,0	0,0	0,0	0,0
2601—2800	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2801—3000	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3000-en felül	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Esetszám	2,0	14,0	23,0	42,0	50,0	268,0

59. A Csepel Művekben különböző ideje dolgozó nők százalékos megoszlása

Havi kereset (Ft)	1—3 év	4—6 év	6—10 év
600—1000	2,7	1,1	0,9
1001—1200	14,7	9,0	6,9
1201—1400	37,4	26,5	25,5
1401—1600	31,8	37,8	34,2
1601—1800	8,3	15,4	23,2
1801—2000	3,0	7,5	5,3
2001—2200	1,2	0,4	2,8
2201—2400	0,3	0,4	0,9
2401—2600	0,6	0,4	0,0
2601—2800	0,0	0,0	0,0
2801—3000	0,0	1,1	0,0
3000-en felül	0,0	0,4	0,3
Összesen:	100,0	100,0	100,0
Esetszám	327,0	279,0	319,0

nagyságcsoportjai szerint

25—29 éves	30—34 éves	35—39 éves	40—44 éves	45—49 éves	50—54 éves	55—59 éves	60 év fölött
0,4	0,7	0,6	1,2	0,6	0,7	2,2	20,0
4,5	4,7	5,3	4,8	7,2	11,6	8,9	30,0
24,7	17,6	23,6	25,0	27,4	35,9	37,8	30,0
42,0	40,8	38,2	40,0	37,4	32,7	24,5	10,0
19,1	24,0	19,2	19,9	19,2	12,9	17,8	10,0
5,6	7,9	8,2	6,4	4,5	3,4	2,2	0,0
1,4	3,2	2,1	1,2	2,4	1,4	0,0	0,0
0,4	0,3	1,3	0,3	0,3	0,0	4,4	0,0
0,7	0,4	0,9	0,6	0,7	0,7	0,0	0,0
0,0	0,4	0,3	0,3	0,0	0,0	2,2	0,0
0,4	0,0	0,0	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0
0,8	0,0	0,3	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
267,0	279,0	322,0	328,0	292,0	147,0	45,0	10,0

a havi kereset nagyságcsoportjai szerint

10—15 év	15—20 év	20—30 év	30—40 év	40-nél több
0,7	0,9	0,8	0,0	0,0
3,9	2,2	4,2	0,0	50,0
20,6	20,0	27,7	43,7	0,0
42,6	39,8	37,1	30,4	0,0
23,9	23,4	16,8	8,6	50,0
5,3	8,8	6,7	13,0	0,0
1,4	2,5	5,0	0,0	0,0
0,8	0,9	0,0	0,0	0,0
0,4	0,6	1,7	0,0	0,0
0,4	0,3	0,0	4,3	0,0
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
0,0	0,6	0,0	0,0	0,0
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
281,0	359,0	119,0	23,0	2,0

60. A különböző munkakörökben dolgozók százalékos megoszlása a család

A család összjövedelme (Ft)	Szak- munkás	Betanított munkás	Segéd- munkás
1200—1500	0,0	1,5	2,1
1501—2000	2,6	5,2	9,4
2001—2500	6,2	7,2	8,5
2501—3000	15,4	15,4	18,4
3001—3500	21,8	25,0	22,8
3501—4000	26,8	25,0	19,5
4001—4500	9,8	8,0	6,8
4501—5000	7,6	6,8	5,6
5001—6000	6,6	4,5	4,5
6000-en felül	3,2	2,4	2,4
Összesen:	100,0	100,0	100,0
Esetszám	2204,0	2290,0	709,0

61. A különböző szakmákban dolgozók százalékos megoszlása a havi

Jövedelem (Ft)	Olvasz- tár	Forrasztó	Heng- részt	Kovács	Hegesz- tő	Kemén- te kész.
1200—1500	1,4	9,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1501—2000	4,1	0,0	0,5	4,1	6,2	5,9
2001—2500	12,2	4,4	4,2	0,0	7,4	14,1
2501—3000	11,0	13,3	12,8	16,4	16,7	16,5
3001—3500	15,1	26,8	24,8	22,4	25,0	21,0
3501—4000	24,6	22,3	25,4	28,6	26,7	21,2
4001—4500	9,6	11,1	18,0	12,2	3,4	4,7
4501—5000	13,7	4,4	6,4	6,1	5,6	9,5
5001—6000	6,9	11,0	4,1	6,0	6,8	3,6
6000-en felül	1,4	6,7	3,8	4,2	2,2	3,5
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Esetszám	73,0	45,0	183,0	49,0	179,0	85,0

havi összjövedelmének nagyságcsoportjai szerint

Hivatal- segéd, kül- dönc, portás	Takarító	Csoport- vezető	Üzem- technikus	Művezető	Egyéb
3,8	5,9	0,0	0,0	0,4	1,4
11,2	4,7	1,6	2,2	0,0	2,2
13,3	19,8	3,4	3,3	0,7	4,7
30,1	20,9	11,4	5,5	6,5	9,3
11,4	20,9	13,7	8,8	9,0	21,5
11,4	17,5	33,1	30,7	19,0	27,7
11,3	2,4	15,9	18,7	26,2	9,1
7,5	4,7	6,6	11,0	21,3	8,7
0,0	2,2	9,3	8,8	10,8	8,7
0,0	0,0	5,0	11,0	6,1	6,7
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
53,0	86,0	320,0	91,0	278,0	430,0

családi összjövedelem nagyságcsoportjai szerint

Ontó	Gép- formázó	Esztér- gályos	Gép- lakatos	Aszta- jos	Darus	Villany- szerelő	Marós	Köszö- fűs	Szer- szám- készítő	Fémcsi- szelő	Beall- ító lu- katos
0,6	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3,2	2,9	2,2	4,3	7,4	3,8	0,0	4,1	3,0	1,0	0,0	0,9
8,3	2,9	5,4	5,6	14,8	7,5	3,6	6,2	5,8	2,0	5,4	9,3
13,0	5,9	13,3	18,8	7,4	16,8	18,1	9,5	7,8	11,0	10,8	16,8
20,1	26,5	16,3	25,4	26,0	22,4	31,9	21,0	17,7	22,0	29,7	25,3
28,5	41,2	30,0	23,7	7,4	30,2	23,4	30,3	31,2	24,0	43,3	21,5
12,3	8,8	10,2	9,1	3,7	7,5	6,0	9,3	10,9	11,0	2,7	14,0
7,7	3,0	8,9	7,1	11,1	7,5	4,9	6,1	9,9	13,0	2,7	8,4
3,1	8,8	9,9	3,9	18,5	2,9	6,0	7,3	10,0	12,0	2,7	1,9
3,2	0,0	3,5	2,1	3,7	1,4	6,1	5,2	3,9	4,0	2,7	1,9
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
155,0	34,0	372,0	574,0	27,0	214,0	81,0	96,0	102,0	100,0	37,0	107,0

62. A különböző korcsoportokba tartozók százalékos megoszlása a havi

A család összjövedelme (Ft)	15 éves	16 éves	17 éves	18 éves	19 éves	20—24 éves
1200—1500	0,0	7,7	6,4	1,0	1,8	1,4
1501—2000	0,0	0,0	6,4	5,1	4,5	4,5
2001—2500	0,0	15,4	0,0	2,0	5,4	6,3
2501—3000	0,0	0,0	6,4	7,3	14,0	16,1
3001—3500	0,0	0,0	9,7	14,5	9,7	22,0
3501—4000	50,0	30,7	3,4	15,5	13,2	15,8
4001—4500	50,0	15,4	19,3	10,4	5,3	6,6
4501—5000	0,0	7,7	19,4	14,4	21,5	9,3
5001—6000	0,0	23,1	19,3	15,4	13,2	11,6
6000-en felül	0,0	0,0	9,7	14,4	11,4	6,4
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Esetszám	2,0	13,0	31,0	97,0	114,0	691,0

63. A különböző munkakörökben dolgozók százalékos megoszlása az egy

Egy főre jutó jövedelem (Ft)	Szak- munkás	Betanított munkás	Segéd- munkás
600-ig	5,0	6,7	11,5
601—800	11,6	13,0	14,7
801—1000	21,0	23,4	23,2
1001—1200	17,7	18,0	15,4
1201—1400	16,4	12,4	10,2
1401—1600	8,4	8,7	6,8
1601—1800	7,4	7,9	6,6
1801—2000	5,8	3,0	4,1
2000 felett	6,7	6,9	7,5
Összesen:	100,0	100,0	100,0
Esetszám	2209,0	2295,0	710,0

családi összjövedelem nagyságcsoportjai szerint

25—29 éves	30—34 éves	35—39 éves	40—44 éves	45—49 éves	50—54 éves	55—59 éves	60 év felett
0,6	0,4	0,8	0,8	0,6	1,6	1,6	6,5
3,5	2,5	3,8	3,4	2,8	3,9	8,6	23,6
6,2	6,4	6,0	5,2	6,0	8,9	11,0	17,2
20,1	14,5	11,4	13,3	14,1	14,5	17,6	13,2
27,3	24,3	23,0	18,4	19,8	21,0	22,3	10,5
25,1	32,3	32,9	28,0	24,6	19,1	16,2	6,5
6,6	11,2	11,6	12,8	10,7	10,3	5,9	5,2
3,2	5,4	6,8	10,3	9,3	10,9	5,1	9,2
3,8	1,9	2,5	6,1	8,4	5,6	6,7	2,6
3,6	1,1	1,2	1,7	3,7	4,2	3,7	5,3
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
942,0	945,0	951,0	922,0	883,0	452,0	484,0	76,0

főre jutó jövedelem nagyságcsoportjai szerint

Hivatalsegéd	Takarító	Csoportvezető	Üzemtechnikus	Művezető	Egyéb
13,2	13,6	2,1	3,3	1,5	3,3
16,9	18,2	10,6	4,4	7,2	9,1
20,8	21,6	18,8	9,9	13,3	16,4
13,2	17,0	22,5	18,7	16,5	19,5
17,0	12,5	18,1	25,2	15,8	19,0
5,7	6,8	6,5	14,3	16,4	10,7
1,9	2,3	6,2	6,6	7,6	8,5
0,0	3,4	7,1	13,2	8,3	6,1
11,3	4,6	8,1	4,4	13,3	7,4
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
53,0	88,0	321,0	91,0	278,0	432,0

64. Az egyes szakmákban dolgozók százalékos megoszlása az egy főre jutó

Jövedelem (Ft)	Olvasztár	Forrasztár	Hengertvész	Kovács	Hogasztár	Kemencekezelő
600 alatt	8,2	6,5	4,4	0,0	3,9	7,0
601—800	5,4	13,0	6,0	8,2	12,1	17,3
801—1000	20,6	19,5	26,2	18,3	24,4	15,1
1001—1200	19,2	28,4	16,4	18,3	17,1	12,8
1201—1400	17,8	8,7	15,8	24,7	12,1	18,6
1401—1600	9,6	4,3	10,4	10,2	6,7	4,7
1601—1800	5,5	2,2	8,2	8,1	11,0	10,5
1801—2000	4,1	6,5	4,9	10,2	6,1	4,7
2001 felett	9,6	10,9	7,7	2,0	6,6	9,3
Esetszám	73,0	46,0	183,0	49,0	181,0	86,0

65. A különböző korcsoportokba tartozók százalékos megoszlása az egy

Egy főre jutó jövedelem (Ft)	15 éves	16 éves	17 éves	18 éves	19 éves	20—24 éves
600 alatt	0,0	7,1	9,4	3,1	5,1	4,8
601—800	50,0	7,1	3,1	13,4	7,7	9,6
801—1000	0,0	21,4	3,1	16,5	20,8	17,4
1001—1200	50,0	28,8	15,5	18,5	12,9	17,8
1201—1400	0,0	21,4	25,0	13,4	19,0	12,7
1401—1600	0,0	7,1	18,7	3,1	13,0	11,7
1601—1800	0,0	0,0	9,9	11,4	9,4	10,9
1801—2000	0,0	0,0	0,0	6,2	6,9	5,0
2000 felett	0,0	7,1	15,4	14,4	5,2	10,1
Együtt:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Esetszám	2,0	14,0	32,0	97,0	116,0	695,0

jövedelem nagyságcsoportjai szerint

Dntő	Gép- formázó	Eszter- Rályos	Gép- lakatos	Aszta- los	Darius	Villany- szerező	Maros	Köszö- rus	Szerszám- készítő	Fém- csiszoló	Beültető lakatos
7,7	2,9	4,2	7,2	11,1	6,1	6,1	1,1	4,9	6,0	5,4	7,4
13,0	11,7	11,2	14,2	3,7	15,4	9,9	14,6	10,8	8,0	5,4	11,2
17,4	17,7	22,1	22,4	14,8	26,3	20,9	17,7	20,7	18,0	17,9	16,3
18,0	23,6	14,9	17,8	37,1	11,6	23,8	13,5	14,7	14,0	21,6	24,6
18,1	14,7	19,0	14,5	7,4	17,8	13,5	13,6	14,7	21,0	18,9	9,3
3,2	11,8	9,1	8,9	3,7	7,0	9,8	10,4	5,8	7,0	0,0	10,3
8,4	8,8	7,5	5,4	14,8	6,5	6,2	6,3	8,8	12,0	2,7	6,5
5,8	2,9	5,9	4,2	0,0	2,8	4,9	9,4	8,8	4,0	2,7	4,6
8,4	5,9	6,1	5,4	7,4	6,5	4,9	13,5	10,8	10,0	5,4	9,3
155,0	34,0	374,0	573,0	27,0	214,0	81,0	96,0	102,0	100,0	37,0	107,0

főre jutó havi jövedelem nagyságcsoportjai szerint

23—29 éves	30—34 éves	35—39 éves	40—44 éves	45—49 éves	50—54 éves	55—59 éves	60 év felett
3,7	6,0	7,7	8,3	7,1	4,0	5,6	6,5
9,0	14,8	13,4	13,8	11,3	11,2	12,9	11,7
19,5	22,4	25,3	23,5	22,9	16,8	17,7	27,2
18,3	18,8	18,6	17,8	16,7	17,6	16,5	13,0
15,5	17,7	15,8	13,6	13,8	12,3	10,7	14,3
10,6	6,3	5,9	8,6	8,0	10,3	12,5	9,1
9,5	5,1	5,2	5,5	6,3	10,4	8,2	6,5
6,3	3,8	4,1	3,4	5,3	4,4	6,4	3,9
7,6	5,1	4,0	5,5	8,6	13,0	9,5	7,3
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
942,0	945,0	952,0	924,0	886,0	454,0	483,0	77,0

66. A különböző munkakörökben dolgozók százalékos megoszlása a lakás

Munkakör és beosztás	Sajátház	Öröklakás	Szövetkezeti lakás	Főbérlet	Társbérlet
Szakmunkás	26,5	2,2	3,4	29,5	1,6
Betanított munkás	29,1	2,0	2,4	31,0	1,3
Segédmunkás	27,4	1,1	1,9	31,8	0,8
Hivatalsegéd ór, portás, küldönc	21,8	1,8	1,8	32,9	1,8
Takarító	23,5	1,2	1,2	49,4	1,2
Csoportvezető	27,6	3,3	5,3	39,2	2,3
Üzemtechnikus	16,5	2,4	5,9	23,5	2,4
Művezető	24,6	6,3	4,4	43,4	2,2
Egyéb	20,3	3,0	4,8	30,6	1,4
Összesen:	26,8	2,3	3,1	31,8	1,5

67. A különböző korcsoportokba tartozó szakmunkások százalékos meg

Korcsoportok	Sajátház	Öröklakás	Szövetkezeti lakás	Főbérlet	Társbérlet
14—19	10,1	2,2	1,1	3,4	2,2
20—24	6,4	0,8	0,4	8,8	0,0
25—29	12,3	3,5	1,5	12,0	0,3
30—34	28,6	2,9	7,1	25,7	1,0
35—39	34,4	3,7	6,1	32,7	2,7
40—44	36,7	0,7	6,0	39,3	2,2
45—49	33,1	2,1	1,7	50,0	4,7
50—54	36,5	1,7	0,8	52,7	0,8
55—59	43,5	0,0	1,2	47,3	1,2
60—66	37,5	0,0	0,0	56,2	0,0
Összesen:	26,5	2,2	3,4	29,5	1,6

használat jogcíme szerint Budapest

Alberlet	Agyberlet	Családtag	Szolgálati lakás	Munkás-szállás	Egyéb	Együtt	Esetszám
8,7	0,5	23,5	1,0	2,5	0,6	100	2082
12,3	0,8	16,6	1,5	2,7	0,3	100	2109
12,0	1,3	17,5	1,5	4,1	0,6	100	616
10,9	0,0	23,6	1,8	3,6	0,0	100	55
9,4	1,2	12,9	0,0	0,0	0,0	100	85
3,6	0,3	16,1	0,0	2,3	0,0	100	304
1,2	0,0	46,9	0,0	1,2	0,0	100	85
2,2	0,0	15,8	1,1	0,0	0,0	100	272
4,6	0,2	31,7	0,7	1,8	0,9	100	434
9,4	0,6	20,5	1,1	2,5	0,4	100	6042

oszlása a budapesti lakáshasználat jogcíme szerint

Alberlet	Agyberlet	Családtag	Szolgálati lakás	Munkás-szállás	Egyéb	Együtt	Esetszám
3,4	2,2	59,6	0,0	12,4	3,4	100,0	89
14,8	1,2	58,8	0,0	7,6	1,2	100,0	250
20,8	1,2	43,4	0,3	3,2	0,6	100,0	341
12,7	0,0	18,8	0,0	1,9	1,3	100,0	308
4,1	0,0	13,2	2,4	0,7	0,0	100,0	296
3,0	0,4	9,4	1,9	0,4	0,0	100,0	267
2,1	0,4	3,8	1,7	0,4	0,0	100,0	236
0,8	0,0	4,2	1,7	0,8	0,0	100,0	118
3,7	0,0	2,5	0,6	0,0	0,0	100,0	161
0,0	0,0	6,3	0,0	0,0	0,0	100,0	16
8,7	0,5	23,5	1,0	2,5	0,6	100,0	2082

68. A különböző korcsoportokba tartozó betanított munkások százalékos

Korcsoportok	Sajátház	Öröklakás	Szövetkezeti lakás	Főbérlet	Társbérlet
14—19	7,8	0,0	1,3	6,5	0,0
20—24	7,6	1,6	0,8	5,6	1,6
25—29	22,7	2,9	1,6	13,6	1,3
30—34	28,7	1,8	3,9	28,1	1,1
35—39	35,6	3,3	5,6	35,6	0,7
40—44	37,8	3,1	2,8	41,7	2,4
45—49	33,3	1,3	1,7	50,5	2,0
50—54	39,0	0,0	0,8	47,6	0,8
55—59	43,4	0,7	0,7	42,6	0,0
60—66	30,8	0,0	0,0	50,1	3,8
Összesen:	29,1	2,0	2,4	31,0	1,3

69. A különböző korcsoportokba tartozó segédmunkások százalékos

Korcsoportok	Sajátház	Öröklakás	Szövetkezeti lakás	Főbérlet	Társbérlet
14—19	9,6	0,0	0,0	7,7	0,0
20—24	13,2	0,0	0,0	7,5	1,9
25—29	16,9	0,0	1,5	12,3	1,5
30—34	24,0	2,7	2,7	25,3	1,3
35—39	34,4	1,6	1,6	36,2	0,0
40—44	30,8	0,0	2,2	51,6	1,1
45—49	31,3	3,6	3,6	41,1	1,2
50—54	32,5	0,0	7,5	47,5	0,0
55—59	36,8	0,0	0,0	43,5	0,0
60—66	55,0	5,0	0,0	30,0	0,0
Összesen:	27,3	1,1	1,9	31,9	0,8

megoszlása a budapesti lakáshasználat jogcíme szerint

Albérlet	Agybérlet	Családtag	Szolgálati- lakás	Munkás- szállás	Egyéb	Együtt	Esetszám
16,9	3,9	57,1	1,3	5,2	0,0	100	77
28,7	1,2	46,1	0,0	6,8	0,0	100	251
24,9	1,6	26,9	0,0	4,2	0,3	100	309
15,5	0,4	16,2	0,4	2,5	1,4	100	284
8,7	0,7	6,2	1,6	2,0	0,0	100	306
4,9	0,0	4,2	1,4	1,4	0,3	100	288
2,7	0,7	4,4	2,4	1,0	0,0	100	297
1,6	0,8	3,9	4,7	0,8	0,0	100	128
1,4	0,0	6,3	4,9	0,0	0,0	100	143
0,0	0,0	11,5	0,0	3,8	0,0	100	26
12,3	0,8	16,6	1,5	2,7	0,3	100	2109

megoszlása a budapesti lakáshasználat jogcíme szerint

Albérlet	Agybérlet	Családtag	Szolgálati- lakás	Munkás- szállás	Egyéb	Együtt	Esetszám
7,7	3,8	52,0	3,8	13,5	1,9	100	52
28,3	0,0	43,4	0,0	5,7	0,0	100	53
24,6	3,1	29,3	3,1	6,2	1,5	100	65
24,0	1,3	16,0	0,0	2,7	0,0	100	75
9,8	0,0	9,8	3,3	3,3	0,0	100	61
4,4	1,1	4,4	2,2	2,2	0,0	100	91
6,0	1,2	8,4	1,2	2,4	0,0	100	83
0,0	0,0	10,0	0,0	2,5	0,0	100	40
6,6	1,3	6,6	0,0	2,6	2,6	100	76
5,0	0,0	5,0	0,0	0,0	0,0	100	20
12,0	1,3	17,5	1,5	4,1	0,6	100	616

70. A különböző korcsoportokba tartozó csoportvezetők százalékos meg

Korcsoportok	Sajátház	Öröklakás	Szövetkezeti lakás	Főbérlet	Társbérlet
25—29	23,1	0,0	0,0	11,5	0,0
30—34	31,0	16,7	11,9	16,5	4,8
35—39	28,2	3,8	5,7	32,0	5,7
40—44	23,2	1,8	3,6	57,1	1,8
45—49	33,3	0,0	7,0	47,4	0,0
50—54	27,6	0,0	6,9	51,8	0,0
55—59	31,0	0,0	0,0	55,3	3,4
Összesen.*	27,6	3,3	5,3	39,1	2,3

* A 20—24 évesekkel és a 60—66 évesekkel együtt.

71. A különböző korcsoportokba tartozó művezetők százalékos megoszlása

Korcsoportok	Sajátház	Öröklakás	Szövetkezeti lakás	Főbérlet	Társbérlet
25—29	15,4	19,2	0,0	7,7	0,0
30—34	19,4	13,9	11,1	30,5	0,0
35—39	24,2	0,0	6,1	45,5	0,0
40—44	17,1	4,9	9,8	51,2	2,4
45—49	25,9	1,9	3,7	53,6	3,7
50—54	29,7	2,7	0,0	59,5	8,1
55—59	43,8	3,1	0,0	43,8	0,0
Összesen.*	24,6	6,3	4,4	43,4	2,2

* A 20—24 évesekkel és a 60—66 évesekkel együtt.

oszlása a budapesti lakáshasználat jogcíme szerint

	Albérlet	Agybérlet	Családtag	Szolgálati lakás	Munkás-szállás	Egyéb	Együtt	Esetszám
	15,4	0,0	42,3	0,0	7,7	0,0	100	26
	4,8	0,0	14,3	0,0	0,0	0,0	100	42
	5,7	0,0	17,0	0,0	1,9	0,0	100	53
	1,8	0,0	10,7	0,0	0,0	0,0	100	56
	0,0	0,0	8,8	0,0	3,5	0,0	100	57
	3,4	0,0	6,9	0,0	3,4	0,0	100	29
	0,0	3,4	6,9	0,0	0,0	0,0	100	29
	3,6	0,3	16,1	0,0	2,3	0,0	100	304

a budapesti lakáshasználat jogcíme szerint

	Albérlet	Agybérlet	Családtag	Szolgálati lakás	Munkás-szállás	Egyéb	Együtt	Esetszám
	11,5	0,0	46,2	0,0	0,0	0,0	100	26
	5,6	0,0	16,7	2,8	0,0	0,0	100	36
	0,0	0,0	24,2	0,0	0,0	0,0	100	33
	2,4	0,0	9,8	2,4	0,0	0,0	100	41
	0,0	0,0	9,3	1,9	0,0	0,0	100	54
	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100	37
	0,0	0,0	9,3	0,0	0,0	0,0	100	32
	0,0	0,0	15,8	1,1	0,0	0,0	100	272

72. A különböző szakmákban dolgozók százalékos megoszlása a budapesti

Jelenlegi foglalkozás	Saját ház	Örök lakás	Szövetkezeti lakás	Főbérlet	Társbérlet
Olvasztár	34,2	1,4	1,4	30,2	0,0
Forrasztár	37,0	10,9	0,0	39,1	0,0
Hengerész	22,9	3,2	3,2	36,7	1,1
Kovács	21,2	1,9	1,9	32,7	1,9
Hegesztő	26,5	3,2	3,8	34,4	1,1
Kemencekezelő	30,5	1,4	4,3	27,6	1,4
Öntő	19,0	1,4	4,1	34,6	0,7
Gépformázó	38,6	3,2	3,2	32,3	6,5
Esztergályos	24,0	2,1	2,1	24,3	1,6
Géplakatos	27,9	2,1	3,9	23,8	1,2
Asztalos	34,6	0,0	0,0	42,4	0,0
Darus	29,4	1,7	2,6	28,0	2,6
Villanyszereiő	24,7	0,0	1,1	23,6	2,2
Marós	23,8	1,2	6,0	29,7	3,6
Köszörűs	28,8	1,0	2,9	34,5	1,0
Szerszámkészítő	20,0	4,0	3,0	24,0	1,0
Fémcsiszoló	35,5	3,2	0,0	35,5	0,0
Beállító lakatos	24,5	1,1	4,3	36,0	4,3
Egyéb	23,4	2,9	3,9	33,5	1,6
Összesen:	25,5	2,3	3,1	30,2	1,5

Lakáshasználat jogcíme szerint

	Albérlet	Agybérlet	Családtag	Szolgálati lakás	Munkás- szállás	Egyéb	Együtt	Esetszám
	12,8	1,4	8,6	2,9	5,7	1,4	100	70
	6,5	0,0	6,5	0,0	0,0	0,0	100	46
	10,6	0,5	8,5	2,7	10,1	0,5	100	188
	13,5	0,0	11,5	0,0	13,5	1,9	100	52
	11,3	0,0	15,6	0,5	3,2	0,0	100	186
	14,5	0,0	14,5	0,0	5,8	0,0	100	69
	12,9	0,7	11,6	1,4	12,9	0,7	100	147
	3,2	0,0	6,5	0,0	6,5	0,0	100	31
	7,9	1,3	31,4	1,6	3,4	0,3	100	379
	7,9	1,1	21,8	0,9	3,3	1,1	100	570
	11,5	0,0	11,5	0,0	0,0	0,0	100	26
	14,2	1,7	13,4	1,3	4,7	0,4	100	232
	6,7	0,0	37,3	1,1	2,2	1,1	100	89
	9,5	1,2	20,2	1,2	2,4	1,2	100	84
	7,7	1,0	19,2	0,0	2,9	1,0	100	104
	5,0	0,0	38,0	1,0	3,0	1,0	100	100
	12,9	0,0	0,0	3,2	6,5	3,2	100	31
	8,5	1,1	14,9	2,1	3,2	0,0	100	94
	6,6	0,3	23,3	1,0	2,9	0,6	100	2081
	10,2	1,0	19,7	1,2	4,7	0,6	100	6480

73. A különböző szakmákban dolgozók százalékos megoszlása a vidéki

Jelenlegi foglalkozás	Saját ház	Örök lakás	Szövetkezeti lakás	Főberlet	Társberlet
Olvasztár	63,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Forrasztár	90,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Hengerész	55,6	6,7	0,0	4,4	0,0
Kovács	50,0	10,0	0,0	0,0	0,0
Hegesztő	40,7	0,0	0,0	7,4	0,0
Kemencekezelő	80,0	0,0	0,0	6,7	0,0
Öntő	67,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Gépformázó	62,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Esztergályos	32,5	2,2	0,0	8,7	0,0
Géplakatos	44,6	1,0	0,0	6,8	0,0
Asztalos	71,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Darus	53,7	0,0	0,0	10,3	2,6
Villanyszerelő	62,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Marós	46,8	0,0	0,0	12,5	0,0
Köszörús	60,0	0,0	0,0	20,0	0,0
Szerszámkészítő	53,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Fémcsiszoló	71,6	0,0	0,0	7,1	7,1
Beállító lakatos	77,4	0,0	0,0	4,5	0,0
Egyéb	50,8	0,0	0,0	8,3	0,3
Összesen:	53,3	1,1	0,2	7,4	0,7

lakáshasználat jogcíme szerint

	Albérlet	Agybérlet	Családtag	Szolgálati lakás	Munkás-szállás	Egyéb	Együtt	Esetszám
	13,6	0,0	22,7	0,0	0,0	0,0	100	22
	0,0	0,0	9,1	0,0	0,0	0,0	100	11
	2,2	0,0	28,9	0,0	2,2	0,0	100	45
	0,0	0,0	30,0	0,0	10,0	0,0	100	10
	7,4	0,0	44,5	0,0	0,0	0,0	100	27
	0,0	0,0	10,0	3,3	0,0	0,0	100	30
	4,7	0,0	25,6	0,0	0,0	2,3	100	43
	0,0	0,0	37,5	0,0	0,0	0,0	100	8
	2,2	0,0	52,2	2,2	0,0	0,0	100	46
	7,8	1,0	38,8	0,0	0,0	0,0	100	103
	14,3	0,0	14,3	0,0	0,0	0,0	100	7
	2,6	0,0	28,2	2,6	0,0	0,0	100	39
	0,0	0,0	37,5	0,0	0,0	0,0	100	8
	6,3	0,0	31,3	0,0	0,0	3,1	100	32
	10,0	0,0	5,0	5,0	0,0	0,0	100	20
	7,7	0,0	38,5	0,0	0,0	0,0	100	13
	7,1	0,0	7,1	0,0	0,0	0,0	100	14
	4,5	0,0	13,6	0,0	0,0	0,0	100	22
	11,1	0,0	28,5	0,7	0,0	0,3	100	288
	8,3	0,2	27,4	0,9	0,1	0,4	100	1340

74. A budapesti lakáshasználat jogcimének százalékos megoszlása a lakás

Budapesti lakáshasználat jogcime	50 Ft-nál kevesebb	51—100 Ft	101—150 Ft	151—200 Ft
Saját ház	13,9	3,6	3,3	6,7
Öröklakás	4,0	1,6	4,0	0,8
Szövetkezeti lakás	1,5	0,5	0,5	3,6
Főbérlet	44,0	28,1	16,8	6,0
Társbérlet	16,7	37,8	21,1	12,2
Albérlet	1,5	1,9	2,6	9,0
Ágybérlet	0,0	1,8	3,5	17,5
Családtag	31,0	19,9	13,4	10,9
Szolgálati lakás	38,0	34,5	20,7	3,4
Munkásszállás	1,6	23,8	57,5	12,3
Egyéb	42,0	15,8	10,5	0,0
Összesen:	25,5	17,2	13,2	7,4

75. A vidéki lakáshasználat jogcimének százalékos megoszlása a lakás havi

Lakáshasználat jogcime, vidéki lakás	50 Ft-nál kevesebb	51—100 Ft	101—150 Ft	151—200 Ft
Saját ház	6,4	8,0	13,1	5,2
Öröklakás	0,0	20,0	20,0	0,0
Szövetkezeti lakás	0,0	0,0	0,0	0,0
Főbérlet	40,0	36,0	12,0	8,0
Társbérlet	25,0	37,5	12,5	0,0
Albérlet	1,0	3,9	1,9	6,8
Ágybérlet	0,0	0,0	0,0	50,0
Családtag	4,7	9,3	34,8	12,8
Szolgálati lakás	28,6	28,5	14,3	0,0
Munkásszállás	0,0	0,0	0,0	0,0
Egyéb	0,0	0,0	25,0	50,0
Összesen:	9,3	11,7	17,2	8,0

havi költségeinek nagyságcsoportjai szerint

201—300 Ft	301—400 Ft	401—500 Ft	501—600 Ft	600 Ft-nál több	Együtt
13,6	25,3	22,7	4,6	6,3	100
4,8	13,7	40,5	12,1	18,5	100
20,9	44,4	18,4	5,1	5,1	100
2,5	0,9	0,4	0,5	0,8	100
2,2	3,3	5,6	0,0	1,1	100
21,3	28,3	29,4	4,4	1,6	100
47,4	8,8	10,5	7,0	3,5	100
9,6	6,6	5,6	1,1	1,9	100
3,4	0,0	0,0	0,0	0,0	100
2,4	0,4	1,6	0,0	0,4	100
21,0	0,0	5,3	5,3	0,0	100
9,2	11,7	10,8	2,3	2,7	100

költségének nagyságcsoportjai szerint

201—300 Ft	301—400 Ft	401—500 Ft	501—600 Ft	600 Ft-nál több	Együtt
18,3	25,5	16,3	2,4	4,8	100
20,0	20,0	20,0	0,0	0,0	100
100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100
2,7	0,0	0,0	0,0	1,3	100
12,5	0,0	0,0	0,0	12,5	100
12,6	33,0	30,1	7,8	2,9	100
0,0	0,0	50,0	0,0	0,0	100
16,9	9,3	9,3	1,2	1,7	100
14,3	0,0	14,3	0,0	0,0	100
0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	100
25,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100
15,1	18,3	14,7	2,5	3,2	100

76. A budapesti lakáshasználat jogcímének százalékos megoszlása a háttér

Kereset (Ft)	Sajátbáz	Üröklakás	Szövetkezeti lakás	Főbérlet	Társbérlet
600—1400	9,3	11,1	8,9	11,2	7,3
1401—1600	14,5	10,1	7,8	12,8	4,2
1601—1800	11,1	9,5	10,8	12,2	11,4
1801—2000	15,0	12,2	10,3	14,1	21,9
2001—2200	14,0	12,2	16,3	14,8	19,8
2201—2400	12,1	8,0	13,4	11,8	18,8
2401—2600	11,0	17,5	13,8	9,7	6,3
2601—2800	7,3	10,1	9,8	5,8	4,1
2801—3000	3,6	6,0	4,4	4,7	4,2
3000 felett	2,1	3,4	4,5	2,9	2,0
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

79. A különböző munkakörökben dolgozó albérlők százalékos megoszlása aszerint, hogy hányadmagukkal laknak egy szobában

Alkalmazás minősége	1	2	3—4	5—6	7—8	9—10	10-nél több	Együtt	Esel-szám
	személy								
Szakmunkás	9,2	25,3	31,4	29,3	0,7	0,3	3,8	100	293
Betanított munkás	7,5	31,8	29,4	20,4	3,3	2,3	5,3	100	398
Segédmunkás	10,4	31,2	23,6	18,1	1,4	2,8	12,5	100	144
Hivatalsegéd, küldönc, portás	0,0	33,3	33,3	16,7	0,0	16,7	0,0	100	6
Takarító	14,3	14,3	42,9	21,4	7,1	0,0	0,0	100	14
Csoportvezető	11,1	22,2	33,3	27,8	0,0	0,0	5,6	100	18
Üzemtechnikus	0,0	60,0	0,0	40,0	0,0	0,0	0,0	100	5
Művezető	33,3	33,3	33,4	0,0	0,0	0,0	0,0	100	6
Egyéb	10,5	23,7	23,7	36,9	2,6	0,0	2,6	100	38
Összesen:	8,9	29,1	29,1	23,6	2,1	1,6	5,6	100	922

kereset nagyságcsoportjai szerint

Albérlet	Agybérlet	Családi tag	Szolgálati lakás	Munkás-szállás	Egyéb	Együtt	Életszám
13,1	15,1	14,5	12,3	11,8	22,5	11,5	772
15,5	19,4	13,9	8,2	12,9	7,5	13,3	893
15,2	21,5	14,3	11,0	19,5	25,0	13,2	864
19,9	18,2	19,1	12,3	24,5	22,5	16,6	1093
18,9	15,2	15,4	24,7	13,9	12,5	15,4	1012
8,7	7,6	9,5	8,2	7,7	5,0	10,9	727
4,0	3,0	6,7	16,4	7,8	2,5	9,0	600
2,0	0,0	3,5	1,4	1,3	0,0	5,2	347
1,9	0,0	1,7	4,1	0,6	2,5	3,4	222
0,8	0,0	1,4	1,4	0,0	0,0	1,5	139
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	6669

80. Az albérlők és az összes megkérdezettek megoszlása életkori csoportok szerint

Korcsoportok	Összes megkérdezett		Albérlek	
	Száma	Százaléka	Száma	Százaléka
14—19	372	4,7	88	9,5
20—24	891	11,4	239	26,0
25—29	1104	14,1	240	26,0
30—34	1073	13,8	136	14,8
35—39	1062	13,6	75	8,1
40—44	1050	13,5	51	5,5
45—49	1022	13,1	44	4,8
50—54	529	6,8	20	2,2
55—59	597	7,7	24	2,6
60—66	102	1,3	5	0,5
Összesen:	7802	100,0	922	100,0

77. A különböző munkakörökben dolgozók százalékos megoszlása a budapesti laksűrűség szerint

Alkalmazás minősége	0,1—1,4	1,5—2,4	2,5—3,4	3,5—4,4	4,5—5,4	5,5-től	Együtt
Szakmunkás	8,6	43,4	30,5	11,7	3,8	2,0	100
Betanított munkás	8,8	39,7	28,9	14,4	4,9	3,3	100
Segédmunkás	7,3	38,8	28,9	12,7	6,9	5,4	100
Hivatalsegéd, küldönc, portás	13,7	35,3	27,5	13,7	5,9	3,9	100
Takarító	13,2	34,2	23,7	19,7	2,6	6,6	100
Csoportvezető	9,7	43,2	27,7	14,9	2,1	2,4	100
Üzemtechnikus	11,1	51,9	22,2	6,2	7,4	1,2	100
Művezető	14,9	49,4	21,6	10,4	3,3	0,4	100
Egyéb	14,6	45,1	27,2	7,4	4,2	1,5	100

78. A különböző munkakörökben dolgozók százalékos megoszlása vidéki laksűrűség szerint

Alkalmazás minősége	0,1—1,4	1,5—2,4	2,5—3,4	3,5—4,4	4,5—5,4	5,5-től	Együtt	Esetszám
Szakmunkás	9,5	45,7	28,5	10,1	3,4	2,8	100	326
Betanított munkás	9,1	39,1	30,4	12,4	5,1	3,9	100	493
Segédmunkás	13,7	40,7	18,1	13,7	9,9	3,9	100	204

81. A különböző munkakörökben dolgozók százalékos megoszlása iskolai végzettségük szerint

Alkalmazás minősége	8 általánosnál kevesebb	8 általános vagy 4 polgári	Technikum	Gimnázium	Felsőfokú technikum	Egyetem	Együtt	Esetszám
Szakmunkás	25,9	65,7	3,4	4,8	0,0	0,2	100	2498
Betanított munkás	50,4	44,2	1,8	3,2	0,1	0,3	100	2724
Segédmunkás	62,0	34,8	0,6	2,2	0,1	0,3	100	871
Hivatalsegéd	49,4	47,8	1,4	1,4	0,0	0,0	100	69
Takarító	72,6	26,5	0,0	0,9	0,0	0,0	100	113
Csoportvezető	28,1	52,8	15,1	2,8	0,3	0,9	100	352
Technikus	0,0	4,2	85,4	6,3	3,1	1,0	100	96
Művezető	7,1	37,1	45,2	6,5	2,7	1,4	100	294
Egyéb	12,4	43,4	24,6	13,8	0,8	5,0	100	484
Összesen:	38,0	49,5	7,1	4,4	0,3	0,7	100	7501

82. A különböző szakmákban dolgozók százalékos megoszlása iskolai

Foglalkozás	Iskolai végzettség	8 általánosnál kevesebb	8 általános vagy 4 polgári	Technikum
Főolvasztár		35,3	47,1	17,6
Olvasztár		54,6	40,7	4,7
Forrasztár		61,9	34,5	0,0
Hengerész		48,2	48,5	0,5
Kovács		38,9	55,5	5,6
Hegesztő		39,6	56,1	1,9
Kemencekezelő		57,8	35,6	3,3
Öntő		39,7	54,5	5,2
Gépformázó		50,1	44,7	0,0
Fesztergályos		13,5	77,4	3,6
Géplakatos		23,8	68,4	4,2
Asztalos		41,2	55,9	0,0
Darus		53,2	44,0	0,4
Villanyszerelő		10,8	78,4	5,4
Marós		27,4	67,3	0,9
Köszörűs		21,7	71,7	3,3
Szerszámkészítő		12,6	72,1	7,2
Fémcsiszoló		46,5	51,2	2,3
Beállító lakatos		33,6	64,6	0,9
Betanított gépmunkás		52,7	43,8	1,0
Segédmunkás		61,1	36,2	0,7
Egyéb		25,4	45,7	18,1
Összesen:		37,4	50,2	7,1

végzettségük szerint

Gimnázium	Felsőfokú technikum	Egyetem	Együtt	Esetszám
0,0	0,0	0,0	100	17
0,0	0,0	0,0	100	86
1,8	0,0	1,8	100	55
2,8	0,0	0,0	100	218
0,0	0,0	0,0	100	54
1,9	0,0	0,5	100	207
1,1	0,0	2,2	100	90
0,6	0,0	0,0	100	174
2,6	0,0	2,6	100	38
4,8	0,0	0,7	100	415
3,3	0,0	0,3	100	643
2,9	0,0	0,0	100	34
2,4	0,0	0,0	100	254
4,3	1,1	0,0	100	93
4,4	0,0	0,0	100	113
3,3	0,0	0,0	100	120
8,1	0,0	0,0	100	111
0,0	0,0	0,0	100	43
0,9	0,0	0,0	100	116
2,2	0,1	0,2	100	1361
1,8	0,1	0,1	100	905
8,6	0,7	1,5	100	2315
4,4	0,3	0,6	100	7460

83. A különböző életkori csoportok százalékos megoszlása iskolai végzettség szerint

Életkor \ Iskolai végzettség	8 általánosnál kevesebb	8 általános vagy 4 polgári	Technikum
14—19	13,1	71,9	15,0
20—24	13,0	66,0	10,2
25—29	19,2	63,7	8,8
30—34	33,4	52,5	9,6
35—39	39,1	49,5	7,4
40—44	45,2	45,8	6,1
45—49	55,4	36,9	4,2
50—54	58,4	37,0	2,5
55—59	66,6	26,8	3,2
60 és idősebb	71,5	20,2	3,7
Összesen:	38,0	49,8	7,0

84. A különböző társadalmi rétegekből származók százalékos megoszlása iskolai végzettség szerint

Apja foglalkozása \ Iskolai végzettség	8 általánosnál kevesebb	8 általános vagy 4 polgári	Technikum
Mezőgazdasági fizikai munkás	49,4	44,2	3,9
Segédmunkás	37,8	52,1	5,9
Betanított munkás	37,9	59,0	8,0
Szaktmunkás	24,5	59,1	9,2
Hivatalsegéd	31,3	56,3	7,8
Kereskedelmi dolgozó	20,0	57,2	11,4
Vendéglátóipari dolgozó	22,0	63,3	4,9
Szakalkalmazott	25,0	50,0	12,5
Művezető, technikus	4,9	57,5	27,0
Irodai alkalmazott	8,6	43,0	28,1
Mérnök	0,0	33,3	22,2
Egyéb értelmiségi	4,3	25,5	25,5
Gazdasági vezető	5,1	54,4	19,0
Függetlenített politikai vezető	14,3	57,1	14,3
Fegyveres testület tagja	8,3	73,4	5,0
Kisiparos, kiskereskedő	31,4	59,0	5,3
Eltartott	55,4	38,5	4,6
Egyéb	28,9	49,8	14,8
Összesen:	33,4	52,5	8,1

ségük szerint

Gimnázium	Felsőfokú technikum	Egyetem, főiskola	Együtt	Esetszám
0,0	0,0	0,0	100	366
10,0	0,2	0,6	100	876
6,9	0,3	1,1	100	1086
3,3	0,6	0,6	100	1056
3,1	0,1	0,8	100	1042
1,9	0,3	0,7	100	1040
2,8	0,3	0,4	100	995
1,5	0,2	0,4	100	521
2,7	0,2	0,5	100	586
4,6	0,0	0,0	100	109
4,3	0,3	0,6	100	7677

iskolai végzettségük szerint

Gimnázium	Felsőfokú technikum	Egyetem, főiskola	Együtt	Esetszám
2,0	0,1	0,4	100	1803
3,5	0,3	0,4	100	768
4,4	0,0	0,7	100	594
6,3	0,4	0,5	100	1645
3,6	0,0	1,0	100	192
11,4	0,0	0,0	100	35
9,8	0,0	0,0	100	41
12,5	0,0	0,0	100	8
9,0	1,6	0,0	100	122
16,4	1,6	2,3	100	128
27,8	0,0	16,7	100	18
29,8	4,3	10,6	100	47
19,0	0,0	2,5	100	79
14,3	0,0	0,0	100	7
10,0	0,0	3,3	100	60
2,9	0,0	1,4	100	207
1,5	0,0	0,0	100	65
5,8	0,0	0,7	100	277
5,0	0,3	0,7	100	6099

85. A különböző iskolai végzettségűek százalékos megoszlása apjuk foglalkozása szerint

Iskolai végzettség Apja foglalkozása	8 általánosnál kevesebb	8 általános vagy 4 polgari	Technikum	Gimnázium	Felsőfokú technikum	Egyetem, főiskola	Fegyűtt	Esetszám
Mezőgazdasági fizikai munkás	43,7	24,9	14,5	11,9	11,8	15,6	29,6	1803
Segédmunkás	14,2	12,5	9,1	8,9	11,8	6,7	12,6	768
Betanított munkás	8,2	11,0	9,7	8,6	0,0	8,9	9,8	597
Szaktmunkás	19,8	30,4	30,8	34,2	41,0	20,0	27,0	1645
Hivatalsegéd	2,9	3,4	3,0	2,3	0,0	4,4	3,1	192
Kereskedelmi dolgozó	0,3	0,6	0,8	1,3	0,0	0,0	0,6	35
Vendéglátóipari dolgozó	0,4	0,8	0,4	1,3	0,0	0,0	0,7	41
Szakalkalmazott	0,1	0,1	0,2	0,3	0,0	0,0	0,1	8
Művezető, technikus	0,3	2,2	6,7	3,6	11,8	0,0	2,0	122
Irodai alkalmazott	0,5	1,7	7,3	6,9	11,8	6,7	2,1	128
Mérnök	0,0	0,2	0,8	1,6	0,0	6,7	0,3	18
Egyéb értelmiségi	0,1	0,4	2,4	4,6	11,8	11,1	0,8	47
Gazdasági vezető	0,2	1,3	3,0	4,9	0,0	4,4	1,3	79
Függetlenített politikai vezető	0,0	0,1	0,2	0,3	0,0	0,0	0,1	7
Fegyveres testület tagja	0,2	1,4	0,6	2,0	0,0	4,4	1,0	60
Kisiparos, kiskereskedő	3,2	3,8	2,2	2,0	0,0	6,7	3,4	207
Egyéb	5,9	5,2	8,3	5,3	0,0	4,4	5,5	342
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	6099

86. A különböző társadalmi rétegekből származó nők százalékos megoszlása iskolai végzettségük szerint

Iskolai végzettség Apja foglalkozása	8 általánosnál kevesebb	8 általános vagy 4 polgári	Technikum	Gimnázium	Felsőfokú technikum	Fizetem. főiskola	Együtt	Esetszám
Mezőgazdasági fizikai munkás	58,4	39,1	0,9	1,6	0,0	0,0	100	432
Segédmunkás	17,0	48,3	0,6	3,5	0,6	0,0	100	172
Betanított munkás	27,1	61,1	5,9	4,7	0,0	1,2	100	170
Szakmunkás	28,3	59,2	4,4	7,7	0,2	0,2	100	413
Hivatalsegéd	42,0	54,0	2,0	0,0	0,0	2,0	100	50
Kereskedelmi dolgozó	20,0	30,0	30,0	20,0	0,0	0,0	100	10
Vendéglátóipari dolgozó	40,0	50,0	0,0	10,0	0,0	0,0	100	10
Szakalkalmazott	20,0	60,0	0,0	20,0	0,0	0,0	100	5
Művezető, technikus	6,9	65,5	13,8	13,8	0,0	0,0	100	29
Irodai alkalmazott	8,8	44,1	11,8	32,4	2,9	0,0	100	34
Mérnök	0,0	0,0	16,7	50,0	0,0	33,0	100	6
Egyéb értelmiségi	5,6	11,1	22,2	44,4	5,6	11,1	100	18
Gazdasági vezető	8,0	44,0	8,0	36,0	0,0	4,0	100	25
Függetlenített politikai vezető	0,0	50,0	0,0	50,0	0,0	0,0	100	2
Fegyveres testület tagja	0,0	61,5	7,7	30,8	0,0	0,0	100	13
Kisiparos, kiskereskedő	37,7	57,4	4,9	0,0	0,0	0,0	100	61
Eltartott	66,7	33,3	0,0	0,0	0,0	0,0	100	18
Egyéb	39,7	42,9	11,1	6,3	0,0	0,0	100	63
Összesen:	38,7	49,7	4,1	6,6	0,3	0,6	100	1531

87. A különböző iskolai végzettségű nők százalékos megoszlása apjuk foglalkozása szerint

Iskolai végzettség Apja foglalkozása	Iskolai végzettség		Technikum	Gimnázium	Felsőfokú technikum	Egyetem-főiskola	Együtt	Esetszám
	8 általánosnál kevesebb	8 általános vagy 4 polgári						
Mezőgazdasági fizikai munkás	42,6	22,2	6,3	6,9	0,0	0,0	28,2	432
Segédmunkás	13,7	10,9	1,6	5,9	25,0	0,0	11,2	172
Betanított munkás	7,8	13,6	15,9	7,9	0,0	22,2	11,1	170
Szaktmunkás	19,8	32,0	28,6	31,7	25,0	11,1	27,0	413
Hivatalsegéd	3,5	3,5	1,6	0,0	0,0	11,1	3,3	50
Kereskedelmi dolgozó	0,3	0,4	4,8	2,0	0,0	0,0	0,7	10
Vendéglátóipari dolgozó	0,7	0,7	0,0	1,0	0,0	0,0	0,7	10
Szakkalmazott	0,2	0,4	0,0	1,0	0,0	0,0	0,9	5
Művezető	0,3	2,5	6,3	4,0	0,0	0,0	1,9	29
Irodai alkalmazott	0,5	2,0	6,3	10,9	25,0	0,0	2,2	34
Mérnök	0,0	0,0	1,6	3,0	0,0	22,2	0,4	6
Egyéb értelmiségi	0,2	0,3	6,3	7,9	25,0	22,3	1,2	18
Gazdasági vezető	0,3	1,4	3,2	8,9	0,0	11,1	1,6	25
Függetlenített politikai vezető	0,0	0,1	0,0	1,0	0,0	0,0	0,1	2
Fegyveres testület tagja	0,0	1,0	1,6	4,0	0,0	0,0	0,8	13
Kisiparos, kiskereskedő	3,9	4,6	4,8	0,0	0,0	0,0	4,0	61
Összesen:*	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	1531

* Az elhírtott és egyéb is beletartozik.

88. A különböző életpályákon indulók százalékos megoszlása iskolai végzettségük szerint

Iskolai végzettség								Esetszám
	8 általánosnál kevesebb	8 általános vagy 1 posztári	Technikum	Gimnázium	Felsőfokú technikum	Fogyatékos főiskola	Együtt	
Első kereső foglalkozás								
Mezőgazdasági fizikai munkás	67,2	30,5	1,6	0,3	0,1	0,3	100	1143
Segédmunkás	46,9	43,4	5,5	3,5	0,1	0,6	100	1794
Betanított munkás	37,0	50,0	7,2	4,9	0,4	0,5	100	779
Szakmunkás	18,3	64,6	11,3	5,3	0,1	0,4	100	1564
Hivatalsegéd	29,5	62,5	5,1	2,6	0,0	0,3	100	613
Kereskedelmi dolgozó	21,5	65,8	6,3	5,1	1,3	0,0	100	79
Vendéglátóipari dolgozó	38,5	57,7	0,0	3,8	0,0	0,0	100	52
Szakalkalmazott	9,0	32,8	7,5	47,7	1,5	1,5	100	67
Irodai alkalmazott	3,2	41,1	23,7	29,5	1,9	0,6	100	156
Kisiparos, kiskereskedő	63,0	30,6	1,6	3,2	0,0	1,6	100	62
Összesen:*	38,8	48,4	7,3	4,6	0,3	0,6	100	6521

* Egyéb pályakezdőkkel együtt.

89. A parasztként indulók csoportjainak százalékos megoszlása iskolai végzettség szerint

Életkor	Iskolai végzettség							Együtt	Esetszám
	8 általánosnál kevesebb	8 általános vagy 4 polgári	Technikum	Gimnázium	Felsőfokú technikum	Egyetem, főiskola			
14—19	16,7	83,3	0,0	0,0	0,0	0,0	100	18	
20—24	20,5	79,5	0,0	0,0	0,0	0,0	100	39	
25—29	41,7	56,3	1,0	1,0	0,0	0,0	100	103	
30—34	61,3	36,3	1,6	0,8	0,0	0,0	100	124	
35—39	64,1	33,1	2,1	0,0	0,0	0,7	100	145	
40—44	62,2	34,8	2,0	0,0	0,5	0,5	100	198	
45—49	70,1	20,0	0,9	0,5	0,0	0,5	100	215	
50—54	78,5	15,9	4,7	0,0	0,0	0,9	100	107	
55—59	90,4	8,9	0,7	0,0	0,0	0,0	100	135	
60 és idősebb	95,8	4,2	0,0	0,0	0,0	0,0	100	24	
Összesen:	67,0	30,6	1,6	0,3	0,1	0,4	100	1108	

90. A munkásként indulók életkori csoportjainak százalékos megoszlása iskolai végzettségük szerint

Életkor	Iskolai végzettség							Együtt	Esetszám
	8 általánosnál kevesebb	8 általános vagy + polgari	Technikum	Gimnázium	Felsőfokú technikum	Egyetem, főiskola			
14—19	14,0	71,6	8,6	5,8	0,0	0,0	100	243	
20—24	13,5	66,8	9,0	10,3	0,2	0,2	100	643	
25—29	16,0	66,5	9,3	7,3	0,3	0,6	100	771	
30—34	29,0	55,6	10,4	4,1	0,3	0,6	100	690	
35—39	37,1	50,0	7,9	4,0	0,2	0,8	100	655	
40—44	40,2	49,7	7,0	2,0	0,3	0,8	100	597	
45—49	48,8	42,4	5,9	2,5	0,2	0,2	100	561	
50—54	51,6	45,5	1,3	1,6	0,0	0,0	100	304	
55—59	59,0	33,8	4,1	2,2	0,0	0,9	100	320	
60 és idősebb	59,3	28,8	5,1	6,8	0,0	0,0	100	59	
<i>Összesen:</i>	<i>32,7</i>	<i>54,2</i>	<i>7,6</i>	<i>4,8</i>	<i>0,2</i>	<i>0,5</i>	<i>100</i>	<i>4893</i>	

91. A különböző munkakörökben dolgozók százalékos megoszlása házastársuk iskolai végzettsége szerint

Alkalmazás minősége	Iskolai végzettség							Esetszám
	8 általánosnál kevesebb	8 általános vagy 4 polgari	Technikum	Gimnázium	Felsőfokú technikum	Egyetem, főiskola	Együtt	
Szakmunkás	29,0	57,9	6,1	5,7	0,6	0,7	100	1921
Betanított munkás	42,8	49,4	3,8	3,0	0,1	0,9	100	2036
Segédmunkás	52,7	40,4	3,5	2,8	0,3	0,3	100	598
Hivatalsegéd, őr	52,5	37,5	5,0	2,5	2,5	0,0	100	40
Takarító	59,5	39,3	1,2	0,0	0,0	0,0	100	84
Csoportvezető	34,0	53,7	5,1	6,1	0,3	1,3	100	312
Üzemtechnikus	5,2	44,1	26,0	24,7	0,0	0,0	100	77
Művezető	17,0	59,6	11,9	8,9	0,4	2,2	100	270
Egyéb	15,7	46,0	18,4	11,3	0,9	7,7	100	337
Összesen:	35,7	51,5	6,1	5,1	0,4	1,2	100	5675

92. A különböző iskolai végzettségűek százalékos megoszlása háziársuk munkaköre szerint

Munkakör \ Iskolai végzettség	8 általánosnál kevesebb	8 általános vagy 4 polgári	Technikum	Gimnázium	Felsőfokú technikum	Egyetem, főiskola	Együtt	Esetszám
Szaktanácsos	27,6	38,2	33,5	37,9	50,2	18,6	33,9	1921
Betanított munkás	43,4	34,3	22,3	21,2	13,6	27,1	35,8	2036
Segédmunkás	15,6	8,2	6,0	5,9	9,1	2,9	10,5	598
Hivatalsegéd	1,0	0,5	0,6	0,3	4,5	0,0	0,7	40
Takarító	2,5	1,1	0,3	0,0	0,0	0,0	1,5	84
Csoportvezető	5,2	5,7	4,6	6,6	4,5	5,7	5,5	312
Üzemtechnikus	0,2	1,2	5,7	6,6	0,0	0,0	1,4	77
Művezető	2,3	5,5	9,2	8,3	4,5	8,6	4,8	270
Egyéb	2,2	5,3	17,8	13,2	13,6	37,1	5,9	337
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	5675

93. A különböző munkakörökben dolgozó nők százalékos megoszlása házastársuk iskolai végzettsége szerint

Munkakör	Iskolai végzettség							Esetszám
	8 általánosnál kevesebb	8 általános vagy 4 polgári	Technikum	Gimnázium	Felsőfokú technikum	Egyetem-, főiskola	Együtt	
Szakmunkás	25,0	58,9	8,1	3,2	2,4	2,4	100	124
Belanított munkás	33,9	54,1	6,6	3,2	0,4	1,8	100	791
Segédmunkás	44,0	42,9	7,5	4,2	0,5	0,9	100	212
Hivatalsegéd	42,1	42,1	10,5	0,0	5,3	0,0	100	19
Takarító	59,0	39,8	1,2	0,0	0,0	0,0	100	83
Csoportvezető	50,0	40,0	10,0	0,0	0,0	0,0	100	10
Üzemtechnikus	0,0	60,0	20,0	20,0	0,0	0,0	100	5
Művezető	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100	1
Egyéb	11,0	47,4	21,4	6,9	1,7	11,6	100	173
<i>(Összesen:</i>	<i>33,2</i>	<i>51,0</i>	<i>8,5</i>	<i>3,6</i>	<i>0,8</i>	<i>2,8</i>	<i>100</i>	<i>1418</i>

94. A különböző iskolai végzettségű nők százalékos megoszlása házastársuk munkaköre szerint

Munkakör	Iskolai végzettség							
	8 általánosnál kevesebb	8 általános vagy 4 jogfari	Technikum	Gimnázium	Felsőfokú technikum	Egyetem, főiskola	Együtt	Esetszám
Szakmunkás	6,6	10,1	8,3	7,8	27,3	7,7	8,7	124
Betanított munkás	56,5	59,2	43,5	49,1	27,2	35,9	55,7	791
Segédmunkás	19,7	12,6	13,3	17,6	9,1	5,1	15,0	212
Hivatalsegéd	1,7	1,1	1,7	0,0	9,1	0,0	1,3	19
Takarító	10,4	4,6	0,8	0,0	0,0	0,0	5,9	83
Csoportvezető	1,1	0,6	0,8	0,0	0,0	0,0	0,7	10
Üzemtechnikus	0,0	0,4	0,8	2,0	0,0	0,0	0,4	5
Művezető	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	1
Egyéb	4,0	11,3	30,8	23,5	27,3	51,3	12,2	173
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	1418

95. A különböző iskolai végzettségűek szülőkos megoszlása házastársuk iskolai végzettsége szerint

Legmagasabb iskolai végzettség	Legmagasabb iskolai végzettség	1 általánosnál kevesebb	2 általános	Technikum	Gimnázium	Felsőfokú technikum	Egyetem, főiskola	Együtt	Esetszám
1 általánosnál kevesebb		60,6	35,1	2,3	1,2	0,1	0,7	100	2352
2 általános		20,9	65,7	6,3	5,6	0,5	1,0	100	2833
Technikum		8,5	54,1	19,3	13,9	0,3	3,9	100	388
Gimnázium		8,8	47,1	16,7	20,9	1,4	5,1	100	215
Felsőfokú technikum		12,5	31,4	37,5	12,5	0,0	6,3	100	16
Egyetem, főiskola		11,7	33,3	23,5	11,8	0,0	14,7	100	34
Összesen:		35,6	51,6	6,1	5,0	0,4	1,3	100	5838

96. A különböző munkakörökben dolgozók százalékos megoszlása könyveiknek száma szerint

Munkakör	Könyvek száma									
	Nincs könyve	0-10	11-30	31-50	51-100	101-300	301-500	501-1000	1000-	Összesen
Szakmunkás	20,4	3,4	17,5	17,2	16,6	20,7	3,3	0,7	0,2	100
Betanított munkás	37,1	5,1	17,8	13,2	12,1	12,0	1,5	0,9	0,3	100
Segédmunkás	47,3	5,5	18,4	10,3	9,3	7,8	1,0	0,3	0,1	100
Hivatalsegéd	36,6	7,0	18,3	12,7	11,3	11,3	0,0	2,8	0,0	100
Takarító	57,3	9,6	13,9	12,2	4,4	1,7	0,9	0,0	0,0	100
Csoportvezető	17,4	3,7	19,0	14,0	17,3	21,3	5,0	2,3	0,0	100
Üzemtechnikus	5,3	1,1	11,0	14,3	18,0	40,0	9,3	1,0	0,0	100
Művezető	6,1	0,0	10,2	18,7	19,5	34,0	7,8	3,7	0,0	100
Egyéb	10,6	1,6	12,4	12,9	18,4	34,3	5,7	3,9	0,2	100

97. A különböző iskolai végzettségűek százalékos megoszlása könyveik száma szerint

Iskolai végzettség	Könyvek száma									
	Nincs könyve	0-10	11-30	31-50	51-100	101-300	301-500	501-1000	1000-nél több	Összesen
8 általánosnál kevesebb	43,1	6,1	19,0	12,4	10,1	8,0	0,7	0,5	0,1	100
8 általános vagy polgári	17,7	3,8	18,8	17,5	16,8	21,0	3,2	1,0	0,2	100
Technikum	3,9	1,3	9,5	15,0	20,4	36,9	8,1	4,5	0,4	100
Gimnázium	6,9	0,9	8,2	14,6	19,5	38,3	7,3	4,0	0,3	100
Felsőfokú technikum	0,0	5,0	5,0	5,0	25,0	35,0	5,0	15,0	5,0	100
Egyetem, főiskola	0,0	8,2	4,1	8,2	20,7	35,3	14,3	8,2	1,0	100

98. A különböző szakmákban dolgozók százalékos megoszlása oklevelük száma szerint

Oklevelük száma Jelenlegi foglalkozása	Egy van	Kettő van	Több van	Együtt	Esetszám
Főolvasztár	60,0	40,0	0,0	100	10
Olvasztár	72,7	21,8	5,5	100	55
Forrasztár	65,6	31,0	3,4	100	29
Hengerész	76,9	20,9	2,2	100	139
Kovács	94,1	2,0	3,9	100	51
Hegesztő	67,7	26,0	6,3	100	191
Kemencekezelő	76,3	18,4	5,3	100	38
Öntő	92,6	6,7	0,7	100	134
Gépformázó	100,0	0,0	0,0	100	7
Esztergályos	89,3	9,9	0,8	100	395
Géplakatos	83,2	14,0	2,8	100	642
Asztalos	81,2	18,8	0,0	100	32
Darus	75,7	17,5	6,8	100	103
Villanyszerelő	90,0	8,9	1,1	100	90
Marós	83,8	15,2	1,0	100	99
Köszörűs	72,0	26,7	1,3	100	75
Szerszámkészítő	86,9	13,1	0,0	100	107
Fémcsiszoló	67,9	32,1	0,0	100	28
Beállító lakatos	77,3	22,2	0,0	100	39
Betanított gépmunkás	88,2	10,2	1,6	100	244
Segédmunkás	89,5	8,6	1,9	100	162
Egyéb	79,4	17,4	3,2	100	1279
Összesen:	81,8	15,6	2,6	100	4009

99. A különböző szakmákban dolgozók százalékos megoszlása az első oklevél megszerzési módja szerint

Jelenlegi foglalkozás	Első oklevél					
	Ipari tanuló	Atképzés tanfolyam	Erettségi utáni szakmunkás-képző tanfolyam	Egyéb	Együtt	Esetszám
Főolvasztár	10,0	50,0	10,0	30,0	100	10
Olvasztár	41,2	41,2	9,8	7,8	100	51
Forrasztár	25,0	46,4	25,0	3,6	100	28
Hengerész	52,6	31,3	11,5	4,6	100	131
Kovács	80,9	14,9	2,1	2,1	100	47
Hegesztő	31,4	52,4	11,9	4,3	100	185
Kemencekezelő	40,7	43,2	0,0	8,1	100	37
Öntő	76,5	16,5	3,9	3,1	100	127
Gépformázó	85,7	14,3	0,0	0,0	100	7
Esztergályos	79,6	16,1	1,5	2,8	100	391
Géplakatos	85,2	9,9	2,2	2,7	100	626
Asztalos	96,7	0,0	0,0	3,3	100	30
Darus	34,4	43,7	15,6	6,3	100	96
Villanyszerelő	73,8	14,8	9,1	2,3	100	88
Marós	65,7	33,3	1,0	0,0	100	99
Köszörűs	68,5	21,9	4,1	5,5	100	73
Szerszámkészítő	91,4	4,8	1,9	1,9	100	104
Fémcsiszoló	32,0	68,0	0,0	0,0	100	25
Beállító lakatos	70,0	24,0	5,0	1,0	100	100
Betanitott gépmunkás	53,4	32,2	7,4	7,0	100	230
Segédmunkás	73,4	14,5	6,3	5,7	100	159
Egyéb	65,1	16,3	10,1	8,5	100	1230
Összesen:	67,5	20,5	6,7	5,3	100	3874

100. A különböző szakmákban dolgozók százalékos megoszlása második oklevelük megszerzésének módja szerint

Masodik oklevel Jelenlegi foglalkozása	Ipari tanuló	Átkepzős tanfolyam	Erettségi utáni szakmunkás-képző tanfolyam	Egyéb	Együtt	Esetszám
Főolvasztár	0,0	66,7	33,3	0,0	100	3
Olvasztár	20,0	50,0	10,0	20,0	100	10
Forrasztár	0,0	40,0	60,0	0,0	100	5
Hengerész	22,7	54,6	9,1	13,6	100	22
Kovács	33,3	66,7	0,0	0,0	100	3
Hegesztő	25,0	59,1	6,8	9,1	100	44
Kemencekezelő	28,6	57,1	0,0	14,3	100	7
Öntő	0,0	87,5	0,0	12,5	100	8
Gépformázó	0,0	0,0	0,0	0,0	100	0
Esztergályos	30,6	41,6	11,1	16,7	100	36
Géplakatos	39,5	32,9	9,2	18,4	100	76
Asztalos	25,0	75,0	0,0	0,0	100	4
Darus	14,3	35,7	42,9	7,1	100	14
Villanyszerelő	0,0	83,3	0,0	16,7	100	6
Marós	22,2	66,7	11,1	0,0	100	9
Köszörűs	14,3	57,1	14,3	14,3	100	14
Szerszámkészítő	50,0	37,5	12,5	0,0	100	8
Fémcsiszoló	0,0	100,0	0,0	0,0	100	4
Beállító lakatos	6,3	68,6	6,3	18,8	100	16
Betanított gépmunkás	23,5	29,4	29,4	17,7	100	17
Segédmunkás	23,1	30,8	38,4	7,7	100	13
Egyéb	23,2	36,4	18,7	21,7	100	203
Összesen:	24,5	43,7	15,3	16,5	100	522

101. A különböző szakmai oklevelet szerzettek százalékos megoszlása jelentégt munkakörök szerint

Szakma	Alkalmazás minősége		Szakmunkás	Betanított munkás	Segéd-munkás	Hivatal-segéd	Takarító	Csoport-vezető	Üzem-technikus	Művezető	Egyéb	Együtt	Esetszám
Olvastár			68,0	21,3	4,3	0,0	0,0	5,3	1,1	0,0	0,0	100	94
Öntő			63,7	12,9	4,1	0,0	0,0	4,7	5,3	2,3	7,0	100	171
Hengerész			56,5	26,4	1,8	0,0	0,0	6,7	8,0	0,0	0,6	100	163
Kovács			56,5	12,9	0,8	0,0	0,0	15,3	6,5	2,4	5,6	100	124
Kazánkovács			0,0	66,7	0,0	0,0	0,0	33,3	0,0	0,0	0,0	100	3
Szerszámkészítő			75,5	0,0	0,0	0,0	0,0	5,8	9,4	5,0	4,3	100	139
Idomszerész			72,7	9,1	0,0	0,0	0,0	0,0	9,1	9,1	0,0	100	11
Lakatos			76,4	3,7	0,8	0,1	0,0	7,3	7,5	1,7	2,5	100	975
Gépjárműszerelő			54,9	15,7	0,0	2,0	0,0	11,8	7,8	0,0	7,8	100	51
Motorszerelő			68,4	12,2	2,4	0,0	0,0	7,3	7,3	0,0	2,4	100	41
Fémcsatlóalkotó			75,7	5,3	1,8	0,2	0,0	4,4	6,2	1,6	4,8	100	546
Maros			78,4	15,1	0,9	0,0	0,0	2,8	0,9	0,0	1,9	100	106
Gyalus			59,3	25,9	3,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	11,1	100	27
Véső			100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100	6
Köszörűs			63,5	22,2	1,6	0,0	0,0	0,0	4,8	1,6	6,3	100	63
Képes			0,0	50,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50,0	100	2
Fémcsiszoló			68,7	3,1	9,4	0,0	0,0	9,4	6,3	3,1	0,0	100	32
Fűrész			71,4	28,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100	7
Hegetszáló			74,2	16,3	1,5	0,0	0,0	4,0	2,5	0,5	1,0	100	202
Egyéb			40,9	28,0	9,2	1,0	0,2	6,8	4,8	1,5	7,6	100	1157
Összesen:			62,6	14,8	3,8	0,4	0,1	6,4	5,7	1,6	4,6	100	3920

102. A különböző munkakörben dolgozók százalékos megoszlása az anyagi ellátottság foka szerint

Megnevezés	Szak- munkás	Detanított munkás	Segéd- munkás	Hivatal- segéd	Takarító	Csoport- vezető	Üzem- technikus	Művezető	Egyéb	Összesen
Ház	28,5	32,3	32,1	26,8	27,8	32,1	15,5	26,9	22,5	29,8
Óröklakás	2,8	2,6	1,4	2,8	0,9	5,0	5,2	8,2	4,9	3,0
Rádió	76,5	75,6	70,8	63,3	69,6	69,3	91,6	89,9	76,1	76,4
Televízió	60,3	54,3	49,2	36,6	46,1	73,2	62,9	80,6	58,1	57,6
Mosógép	57,8	53,2	48,6	47,9	40,9	72,4	63,9	79,9	61,0	56,5
Porszívó	37,5	28,8	22,4	24,0	1,9	51,2	50,5	65,7	43,5	34,4
Lemezjátszó	13,3	11,5	10,3	11,2	7,0	17,8	20,6	19,4	16,9	12,9
Magnó	7,8	4,6	3,5	2,9	3,5	8,5	30,6	11,9	7,8	6,4
Hűtőszekrény	27,8	20,5	18,0	19,7	10,4	40,6	44,3	53,0	28,1	25,4
Telefon	3,2	2,3	1,2	2,8	0,0	5,1	11,3	11,6	8,6	34,4
Motor	10,0	6,6	6,4	7,0	4,3	7,9	8,3	6,1	6,5	7,8
Kert	18,6	19,8	18,5	11,2	13,9	20,3	15,5	19,7	13,7	18,7
Föld	0,9	1,6	3,0	1,4	0,0	1,4	3,1	0,7	0,8	1,5
Nyaraló	1,7	0,9	0,4	0,0	0,0	3,7	2,1	1,7	3,5	1,4
Autó	4,1	2,0	1,1	5,6	2,6	6,8	9,3	9,9	11,2	3,5

103. A különböző munkakörökben dolgozók százalékos megoszlása felnőtt fiatal iskolai végzettsége, illetve jelenlegi tanulmányai szerint

Fiú iskolája \ Apja foglalkozása	Szakmunkás	Betanított munkás	Segédmunkás	Hivatalsegéd	Takarító	Csoportvezető	Művezető	Egyéb	Összesen
Egyetemre jár	3,6	3,1	0,4	4,1	3,7	0,0	6,6	14,4	3,0
Egyetemet végzett	5,2	3,3	1,4	4,1	3,8	0,0	1,1	7,8	7,1
Együtt	8,8	6,4	1,8	8,2	7,5	0,0	7,7	22,2	10,1
Összes fiúk száma:	333,0	484,0	208,0	24,0	1413,0	45,0	90,0	76,0	98,0

104. A különböző munkakörök dolgozóinak százalékos megoszlása az elvégzett politikai tanfolyamok szerint

Munkakör \ Tanfolyam	Szeminárium	Marxizmus-leninizmus középszakola	Marxizmus-leninizmus első egyetem	Marxizmus-leninizmus szakosító	1 éves, 1-6 hónapos parttárskola	Parttárskola	Együtt	Ésszám
Szakmunkás	38,8	3,5	0,5	0,2	4,6	0,2	47,8	2546
Betanított munkás	31,4	2,4	0,2	0,0	2,5	0,1	36,6	2803
Segédmunkás	21,6	1,3	0,1	0,0	1,4	0,0	24,4	306
Küldönc. portás	22,5	1,3	0,0	0,0	1,4	0,0	25,2	71
Takarító	17,4	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	18,3	115
Csoportvezető	48,7	9,3	1,7	0,0	10,4	0,0	70,1	355
Technikus	37,1	16,5	9,3	0,0	7,2	0,0	70,1	97
Művezető	36,4	23,2	9,9	0,7	14,3	1,4	85,9	294
Egyéb	35,1	6,5	2,5	1,0	3,3	0,0	48,4	490
Összesen:	33,7	4,1	1,0	0,2	4,0	0,1	43,1	7677

105. A különböző munkakörökben dolgozók százalékos megoszlása aszerint, hogy jelenleg milyen politikai tanfolyamra járnak

Munkakör \ Tanfolyam	Munkahelyi szeminárium	Marxizmus-leninizmus-kozi piskola	Marxizmus-leninizmus egyetem	Együtt	Esetszám
Szakmunkás	27,9	1,9	0,9	30,7	2546
Befanított munkás	22,9	0,9	0,3	24,1	2803
Segédmunkás	16,9	0,7	0,1	17,7	906
Küldönc, portás	12,7	0,0	0,0	12,7	71
Takarító	10,4	0,0	0,0	10,4	115
Csoportvezető	39,4	4,2	2,5	46,1	355
Technikus	36,1	1,1	11,3	51,5	97
Művezető	36,1	8,2	10,5	54,8	294
Egyéb	25,1	3,5	2,0	30,6	490
Összesen	25,0	1,9	1,2	28,1	7677

106. A különböző munkakörökben dolgozók százalékos megoszlása Magyarország külpolitikájáról adott véleményük szerint

Munkakör \ Vélemény	Igen	Nagyrészt igen	Sok mindenben nem	Egyáltalán nem	Nem ismerem	Nem válaszolt	Együtt	Esetszám
Szakmunkás	25,4	20,6	14,7	2,4	14,9	13,0	100	2546
Betanított munkás	24,3	18,4	8,8	1,3	22,3	24,9	100	2003
Segédmunkás	20,2	12,4	7,8	2,5	27,0	30,1	100	906
Küldőne, portás	25,4	5,6	2,8	0,0	33,8	32,4	100	71
Takarító	25,2	1,7	7,0	0,9	27,8	37,4	100	115
Csoportvezető	35,5	33,2	8,5	1,4	9,3	12,1	100	355
Technikus	28,9	44,3	13,4	1,1	8,2	4,1	100	97
Művezető	14,2	43,8	5,8	0,0	3,1	3,1	100	294
Egyéb	23,3	34,7	11,2	6,6	21,4	6,6	100	490
Összesen:	25,5	24,1	10,6	1,8	19,0	19,0	100	7677

107. A különböző munkakörökben dolgozók százalékos megoszlása
Magyarország belpolitikájáról adott véleményük szerint

Vélemény \ Munkakör	Igen	Nagyreszt igen	Sok mindenben nem	Egyáltalán nem	Nem ismerem	Nem válaszolt	Együtt	Esetszám
Szakmunkás	29,8	39,3	14,3	1,1	9,0	6,5	100	2546
Betanított munkás	36,6	26,0	8,0	0,6	14,6	14,2	100	2803
Segédmunkás	34,3	20,3	6,5	0,6	20,6	19,5	100	906
Küldönc, portás	46,5	23,9	2,8	0,0	12,7	14,1	100	71
Takarító	41,7	8,7	2,6	0,9	22,6	23,5	100	115
Csoportvezető	40,3	39,7	12,4	0,3	2,0	5,3	100	355
Technikus	27,8	47,4	15,5	0,0	5,2	4,1	100	97
Művezető	38,1	51,0	8,5	0,0	1,0	1,4	100	294
Egyéb	29,0	44,1	9,4	0,0	12,2	5,3	100	490
Összesen:	34,1	32,5	10,1	0,6	12,0	10,7	100	7677

108. A különböző munkakörökben dolgozók százalékos megoszlása
Magyarország gazdaságpolitikájáról nyitvanított véleményük szerint

Munkakör	Vélemény										Esetszám	
	Teljesen	Nagy részt	Sok mindenben nem	Egyáltalán nem	Nem ismerem	Nem válaszolt	Együtt					
Szaktanács	19,5	33,3	21,0	3,1	14,3	8,8	100					2546
Betanított munkás	23,8	23,6	12,3	1,3	20,5	18,5	100					2803
Segéd munkás	21,0	16,8	10,7	1,8	26,9	21,6	100					906
Hivatalos	31,0	14,1	5,6	0,0	25,4	23,9	100					71
Takarító	24,3	7,0	6,1	0,0	29,6	33,0	100					115
Csoportvezető	27,1	35,5	21,1	1,2	9,4	5,7	100					355
Üzemtechnikus	14,4	47,4	21,7	1,0	10,3	5,2	100					97
Művezető	25,5	46,3	21,8	1,0	2,4	3,0	100					294
Egyéb	19,0	39,6	19,4	1,4	13,7	6,9	100					490
Összesen:	21,8	28,4	16,2	1,9	17,6	14,1	100					7677

TARTALOM**ELŐSZÓ 5****I. ÉLETKOR ÉS CSALÁDI KÖRÜLMÉNYEK 15****II. BELSŐ RÉTEGZŐDÉS 18**

1. Munkakör és szakma 20
2. Társadalmi eredet 21
3. Életpálya 26
4. Családi mobilitás 28
5. Munkahely és társadalmi mozgás 30
6. Vándorlás és mobilitás 32
7. Rétegek és típusok 36

III. KERESET ÉS JÖVEDELEM 43

1. Munkakör és kereset 43
2. Szakma és kereset 46
3. Életkor és kereset 49
4. A nők keresete 51
5. Az egy főre jutó jövedelem 51

IV. LAKÁSHELYZET 56

1. A lakáshasználat jogcíme 56
2. Laksűrűség 59
3. A lakás ellátottsága mellékhelyiségekkel 60
4. A lakás közművesítettsége 62
5. Lakbér 63

V. KULTURÁLIS HELYZET 64

1. Iskolai végzettség 64
2. A munkásgyermek továbbtanulási lehetőségei 67
3. Könyvek, rádió, televízió 69

VI. POLITIKAI AKTIVITÁS 72

FÜGGELÉK 79

ANGOL NYELVŰ TARTALOM 187—189

OROSZ NYELVŰ TARTALOM 190—191

CONTENTS

PREFACE 5

I. AGE COMPOSITION 15

II. INTERNAL STRATIFICATION 18

1. The place occupied in social division of work 20
2. Social background. Intergenerational mobility: inflow and outflow 21
3. Career 26
4. Intergenerational mobility 28
5. Marriage mobility and place of descendants in social division of work 30
6. Fluctuation and social mobility 32
7. Strata and types 36

III. EARNINGS AND INCOMES 43

1. Skilled, semi-skilled and unskilled workers 43
2. Trades and earnings 46
3. Age and earnings 49
4. Earnings of women 51
5. Income per capita 51

IV. HOUSING CONDITIONS 56

1. Legal status of dwelling 56
2. Number of persons per room 59
3. Facilities in the dwelling (kitchen, WC, bathroom) 60
4. Facilities in the dwelling (water, sewage, electricity, gas) (communal facilities) 62
5. House-rent 63

V. CULTURAL CONDITIONS 64

1. Educational level 64
2. Possibility of continuation of studies for workers' children 67
3. Books, radio, television 69

VI. POLITICAL ACTIVITY 72

List of tables 79

ОГЛАВЛЕНИЕ

ПРЕДИСЛОВИЕ 5

I. ВОЗРАСТ И СЕМЕЙНЫЕ УСЛОВИЯ 15

II. ВНУТРЕННИЙ СОСТАВ 18

1. Труд и специальность 20
2. Социальное происхождение 21
3. Жизненный путь 26
4. Семейная мобильность 28
5. Место работы и социальная мобильность 30
6. Миграция и мобильность 32
7. Слон и типы 36

III. ЗАРАБОТОК И ДОХОД 43

1. Труд и заработок 43
2. Специальность и заработок 46
3. Возраст и заработок 49
4. Заработок женщин 51
5. Доход на душу в семье рабочего 51

IV. КВАРТИРНОЕ ПОЛОЖЕНИЕ 56

1. Юридическое основание пользования квартирой 56
2. Плотность населения в квартирах 59
3. Комфортабельность квартир (кухня, уборная, ванная) 60
4. Благоустройство квартир (водопровод, электричество, газ) 62
5. Квартирная плата 64

V. КУЛЬТУРНОЕ ПОЛОЖЕНИЕ 64

1. Образование 64
2. Возможность продолжения учения в высшем учебном заведении для детей рабочих 67
3. Книги, радио, телевидение 69

VI. ПОЛИТИЧЕСКАЯ АКТИВНОСТЬ 72

СПИСОК ТАБЛИЦ 79